

KÉZ A KÉZBEN ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM AZONOSÍTÓ: 032866

KÉZ A KÉZBEN ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

VERESEGYHÁZ, SZÉCHENYI TÉR 2.

2018.

Tartalomjegyzék

1.	A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTÁK, KÉSZÍTETTÉK.....	4
2.	AZ INTÉZMÉNY ADATAI	5
3.	TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS	9
4.	KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK.....	11
5.	BEVEZETŐ	11
6.	INTÉZMÉNYI HELYZETKÉP	13
6.1.	Személyi feltételek	14
6.2.	Tárgyi feltételek	16
7.	AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, JÖVŐKÉPE	17
8.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	19
8.1.	Az egészséges életmód kialakítása	19
8.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	23
8.3.	Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	27
9.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI...31	
9.1.	Játék	31
9.2.	Verselés, mesélés.....	35
9.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	37
9.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	39
9.5.	Mozgás	41
9.6.	Külső világ tevékeny megismerése.....	43
10.	AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE.....	48
11.	AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI.....	52
11.1.	Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	52
11.2.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	55
12.	A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELESE.....	60
13.	AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	62
14.	A TAGÓVODÁK ARCULATAI.....	65
14.	I. SZÁMÚ TAGÓVODA – ZÖLD ÓVODA.....	65
14.	II. SZÁMÚ KÖZPONTI ÓVODA - SZÉCHENYI TÉRI ÓVODA	70
14.	III. SZÁMÚ TAGÓVODA – PIROS ÓVODA	77
14.	IV.SZÁMÚ TAGÓVODA – GYERMEKLIGET ÓVODA.....	84
14.	V. SZÁMÚ TAGÓVODA – LÉVAI ÓVODA.....	98
14.	VI. SZÁMÚ TAGÓVODA – CSONKÁSI ÓVODA.....	104
15.	ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	117

16.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	117
17.	MELLÉKLETEK	118
17.1.	1. számú melléklet	118
17.2.	2. számú melléklet	121

1. A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTÁK, KÉSZÍTETTÉK

N. Pásztor Katalin
intézményvezető

1. számú tagóvoda

Ritterné Toma Ildikó - tagóvoda vezető
Baranyiné Székely Mónika
Léberné Fehér Klára

2. számú tagóvoda

Rakácsné Hering Mária - vezető helyettes
Zakosz Györgyné

3. számú tagóvoda

Kopaszné Németh Piroska – tagóvoda vezető
Babinkáné Kossuth Éva
Rabatin Ágnes

4. számú tagóvoda

Nagy Attiláné – vezető helyettes
Barsi Anita – tagóvoda vezető
Bíró Ferencné
Huszai Erzsébet
Kerekes Ildikó
Garainé Lengyel Erika
Jancsó Andrásné
Gesztesi Edina

5. számú tagóvoda

Szűcs Gáborné – tagóvoda vezető
Bacsák Péterné
Elek Judit
Guth Ilona
Pállá Ildikó

6. számú tagóvoda

Balázs Mária – tagóvoda vezető
Kulcsár Borbála
Pálóczi Erika
Józsa Mária
Molnár Krisztina
Kovácsné Szántai Márta

2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve

Kéz a Kézben Óvoda

Címe: 2112 Veresegyház Széchenyi tér 2.

Intézményvezető: N. Pásztor Katalin

Telefon: +36 70-504 6777

06 28-589 871

E-mail: ovodavezeto.veresegyhaz@gmail.com

Az intézmény fenntartója

Veresegyház Város Önkormányzata

Tagintézmények neve, címe, tagóvoda vezetője

1. számú óvoda – Zöld Óvoda

Veresegyház, Béke u. 31-33.

Ritterné Toma Ildikó

Tel.: +36 70 504 6779

4. számú óvoda – Liget óvoda

Veresegyház, Gyermekliget u. 32.

Nagy Attiláné

Tel: +36 30 410 7192

Barsi Anita

Tel: +36-70-504-6794

2. számú tagóvoda - Központi óvoda

Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Rakácsné Hering Mária

Tel.: +36 70 504 6782

5. számú óvoda – Lévai óvoda

Veresegyház, Lévai u. 11

Szűcs Gáborné

Tel: +36 70 504 6792

3. számú tagóvoda – Piros óvoda

Veresegyház, Béke u. 30.

Kopaszné Németh Piroska

Tel: +36 70 516 8962

6. számú óvoda - Csonkás óvoda

Veresegyház, Hétvezér u. 6.

Balázs Mária

Tel.: + 36 30 668 8144

Alapító okirat száma, kelte

6-2017.

2017.07.17.

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

Neve: Kéz a Kézben Óvoda

OM azonosító: 032866

Székhelye: 2112 Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Telephelyei

	telephely megnevezése	telephely címe
1.	1. számú tagóvoda – Zöld óvoda	Veresegyház Béke u. 31-33.
2.	2. számú központi óvoda – Széchenyi óvoda	Veresegyház Széchenyi tér 2.
3.	3. számú tagóvoda – Piros óvoda	Veresegyház Béke u. 30.
4.	4. számú tagóvoda – Liget óvoda	Veresegyház Gyermekliget u. 32.
5.	5. számú tagóvoda – Lévai óvoda	Veresegyház Lévai u. 11.
6.	6. számú tagóvoda – Csonkás óvoda	Veresegyház Hétvezér u. 6.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszüntetésével összefüggő rendelkezések

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2004.03.31.

A költségvetési szerv alapításáról rendelkező jogszabály: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzata
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

A költségvetési szerv irányító szervének

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

A költségvetési szerv fenntartójának

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzata
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

A költségvetési szerv közfeladata:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény – Mötv.–13. §-ában foglalt kötelező önkormányzati feladat, óvodai ellátás.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 21/A.§ alapján intézményi gyermekétkeztetés, a 21/C § értelmében szünidei gyermekétkeztetés.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1.	851020	Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége

Óvodai nevelés biztosítása a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig, melynek során az óvoda ellátja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is. A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján különleges bánásmódot igénylő mozgásszervi, érzékszervi, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek fejlesztése és integrált nevelése. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 21/A.§ és 21/C §: értelmében, az intézményben működő főzőkonyhával az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölés

	kormányzati funkció-szám	kormányzati funkció megnevezése
1.	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2.	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3.	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4.	096015	Gyermekeitkeztetés köznevelési intézményben
5.	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
6.	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:

Veresegyház város közigazgatási területe

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

Az intézmény vezetőjét, az óvodavezetőt a közalkalmazottakról jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 23.§ (3) bekezdése, valamint a végrehajtásról szóló 326/2013.(VIII. 30.) Kormányrendelet szerint nyilvános pályázat alapján Veresegyház Város Önkormányzata Képviselő-testülete bízza meg, mely 5 évig terjedő határozott időre szól. Az intézményvezetői megbízási kinevezés, felmentés, továbbá összeférhetetlenség megállapításának, fegyelmi eljárás megindításának, fegyelmi büntetés kiszabásának, a megbízási visszavonásának jogát Veresegyház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete gyakorolja. Egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja saját hatáskörben.

A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1.	közalkalmazotti jogviszony	a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, valamint a végrehajtásról szóló 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet

A költségvetési szerv szervezeti felépítése és működése:

Szervezeti és működési szabályzat tartalmazza

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezése

A köznevelési intézmény

- típusa: óvoda
- alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV törvény 4. § 1.1. pontja alapján óvodai nevelés

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Az intézményvezető jogosult az önkormányzati vagyonról szóló rendelet alapján a használatba átadott vagyont az alaptevékenységet nem veszélyeztető mértékben hasznosítani. A többletbevételek felhasználásáról az éves költségvetési rendelet határozza meg. Az intézmény pénzügyi-gazdálkodási feladatait a Gazdasági Műszaki Ellátó Szervezet látja el, melynek székhelye: 2112 Veresegyház, Sport utca 4.

A köznevelési intézmény tagintézményei

	tagintézmény megnevezése	tagintézmény címe
1.	Kéz a Kézben Óvoda I. sz. tagóvodája	Veresegyház, Béke utca 31-33.
2.	Kéz a Kézben Óvoda III. sz. tagóvodája	Veresegyház, Béke utca 30.
3.	Kéz a Kézben Óvoda IV. sz. tagóvodája	Veresegyház, Gyermekliget utca 32.
4.	Kéz a Kézben Óvoda V. sz. tagóvodája	Veresegyház Lévai út 11.
5.	Kéz a Kézben Óvoda VI. sz. tagóvodája	Veresegyház Hétvezér út 6.

Feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám a köznevelési intézményben

	tagintézmény megnevezése	maximális gyermek- tanulólétszám
1.	Kéz a Kézben Óvoda	150
2.	Kéz a Kézben Óvoda I. sz. tagóvodája	110
3.	Kéz a Kézben Óvoda III. sz. tagóvodája	100
4.	Kéz a Kézben Óvoda IV. sz. tagóvodája	270
5.	Kéz a Kézben Óvoda V. sz. tagóvodája	130
6.	Kéz a Kézben Óvoda VI. sz. tagóvodája	240

3. TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS

Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt., ágazati törvény) és az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, annak módosításait és a városi köznevelési koncepció irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- ❖ Magyarország Alaptörvénye
- ❖ 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- ❖ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ❖ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ❖ 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- ❖ 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- ❖ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- ❖ 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- ❖ 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF

- ❖ 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- ❖ 363/2012. (XII.17.) évi Kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ❖ Programunk átdolgozására a 2003. évi LXI. Köznevelési törvény alapján került sor – 2015.09.01.-től visszavonásig érvényes. A változásokat beépítettük programunkba: (30&(1); SNI; BTM gyermek megnevezés – nem fogyatékos gyermek).
- ❖ 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- ❖ 1357/2011. (X.28.) Kormányhatározat az építésügyi szabályozás egyszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó jogszabályok felülvizsgálatáról.

Céljaink meghatározásánál szem előtt tartottuk, hogy az intézmény tagóvodáinak munkájában, összességében és egységesen is tükröződjön, a városi sajátosságokból adódó lehetőségek kihasználása.

4. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Intézményünk működése Veresegyház Város 6 tagóvodájában történik. Nevelő-fejlesztő munkánk a természet megszerettetésén, a népi hagyományok megismertetésén keresztül az értékek közvetítésére épít. Rajtunk múlik, hogy milyenné neveljük a jövő nemzedékét, a kialakuló erkölcsi normák által, hogyan válnak a ránk bízott gyermekek majd a társadalom, hasznos tagjává. Fontos, hogy a gyermekek felé olyan emberi értékeket közvetítsünk, mely megalapozza felnőtt életüket.

Jót, jól adni ez a mi hitvallásunk. Hisszük azt, ha a gyermekeknek olyan értékeket adunk át, ami igazi ajándék, akkor ez további fejlődésükben pozitív értékrendet fog szolgálni. A jövő társadalmát neveljük, ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy a családi nevelés mellett megalapozzuk a gyermekekben az értékeket, elültessük azokat a magokat, mely a fejlődés során, az élményszerzés a kíváncsiság kielégítésén, a motiváltságon keresztül eredményezi az észrevétlen tanulást.

Nevelési intézményként óvó-védő, szociális, nevelő-fejlesztő feladatokat látunk el. Emellett felkészítjük a gyermekeket az iskolai életre. Igyekszünk a lehető leghatékonyabb átmeneti időszakot biztosítani, oly módon, hogy a gyermekek olyan pszichés fejlettséggel rendelkezzenek óvodáskor végére, ami a tanulási tevékenység elengedhetetlen feltétele.

A gyermekeknek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő tevékenységeket, cselekvés általi tanulási lehetőségeket nyújtunk.

Nevelő-fejlesztő munkánk során építünk a gyermekek alapvető tevékenységeire a játék, mozgás, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munkázás, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, tapasztalatszerzés elemeire.

Célunk, hogy a tudatosan tervezett munkánk során a gyermekek úgy találkozzanak az ismeretekkel, hogy az által belső értékeik növekedhessenek.

5. BEVEZETŐ

Veresegyház, Budapesttől 30 km-re a Nyugat Cserhát nyúlványának a gödöllői – dombvidék egyik völgyében a Sződ-Rákospatak mentén található. Gazdag történelmi múltja, barokk műemlékei, csodálatos természeti adottságai vannak.

Veresegyház óvodai történelmi múltja az 1920 évektől említhető. 1924-1925-ös évből lelhető fel: A veresegyházi állami kisdóvoda haladási naplója”. 1932. szeptember 23-án készült jegyzőkönyvben megjelent, még egy szoba építése szükséges, hiszen 55 gyermek járt egy óvónőhöz. A jegyzőkönyvben a maximális gyermeklétszám 33 fő legyen. Az óvodaépítés gondolata 1948-ban született meg, a szülők és a tanács összefogásával, 1 sz. óvodaként. Majd a későbbiekben 1968-ban, illetve 1972-ben egy-egy csoportszobával bővült, 1990-ben tornaterem épült hozzá. 1956. július 1-től kezdte meg működését a 2 sz. óvoda, melyet a gyermeklétszám növekedése indokolt. A lakosság gyarapodása, magával vonzotta az óvodai férőhelyek számának növelését.

1975-ben az addig iskolaként működő iskola átépítésre került, és megnyitotta kapuit a 3 sz. óvoda. A 2 sz. óvoda területe visszakerült az egyház fennhatósága alá. 1994-ben ennek hatására megépült „Makovecz” stílusú óvodánk, főzőkonyhával együtt. A gyermekek ellátása innen valósult meg, és ez az intézmény lett a központi óvoda.

Továbbra is bővül a lakosság száma. 1996-ban Gyermekliget építésére kerül sor, ahol az otthonukból kivett védelem alá kerülő gyermekek laktak nevelőszülőkkel. 1998-tól az itt lévő épületek is átvették az óvodai élet szerepét.

1999. július 1-jén városi rangot kapott Veresegyház, ezáltal még nagyobb fejlődés indult meg. A város több pontján újra óvodák létesültek. 2006-ban a Lévai úti óvoda nyitotta meg kapuját, majd 2016-ban átépítették, és a „konténer óvodából” egy szép impozáns épület lett. 2009-ben Uniós pályázat útján épült fel a Csonkási óvoda. A pályázat feltétele: egy csoport vegye át a Kompetencia alapú programcsomag szellemiségét. A programcsomag tartalmi jellemzői jól illeszthetők természet közeli szemléletünkhöz.

Városunk és a környező települések, gazdag népszokásokkal, még ma is élő hagyományokkal rendelkeznek.

Óvodánk 2018-ban önkormányzati fenntartásban, egy munkáltatói jogkörrel rendelkező óvodavezető irányításával, 6 különálló épületben, 39 csoporttal működik.

Jogszabályi alap

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény – Ötv. – 8.§ -ban foglalt kötelező önkormányzati feladat, óvodai nevelésről gondoskodás.

Pedagógiai Programunk módosító javaslat alapján került felülvizsgálatra és átdolgozásra. Megírásánál figyelembe vettük a természeti kultúra megismertetését, megszerettetését, melyben megjelennek a néphagyomány ápolás elemei.

Munkánk során építünk a hagyományokra, de ugyanakkor nyitottak vagyunk a változásokra, az innováció befogadására, igyekszünk megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak.

Elsődleges értéknek tartjuk a gyermek tiszteletét, másságának elfogadását, a természetes környezet óvását, az élet megbecsülését.

6. INTÉZMÉNYI HELYZETKÉP

Városunk Veresegyház lakosainak száma, 19270 fő.

A fővárosból egyre többen kiköltöző családok növekvő tendenciát mutatnak.

Természeti és társadalmi körülmények

Programunk a gyermekek érzelmi fogékonyságára, kíváncsiságára és sajátos aktivitására alapozva valósítja meg a sokoldalú nevelést. Szem előtt tartjuk városunk természeti értékeinek, szépségeinek, a népi kultúra gyökereinek észrevételét, megismertetését, továbbadását.

Társadalmi környezet

Nevelésünkben figyelembe vesszük a családok szociokultúráját, mely különböző helyzeteket alakít óvodáink életében. Az egyéni arculat kialakítása során befolyásolási tényezőt jelent, mindez megjelenik a tagóvodák nevelési gyakorlatában.

Művészeti értékeket közvetítenek számunkra a „Kincsek portája” – tájház; a Hagyományörző néptánc csoport; Bokréta gyermek, ifjúsági néptánc csoport; Népdalkör-citera zenével; Katonai Hagyományörző Egyesület, Múzeum; Városi gyermek könyvtár.

Természeti környezetünk

Természeti környezetünk számos nevelési lehetőséget biztosít számunkra.

A veresi tavak: Öreg-tó Tanösvénnyel, Ivacsi horgásztó, Álomhegyi-tó.

Medve otthon, Kalandpark, Jégpálya, Foci pálya biztosítják a megismerési folyamatokat természeti környezetben. Sok kirándulási lehetőséget adnak az óvodások és a családok számára.

Fontos szerepet tölt be a városi uszoda nagycsoportos gyermekeink oktatására, mozgásfejlődésükre, minden tagóvoda használatára.

Intézményszintű közös programok

A 6 intézmény együtt működése, összehangolása nem könnyű feladat, amennyiben a közös pontokat szeretnénk megtalálni, amelybe minden intézmény bekapcsolható.

A hagyománnyá vált programjaink azt bizonyítják, hogy kialakultak azok a területek, ahol a gyermekek, a szülők és a dolgozók is megtalálják helyüket az intézményi közösségen belül.

▪ Alapítványi Családi nap	(szülők, gyermekek)
▪ Őszi Emléknapi napok	(kiállítás természetes anyagokból)
▪ Kincsek portája napok,	(népi játékok, táncok, kézművesség)
▪ „Mozdulj meg!” - sport nap	(nagycsoportosok torna játécai)
▪ Szent Lélek templom látogatás	(középső-nagycsoport)

Szülőknek, felnőtteknek szervezett rendezvények

- Családi nap (tagóvodánként)
- Apák napja (csoportonként)
- Alapítványi bálók (tagóvodánként)

Szakmai munkaközösségek

- Báb
- Gyermekvédelmi
- Testi nevelés
- Vezetői
- Környezet és néphagyomány
- Fejlesztőpedagógiai

Tehetséggondozás

A jelenleg rendelkezésünkre álló anyagi, tárgyi, személyi feltételek jelenleg nem teszik lehetővé tehetségműhelyek kialakítását, de figyelmet fordítunk arra, hogy észrevegyük a tehetséget a gyermekeinkben. Az ígéretes tehetségű gyerekek szüleinek javaslatokat adunk, hol, milyen keretek között volna lehetőségük gyermekeik képességeinek kiaknázására, fejlesztésére.

Ünnepek ápolása

A felnőttek példamutatásán, magatartásán keresztül érezzék át az ünnepnapok másságát. Az éves munkatervben tervezetten történik, a nevelési gyakorlatban tagóvodánként.

6.1. Személyi feltételek

A Kéz a Kézben Óvoda Alapító Okiratában meghatározott feladatok ellátására, rendelkezünk a törvény által engedélyezett dolgozói létszámmal.

Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensek és a dajkák, azaz a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó alkalmazottak szakmai végzettsége és felkészültsége a törvényi előírásoknak megfelelnek.

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 155 fő

Óvodapedagógus (óvodavezetővel)	79 fő
Pedagógiai asszisztens	9 fő 1 fő félállás

Nevelést-oktatást segítő szakképzett dajka	49 fő
Óvodatitkár, adminisztrátor	2 fő
Élelmezésvezető	1 fő
Konyhai alkalmazott	10 fő
Karbantartó	4 fő

Óvodapedagógusaink szakvizsgás végzettségei

Vezető óvodapedagógus szakvizsga	6 fő
Mozgásfejlesztő szakvizsga	3 fő
Fejlesztő pedagógus szakvizsga	6 fő
Közüoktatás vezető szakvizsga	2 fő
Tanügyiigazgatási szakértő	2 fő
Mentor pedagógus szakvizsga	2 fő
Környezeti nevelés szakvizsga	1 fő
Óvodai Szakértő	1 fő

Tanfolyamok, továbbképzések

Az óvodapedagógusok folyamatosan részt vesznek akkreditált továbbképzéseken, melyet mindennapi munkájuk során kamatoztatnak. Az itt szerzett ismeretek, tapasztalatok jó alapot szolgáltatnak a magas színvonalú nevelőmunkához. Az intézmény költségvetésében biztosított továbbképzési keretet a nevelőtestület javaslatai alapján használjuk fel, figyelembe véve a szakmai fejlődés lehetőségét. Az óvoda, az évenkénti nevelés nélküli munkanapokat a szakmai előrehaladás érdekében veszi igénybe.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, innovatív pedagógusokból tevődik össze. A továbbképzéseken megszerzett ismereteket, tapasztalatokat átadják kollégáiknak, a mindennapi élet során igyekeznek beépíteni munkájukba.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, tehetségét, a gyermeki jogok és szükségletek tiszteletben tartása mellett hangsúlyt fektetnek a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására.

6.2. Tárgyi feltételek

Ahhoz, hogy az óvodai nevelés minőségi munkája megvalósuljon, szükséges az alapvető tárgyi eszközök megléte.

A veresegyházi Kéz a Kézben Óvoda 1 központi épülettel és 5 tagintézménnyel, 39 csoporttal működik. Az épületek, melyek a gyermekek számára biztosítják az optimális háttérrel, jól felszerelt külső és belső környezettel rendelkeznek.

A csoportszobák esztétikusan berendezettek, világosak, otthonosak, melyekben változatos játékeszközök várják a gyermekeket. Emellett a fejlesztéshez szükséges alapvető tárgyi feltételek a gyermekek ellátásához, neveléséhez, a változatos játéktevékenységekhez és mozgásigény ki-elégítéséhez sokrétű lehetőséget biztosítanak. Ugyanakkor az eszközök folyamatos karbantartása, cseréje elengedhetetlen a gyermekek testi épsége, a korszerű pedagógiai nevelés és a minőségi fejlesztés érdekében.

Tagóvodáink óvodapedagógusai fontosnak tartják a különböző pályázatokon való részvételt. Az elnyert pályázatok lehetőséget biztosítanak eszköztárunk fejlesztésére.

Fenntartói és szülői összefogással folyamatosan kisebb-nagyobb felújításokat végzünk. Ezek a korszerűsítések, bővítések, a gyermekek számára minél élhetőbb környezetet tesznek lehetővé. Az elmúlt évtizedben, fenntartói támogatással minden tagóvodában történt felújítás.

Az udvar és a játszó terület az egészséges életmód, a hagyományápolás, a környezetvédelem tevékenységeihez megfelelő teret nyújt, mely hozzájárul gyermekeink harmonikus fejlődéséhez.

Intézményünkben a gyermekek étkeztetése két főzőkonyháról történik. Az egyik a Csonkás és a Liget óvoda gyermekeit, a másik a Széchenyi téri, a Lévai óvoda, a Piros óvoda, és a Zöld óvoda gyermekeit látja el. A Kalória Gyermekek Közétkeztetése pedig az egyéni igényeknek megfelelően, a szakvéleménnyel rendelkező ételallergiás gyerekek étkeztetését biztosítja.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolókkal, videokamerákkal, projektorokkal, digitális fényképezőgépekkel, erősítővel, számítógépekkel, tagóvodánként videomagnóval, Tv-vel, DVD lejátszóval.

Szakkönyvtárunk feltöltése folyamatosan történik.

7. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, JÖVŐKÉPE

Alapelvünk

Családias légkörben, a családokkal együttműködve, nyitottan, a gyermekeket kézen fogva, őszintén szeretve nevelni. Az óvodai alapfeladatokat, tevékenységeket a hat tagóvodában azonos értékrend alapján valósítjuk meg. A tagóvodák nevelési minőségét a közös szakmai értékrenden felül újszerű pedagógiai tartalmak, különböző nevelési gyakorlatok gazdagítják.

Célok

- ❖ Kompetencia területek (készségek, képességek) kialakítása, erősítése, rögzítése, amelyek elősegítik a gyermekek kommunikációs készségének fejlődését.
- ❖ Konfliktuskezelő-, problémafelismerő-, döntési képességük alapozása.
- ❖ Szociális érzékenységük kialakítása, erősítése.
- ❖ Empatikus képességeik, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése.
- ❖ Környezettudatos életmód kialakítása.
- ❖ Az iskolai életmódra való felkészítés.
- ❖ Az egészséges életmód tudatos megalapozása mozgásos tevékenységek által.
- ❖ Olyan viselkedési és erkölcsi normák kialakítása gyermekeinkben, amelyek biztosítják a társadalmi elvárásokhoz való megfelelő alkalmazkodást, lehetővé teszik számukra, hogy társadalmunk értékes tagjaivá váljanak. Az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása

Feladatok

- ❖ Nevelő munkánk meghatározó tevékenysége a játék, ami a gyermek alapvető szüksége, és a személyiség fejlesztés alapvető eszköze, feladatait játékba ágyazottan valósítjuk meg.
- ❖ Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő képességeit, ezeket szem előtt tartva végezzük tervező munkánkat. Nagy hangsúlyt fektetünk a másság, különbözőség elfogadására.
- ❖ Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása a mindennapok során, az ételek sokféleségének kihasználásával, nyers zöldségek, gyümölcsök rendszeres fogyasztásával, felhasználásával.
- ❖ A gyermekek testi, lelki és értelmi képességeinek fejlesztése, az érzelmi biztonság megalapozásával.
- ❖ Balesetmentes, rendezett, esztétikus környezet kialakítása, amely ösztönzi a gyerekeket különböző érdekes és fejlesztő tevékenységek végzésére.

- ❖ Érzelmi biztonság megteremtése óvoda megkezdésétől az iskolába lépésig, szeretetteljes, családi légkör biztosításával.
- ❖ Sokrétű ismeretnyújtás, tapasztalatszerzés, egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- ❖ Az iskolaérettség (biológiai, szociális, pszichikus fejlettség) feltételeinek megteremtése.

Jövőképünk

Gyermekeképünk

Olyan gyermekek nevelése, akik

- ❖ érzelmben gazdagok, kiegyensúlyozottak,
- ❖ fogékonyak,
- ❖ önállóak,
- ❖ érdeklődőek, nyitottak,
- ❖ kreatívak, boldogok,
- ❖ másságot elfogadók,
- ❖ megfelelő önismerettel, önbizalommal rendelkezők,
- ❖ saját egészségüket tudatosan befolyásolók,
- ❖ a környezetben jól tájékozódnak, környezettudatosan
- ❖ hazájukhoz, városukhoz kötődnek.

Óvodaképünk

Intézményünk a családokkal szorosan együttműködő, a családi nevelésre alapozó, együtt nevelő.

- ❖ Óvodánk szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, gondoskodó, értékeket közvetítő és teremtő, környezettudatos.
- ❖ Intézményünkben a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységek, a természetbeni változások szoros egységben összefonódnak, egységes rendszert alkotnak.
- ❖ Nevelőközösségünk sokoldalú, egymással együttműködő, segíti az integrált, differenciált nevelést, felzárkóztatást, a tehetség kibontakozását, a hátrányok leküzdését.
- ❖ A gyermekek egyéni érési ütemét figyelembe vesszük a nevelés, fejlesztés során.

Pedagóguskép

Olyan óvodapedagógus, aki:

- ❖ gyermekszerető, empatikus, toleráns,
- ❖ segítőkész, együttműködő,
- ❖ önfejlesztő, sikerorientált,
- ❖ innovatív,
- ❖ tiszteletben tartja a gyermek egyéni és életkori sajátosságait,
- ❖ családokkal együttműködő,
- ❖ előítélet mentes, hivatását szerető, szakmailag felkészült, naprakész.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

8.1. Az egészséges életmód kialakítása

Jogszábai háttér

- ❖ 2011.évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről
- ❖ 20/2012.(VII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ❖ Az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV.törvény

Célok, feladatok

- ❖ A gyermekekben alakítsuk ki az egészségmegőrzés szokásainak, az egészséges életvitel megalapozásának az igényét.
- ❖ A gyermekek életkorát és a család meg lévő szokásrendszerét figyelembe véve, helyes életritmus alakítása. Fontos, hogy a gyermekek tevékenységeiben kialakuljon egy bizonyos rendszeresség, ritmus, amely befolyásolja az életfolyamatokat, valamint szomatikus, pszichikus és szociális egyensúlyt tud fenntartani.
- ❖ Balesetvédelmi és tűzvédelmi oktatással a balesetek, sérülések megelőzése, balesetmentes környezet biztosítása.

A nevelés tartalma

- ❖ Az óvodába felvett gyermekekről, szüleikről és szociokulturális háttérükről családlátogatás keretén belül kaphatunk képet. Itt készítjük el a gyermek anamnézis lapját, mely fontos információkat tartalmaz a gyermek aktuális testi, lelki állapotáról, esetleges érzékenységekről.
- ❖ Óvodáink lehetőséget biztosítanak a szülőkkel való beszoktatásra. A beszoktatás figyelmes előkészítő és szervező munkát igényel. Igyekszünk a lehető legrövidebb idő alatt bensőséges viszony kialakítani a gyermekekkel.
- ❖ A gyermekek napi tevékenységeinek sorrendjét és idejét az óvodapedagógus az életkori sajátosságok, valamint a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével tervezi meg.
- ❖ A nevelést a csoportnaplóban ciklusonként tervezzük és értékeljük.

Gondozás

- ❖ A gondozás, az egészséges személyiségfejlődés alapvető feltétele a nevelők és a gyermek harmonikus kapcsolata. A teendők végrehajtásához biztosítjuk a nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkört. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit.
- ❖ Gondozás során az óvoda biztosítja a gyermek egészségének megőrzését, szükségleteinek kielégítését, mely elengedhetetlen a folyamatos növekedés, fejlődés fázisaihoz.
- ❖ A gondozási tevékenységek során a gyermek fokozatosan önállóvá válik, megfelelő segítség és értékelés és önbizalom növelés mellett.

Testápolás

- ❖ Elsődleges szempontunk a felnőtt-gyermek kapcsolat intimitásának kialakítása, egymás bizalmának elnyerése.
- ❖ Óvodába lépéskor a gyermekek ismerjék meg az itt használt testápolási eszközöket, azok funkcióját, helyes használati módját.

- ❖ Fokozatosan hozzászoktatjuk a gyermekeket az önálló személyi higiénés ellátásra. A WC használat, a mosdózás, a kéztörlés, az orrfújás, a fogmosás helyes technikájának elsajátításakor mindig jelen van felnőtt. Ezeket a tevékenységeket fokozatosan önállósítjuk.
- ❖ A gyermekek az adódó szükségleteiket jelezzék, és lehetőséget kell biztosítani azok bármikor történő kielégítésére.

Öltözködés

- ❖ Sok magyarázattal, személyes példamutatással, fokozatosan alakítjuk a gyermekekben az önállóság igényét, az ízléses és időjáráshoz alkalmazkodó réteges öltözködést.
- ❖ A ruhadarabok ismertetőjegyeinek (elől minta, hátul címke) megismerése és begyakorlása során fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.
- ❖ A helyes technikák és sorrendiségnél figyelembe vesszük az egyéni képességeket, öltöztetési tempókat.
- ❖ Néhány ünnepen a gyermekek népviseleti ruhát öltenek. Segítünk a gyermekeknek, hogy ezeket a ruhákat felvételi sorrendjük, színük, formáik alapján megismerjék, magukat tükröben megnézhessék, illetve a ruha viselését gyakorolhassák.

Étkezés

- ❖ Ahhoz, hogy a gyermekek fejlődése és növekedése életkoruknak megfelelően alakuljon, szükségük van a rendszeres és elégséges táplálkozásra.
- ❖ Az egészségesebb, vitamindúsabb táplálkozás érdekében az óvoda által biztosított ételeket gyümölcs- és zöldségnapokkal egészítjük ki.
- ❖ A gyermekek esztétikai érzékének és ízlésvilágának bővítése céljából ügyelünk az asztal terítésére, az étkezéshez használt eszközök esztétikus elhelyezésére.
- ❖ A gyermekek táplálkozási szokásaiban, étvágyában egyéni különbségek vannak. Szokják meg a gyermekek, hogy étkezésnél egyszerre csak kis mennyiséget kapnak, vagy szednek, ha azt elfogyasztották, akkor kapnak, illetve szednek újra.
- ❖ A gyermekeknek mind a csoportszobában, mind az udvaron a nap minden szakában folyamatosan rendelkezésükre áll megfelelő mennyiségű folyadék.
- ❖ Az óvodai étrendről a szülők a kifüggesztett étlapon folyamatos, részletes tájékoztatást kapnak.
- ❖ A különleges étrendet igénylő gyermekek étkezését fokozott figyelemmel kísérjük. A szülő és az óvoda napi kapcsolatban áll azzal a főzőkönyvével illetve dietetikussal, aki követi a gyermekek érzékenységehez kapcsolódó diétát.

Mindennapi mozgás

- ❖ A változatos mozgás lehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért mindennap alkalmat teremtünk rá.
- ❖ A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak nagy és finom mozgások fejlesztésére
- ❖ Sokat tartózkodunk a szabadban, időjárástól függően.
- ❖ A nagycsoportosok számára lehetőség van a helyi általános iskola uszodájában a vízhez szoktatáshoz.

Pihenés, alvás

- ❖ Az óvodáskorú gyermekeknek szükségük van a nyugodt, zavartalan pihenésre. Ehhez, megfelelő, biztonságos, szeretetteljes légkört biztosítunk. A csoportszobákat kiszellőztetjük, elsötétítjük, valamint a gyermekek ruházatán könnyítünk.
- ❖ Az altatási, nyugodt pihenéshez szükséges szokásokat minden óvodapedagógus maga választja ki (mese, dal, alvós játékok).

A dohányzás megelőzésének feladata

- ❖ Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.
- ❖ Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyerekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- ❖ Az óvoda egész területe dohányzásmentes övezet.
- ❖ A szülőket is ösztönözzük arra, hogy pozitív példát mutassanak a gyermekeknek.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

- ❖ Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekvédelmi felelősökkel, a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.
- ❖ A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Alapvető feltételek

- ❖ Az egészséges életmód szokásainak fenntartása érdekében fontos a higiéniai szokások betartása, a gyakori levegőcsere, portalanítás, fertőtlenítés.
- ❖ Az óvoda belső tereinél, valamint a csoportszobákban igyekszünk ízléses, barátságos, biztonságos feltételeket teremteni.
- ❖ A csoportszoba megvilágítását többnyire a természetes fény adja.
- ❖ A csoportszobákat minden óvodapedagógus úgy alakítja, hogy az biztonságos, minden igényt kielégítő legyen. A játéktevékenységekhez szükséges eszközök megfelelő helyen, a gyerekek számára biztonságosan elérhetőek legyenek.
- ❖ Az óvoda udvara rendelkezik mindazon tulajdonságokkal, melyek lehetővé teszik a gyermekek szabad tevékenységeit. Az udvar területén különböző terek találhatók. Tagóvodáink adottságaihoz igazodva füves, homokos, illetve betonozott területek biztosítják a változatos mozgásos tevékenységeket.
- ❖ Teret adunk az évszakokhoz igazodó- lehetőségekhez mérten- a veteményes kialakításának, gyümölcsfák elhelyezésére.
- ❖ Az óvodaudvar játéakai, munkaeszközei a gyermekek méreteihez igazodnak, esztétikusak és biztonságosak.
- ❖ A gyermekek tevékenységeit folyamatos felügyelet kíséri. A gyermekek rendszeres balesetvédelmi oktatásban részesülnek.

Az óvodai élet megszervezése

Napirend

- ❖ Az óvodák nyitvatartási ideje reggel 6-tól 17.30-ig tart. Ebben az időszakban óvodapedagógusok vannak a gyermekekkel.
- ❖ Az óvodai napirendet minden óvoda és minden csoport a gyermekek életkorának és a csoport igényeinek megfelelően tervezik, illetve valósítják meg.
- ❖ Az ideális életritmus kialakítása érdekében arra törekszünk, hogy bizonyos tevékenységek rendszeresen, ugyanabban az időben történjenek. Ezt a napirendben rögzítjük. Ezek a tevékenységek érzelmi biztonságot, ritmust adnak napjaiknak.

- ❖ A napirendnél figyelembe vesszük az évszakok adta lehetőségeket, a szabad levegőn történő mozgásos tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői

- ❖ A személyi higiénés feladatokat a gyermekek önállóan ellátják, igénylik az önállóságot.
- ❖ Önállóan, figyelmeztetés nélkül mosnak kezet, arcot, törülköznek, használják az illemhelyet.
- ❖ A kulturált étkezési magatartást magukénak érzik, ügyelnek a szabályok betartására.
- ❖ Esztétikusan terítenek meg, halkán, helyes testtartással étkeznek.
- ❖ Mivel ismerik testrészeiket, önállóan, segítség nélkül, helyes sorrendben öltöznek.
- ❖ Tisztában vannak az évszakok szerinti öltözködéssel.
- ❖ Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ Kialakult nagymozgásuk, finommotorikájuk, egyensúlyérzékelésük összerendezett.
- ❖ Átlátják a környezetükben rejlő baleseti forrásokat, és képesek ezek elkerülésére.

MUNKA

Célok, feladatok

- ❖ A munka jellegű tevékenységek célja a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességtudatát.
- ❖ Szívesen dolgozzanak önmaguk és a közösség érdekében.
- ❖ Becsüljék meg saját, és mások által végzett munkát.
- ❖ Fejlődjön a gyermekek kitartása, feladattudata, önállósága, önfegyelme.
- ❖ Szerezzenek tapasztalatot környezetükről, a felnőttek munkavégzésének sokféleségéről, a munkaeszközök használatáról.

Az óvodai munka tartalma

Az önkiszolgálás

- ❖ Óvodába lépéstől folyamatosan szoktatjuk a gyermekeket az önkiszolgáló munkára.
- ❖ Kezdetben sok segítséggel, majd egyre önállóbban végezzék saját személyükkel kapcsolatos teendőiket.

A közösségért végzett munka

- ❖ A környezet rendjének megőrzését, a csoportszoba játékainak rendbetartását, minden gyermek érezze magáénak.
- ❖ Eleinte apróbb megbízatásokat végezzenek el a gyerekek segítséggel, majd fokozatosan önállóan.
- ❖ A naposi munka sokrétű, szerteágazó, amit a nagyobbak önállóan végezzenek.

- ❖ Segítsenek a kisebbeknek és a felnőtteknek (étkezés, foglalkozások, csoportszoba rendje, udvar, élősarok).

Alkalomszerű munka

- ❖ Az alkalomszerű munkák általában előre nem meghatározhatók. Szerepe van a váratlan helyzetek megoldásában, melyek nem tervezhetők be.
- ❖ Az óvónővel közösen a csoportszoba rendezése, díszítése, önkiszolgálás, üzenetek átadása, eszközök kiosztása.
- ❖ Az ünnepek is sok gyermekmunkát rejtegetnek: ajándékok készítése, díszítések. A természet közeli életmódban a növény és állatgondozás is szerepet kaphat.
- ❖ Az őszi levélsöprés, udvartakarítás, téli madáretetés, tavaszi ültetés, kertrendezés, gereblyezés mind – mind a gyermekek ügyességét, természet iránti szeretetét segítik elő.

A fejlődés várható jellemzői

- ❖ Legyenek igényesek környezetük rendjére, vegyenek részt annak szebbé tételében.
- ❖ Önként és megbízhatóan végezzék munkájukat.
- ❖ A munka végzése legyen számukra örömforrás, tudják felmérni a vállalt feladat nehézségét.
- ❖ Saját személyükkel kapcsolatos teendőket teljes önállósággal végezzék el.
- ❖ Alakuljon ki feladattudatuk, munkavégzésük legyen kitartó.
- ❖ Legyenek képesek a munkafolyamatok vezetésére, szervezésére.

8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelése során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, magatartását, életkori sajátosságait, érzelmi dominanciáit. Szükséges, hogy kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül a ránk bízott gyermekeket.

Cél

- ❖ Pozitív attitűd alapozása: alkalmazkodó képesség, másság elfogadása, támogatása, egymás közti bizalom és tisztelet kiépítése, önkifejező törekvések támogatása, én tudat alakítása, önbizalom erősítése, egyéni képességek kibontakoztatása.
- ❖ Szokás, szabályrendszer kialakítása.
- ❖ Természeti, tárgyi, környezeti kötődés elősegítése: a gyermek nyitottságára épül, szűkebb és tágabb környezet megismertetése (hazaszeretet, szülőföldhöz való kötődés), emberi környezetben és természetben található jóra és szépre való rácsodálkozás elősegítése, megbecsülése, környezettudatos gondolkodás megalapozása.

- ❖ Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek személyiségének kibontakoztatása különböző tevékenységek által. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben szociálisan érette váljanak iskolába lépés előtt.
- ❖ A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, elfogadó és befogadó környezet biztosítása.
- ❖ Együttműködés, kölcsönös bizalom alakítása.
- ❖ Szociális érettség alakítása az iskolába lépéshez.

Feladat

- ❖ Nyugodt, szeretetteljes, modellértékű, befogadó, családias légkör megteremtése az óvodáskor kezdetétől-végéig tartó időszakban.
- ❖ Napirend, heti rend, balesetvédelem, udvariassági szokások megalapozása.
- ❖ A pedagógus komplex tevékenységekkel, a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal, közös élményekkel erősíti a gyermekek erkölcsi és akarat-tulajdonságait. Együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, felelősségvállalás, óvás, védelem, kitartás megalapozása.
- ❖ Környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése.
- ❖ Az együttműködés során megalapozzuk a gyermekek szándékos tanulás iránti pozitív attitűdjét, énképét, önbizalmát, kommunikációját, együttműködő képességét.
- ❖ Az óvodáskor végére a gyermekek válnak képessé a felnőttekkel és társaikkal való együttműködésre, képesek legyenek alkalmazkodni - életkoruknak megfelelően - a közösségi normákhoz.

A nevelés tartalma

- ❖ Óvodába lépés előtt az érdeklődő szülők tájékoztatást kapnak óvodánkról, annak sajátosságairól.
- ❖ Az óvodánkba kerülő kisgyermekhez családlátogatás során eljutunk, ahol szociokulturális háttérrel, a gyermek családban elfoglalt helyéről, nevelési attitűdökről kapunk kezdeti betekintést, ezáltal segítve az óvodai beilleszkedést, családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását.
- ❖ A családdal történő megismerkedésen túl a gyermeknek bizonyos fokú biztonságérzetet nyújt, ha már ismerős az óvó néni az óvodai környezeten belül.
- ❖ Óvodáink lehetőséget biztosítanak a szülőkkel való beszoktatásra. Ez az átmeneti időszak a szülők jelenlétében mindaddig tart, amíg a gyermekeknek erre szükségük van.
- ❖ A beszoktatás idején a szokás és szabályrendszer folyamatában ismerhetik meg a gyerekek, amely a társas beilleszkedést is elősegíti, biztonságérzetet, bizalmat épít.
- ❖ Óvodáinkban homogén, vegyes, illetve részben osztott csoportok kerülnek kialakításra. Vegyes csoportjainkban különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy bevonjuk a nagyobb gyermekeket a kicsik beilleszkedési folyamatába.
- ❖ Pozitív érzelmi töltetű kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) alakítása, pozitív megnyilvánulásokra épülő szociális képességek formálása, építése, erősítése.
- ❖ A családokkal közösen, törekszünk a együttnevelésre, kellő bizalom kialakítására.

- ❖ Udvariassági szokásokat példamutatás útján sajátítja el a gyermek.
- ❖ A gyermekek egyéniségét, személyiségét pozitív oldaláról megközelítve fogadjuk, fogadtatjuk el.
- ❖ Az elfogadáson túl fontosnak tartjuk a korlátokat, amelyeket úgy alakítunk, hogy azoknak a gyermekek meg tudjanak felelni, örömmel végezzék az előttük álló feladatokat.
- ❖ Az önálló gondolkodás, egyéni megnyilvánulások, döntéshozó képesség megalapozása, elősegítése (legkevesebb tiltás útján).
- ❖ Az életkoruknak megfelelő élményközpontú, tevékenykedtető nevelés végig kíséri a mindennapokat, amihez folyamatos, belső motiváltságot igyekszünk biztosítani.
- ❖ A természeti környezethez (Szüreti mulatság, Állatok napja, Föld napja, Víz napja, Madarak és fák napja, vásárok), a nemzeti ünnepeinkhez (március 15., október 23., május 1., augusztus 20.), jeles napokhoz kapcsolódó alkalmak (Búcsú, Advent, Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Húsvét, Pünkösöd) jelen vannak mindennapjainkban, játékos élethelyzetek megjelenítésén keresztül.
- ❖ Nagy hangsúlyt fektetünk a társas kapcsolatok alakulására, ehhez közös tevékenységeket biztosítunk, ahol formálódik a gyermekek egymáshoz való viszonya, alkalmazkodó képessége, toleranciája, önuralma.
- ❖ Fontos a megfelelő, nyugodt légkör kialakítása, amelyben kiemelt helyet kap az óvodapedagógus és dajka magatartásmintája, hiszen amit „átad”, azt „belőle” tanulja meg a gyermek.
- ❖ A hiteles utánpótlás során a gyermek magába szívja a látott, hallott és megtapasztalt élményeket, ez személyiségformáló tényező.

Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializációhoz kapcsolódó tárgyi feltételrendszer

- ❖ Az újonnan óvodába érkező gyermek részére apró ajándék készítése.
- ❖ Öltözőszekrényen megjelenített óvodai jelek, esetleg fényképek.
- ❖ Mosdóban jellel ellátott fogmosó pohár, törülköző, fésű, fogkefe.
- ❖ Mesepárna, babaszobai kiegészítők (párnák, takarók).
- ❖ Vizuális munkák gyűjtésére alkalmas dossziék, jellel ellátva.
- ❖ Motivációs, hangulati hatás eléréséhez eszközök: zenei anyag, gyertya, meseládika...
- ❖ Csoportszimbólumok megjelenítése csoportszobák bejáratánál.
- ❖ Otthonról hozott személyes „kincsek”, „alvókák” tárolására alkalmas eszköz.
- ❖ Csoportszobai berendezések, szerepjátékok megélésére alkalmas eszközök.

A gyermektől elvárt óvodai viselkedés

- ❖ A gyermek, ha belép az óvodába: az ajtóban letörli cipője talpát, távozáskor váltócipőjét jeléhez teszi.
- ❖ Hangosan köszön a felnőtteknek és a gyerekeknek, érkezéskor - távozáskor.
- ❖ Ruhadarabjait jeléhez teszi.
- ❖ Ha valamit megkíván (étel, játék...stb.) vagy segítségre van szüksége, azt a következő módon kéri: „Légy szíves!” „Legyen szíves!” „Kérem szépen!”
- ❖ Megköszöni, ha valamit kap.
- ❖ Illedelmesen bemutatkozik.
- ❖ A felnőtteket és társait keresztneven szólítja.

- ❖ A játék befejezésével eszközeit a helyére teszi.
- ❖ Társai játékát nem zavarja, megkérdezi: „Játszhatok veled?”
- ❖ Társai játékát, alkotásait nem rongálja.
- ❖ A helyváltogatást halkan végzi.
- ❖ Tud türelmesen várni, míg sorra kerül.
- ❖ Tud elnézést kérni, ha megbánt valakit.
- ❖ Örül annak, ha másoknak örömet szerezhet.
- ❖ Kitartó, türelmes a tevékenységeiben.
- ❖ Érdeklődik hiányzó társai és felnőttek iránt.
- ❖ Vigyáz társai és saját testi épségére, velük szemben nem durva.
- ❖ Türelmesen végig hallgatja a felnőttek és társai mondanivalóját.
- ❖ Megfelelő hangerővel beszél.
- ❖ Segíti és védelmezi kisebb, gyengébb társait, meg tudja vigasztalni őket.
- ❖ Az ajtóban a felnőtteket (fiú a lányt) előre engedi.
- ❖ Mindig őszintén nyilatkozik szüleinek, amikor viselkedéséről kérdezik.
- ❖ Vigyáz környezete tisztaságára, nem dob el papír zsebkendőt, szalvétát, papírt.
- ❖ Az óvodán kívül is üdvözlí társait, a felnőtteket, azoknak illedelmesen köszön.
- ❖ A csoportszobában uzsonnázik, ha korábban jönnek érte, uzsonnáját nem az öltözőben, hanem otthon fogyasztja el.
- ❖ Az óvodába nem hoz rágógumit, cukrot, magot, pénzt, balesetveszélyt jelentő eszközöket.
- ❖ Elfogadja társai értékeit, másságát és különbözőséget.
- ❖ A megbízatásokat, vállalt feladatokat teljesíti.
- ❖ Számol helytelen cselekedetei következményeivel, elfogadja az elmarasztalást.
- ❖ Tekintettel van alvó társai nyugalma.
- ❖ Óvja a tárgyak, eszközök épségét, a leejtett tárgyakat felveszi, helyére teszi, vagy oda adja tulajdonosának.
- ❖ Nem rongálja a fákat, bokrokat, növényeket.
- ❖ Óvja az állatokat.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek magukévá teszik a helyes viselkedésnormákat, szabályokat, azok betartását.
- ❖ Udvariassági szokásokat ismerik, alkalmazzák.
- ❖ Kialakul feladattudatuk, akaratú életük, önállóak, kitartóak, munkatempójuk megfelelő.
- ❖ Érzelmileg ragaszkodnak a felnőttekhez, társaikhoz, ezt tetteik, szavaik is jellemzik.
- ❖ Empatikusak, baráti kapcsolataik stabilak.
- ❖ Önbizalmuk kialakult, egészséges önértékeléssel rendelkeznek.
- ❖ Problémamegoldó kudarcűrő képességük fejlett.
- ❖ Együttműködésre képesek.

- ❖ Tevékenységekben aktívak, kitartóak, figyelmük fenntartható.
- ❖ Gondolatukat, élményeiket képesek megosztani, de maguk is képesek kivárni, míg mások véleményt nyilvánítanak.
- ❖ Erkölcsi értékrendszerük megalapozott (segítőkészek, önzetlenek, együtt érzők, figyelmesek).
- ❖ Egyéni szükségleteiket késleltetni képesek, önfegyelmük kialakult.
- ❖ Nyitottak az újra, várják az iskolát, képesek elfogadni a változást.

8.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Tanulás

Anyanyelvi nevelésünknek egyik alapfeltétele az érzelmi biztonság megteremtése, a modellértékű beszéd, a hiteles kommunikáció, valamint az értő figyelem és a beszédre inspiráló környezet, így óvodai életünk valamennyi területét átfogja. Beszédünket nonverbális eszközök egészítik ki. A gyermekek nyelvi- kommunikációs fejlettségét befolyásolja környezete beszédkultúrája, amely nagymértékben függ a családi szocializációtól, a szülői beszédmodelltől.

Cél

- ❖ Az anyanyelv megismertetésének, megbecsülésének, megszerettetésének, megalapozása.
- ❖ A gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartásának ösztönzése a beszédkultúra alakítása.
- ❖ A gyermeket képessé tenni a feléje áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.
- ❖ Saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és határozottan ki tudják fejezni.
- ❖ A természeti-emberi tárgyi környezet iránti aktív érdeklődés felkeltése, a gyermekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, kommunikációs képességekkel rendelkező gyermekek nevelése.
- ❖ A pozitív személyiség pszichés beállításának megalapozása, az együttműködés, az elfogadás, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel és kapcsolat alakítás területén.

Feladat

- ❖ A gyerekek beszédkedvének fokozása, nyelvi képességeinek fejlesztése anyanyelvi játékokkal.
- ❖ A gyermekek személyiségének kibontakoztatása, személyre szabott pozitív egyéni fejlesztő értékeléssel fejlesztjük.

- ❖ Kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segítjük a gyermek beszédértésének alakulását. A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvodapedagógushoz való érzelmi kötődés megerősít. A beszéd, a beszélgetés kapcsán a testközelség a gyermek ezen elemi szükségleteinek kielégítése.
- ❖ Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- ❖ Nyelvi készség (társalgási, kontextusos, elbeszélő és összefüggő beszéd) fejlesztése.
- ❖ Kommunikációs (verbális, nonverbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés a nevelőtevékenység egészében.
- ❖ A gyermekek megértést, toleranciát tanúsítsanak társaik irányába, együttműködési képességek kialakítása.
- ❖ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédus és a család segítségével.
- ❖ Migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- ❖ Az óvodapedagógus egyéni bánásmódot alkalmaz a nyelvileg hátrányos helyzetű és kiemelkedően fejlett gyermekeknél.
- ❖ Az óvodapedagógus és a dajka helyes mintaadása fontos a nyelvi kommunikációs fejlesztésünkben és egyben elsődleges eszköze is.
- ❖ Gyermekekkel történő verbális és nonverbális kommunikáció, az értő figyelemmel történő feléjük fordulás megadja a lehetőséget a szabad nyelvi önkifejezésre. (beszélgető kör, közös élmények felelevenítése stb.)
- ❖ Gesztusainkkal, mozdulatainkkal erősítjük biztonságérzetüket és támogatjuk őket abban, hogy magabiztosan fejezzék ki mondanivalójukat.

Értelmi nevelés

A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben. Élmények nyújtásával elősegítjük a sokrétű, komplex tevékenységformák kialakítását az óvodai csoportban.

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai

- ❖ A sokoldalú megismerésre, megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.
- ❖ A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- ❖ Felfedezésre ösztönzés az érzékszervek komplex módon történő bevonásával.
- ❖ A pozitív sikerélményekhez juttatás, mely erősíti a bevésoedést.
- ❖ A közös élmények biztosításával az együtt gondolkodással, probléma helyzetekben való reagálással fejlődik logikus gondolkodásuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szívesen vesznek részt szűkebb és tágabb környezetük, az őket körülvevő valóság megismerésében.
- ❖ Új ismeretek iránt motiváltak lesznek.
- ❖ Képesek eseményeket, történeteket saját szavaikkal elmondani, meséket kitalálni.
- ❖ Kialakul feladattudatuk, tudásvágyuk.
- ❖ Képesek a tartós figyelemkoncentrációra.
- ❖ Fogalmi gondolkodásuk koruknak megfelelő szintre jut.
- ❖ Teret adnak alkotó képzeletüknek.
- ❖ Szívesen és jól oldanak meg problémákat.
- ❖ Egyre pontosabb emlékezetük és észlelésük.
- ❖ Valós, széles körű ismeretekkel rendelkeznek.
- ❖ Értelmi képességük, megismerő funkcióik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, megfigyelés) kialakul.

Tanulás

Az óvodai tevékenységeken keresztül megvalósuló tanulásnál fontosnak érezzük az ismeretek átadását, bővítését, szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését a játékban keresztül. A játékosság, mint alapelv, a tevékenységben megvalósuló tanulás egész folyamatában érvényesül. A környező világról szerzett ismeretek, tapasztalatok a különböző korcsoportban megegyeznek, csak feldolgozásuk mélysége alkalmazkodik a gyerekek életkori és egyéni sajátosságaihoz.

Cél

- ❖ A gyerekek kíváncsiságára épülő komplex fejlesztés.
- ❖ Lényegre összpontosított, problémamegoldó, kreatív gondolkodásra és világra nyitott gyermekek nevelése.

Feladat

- ❖ A tanulási tevékenység feltételeinek (előzetes ismeret, tapasztalás, gyakorlás) biztosítása, ehhez a támogató környezet folyamatos fenntartása.
- ❖ A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- ❖ Valóság-hű, pontos ismeretátadás játékos módon, a gyerekek életkorának és világképének megfelelően.

- ❖ A meglévő ismeretek fokozatos bővítése, alkalmazása, rendszerezése.
- ❖ Szituációk átélése, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- ❖ A tervezés rendszerében az óvodapedagógus a gyerekek számára biztosítja az egyéni fejlettségükhöz mért segítségadást.
- ❖ Az óvodapedagógus tervszerű, egyéni képességeket figyelembe vevő ismeretnyújtása segíti a spontán ismeretszerzést.
- ❖ A természetvédelem és hagyományörzés változatos tevékenységeivel tudatosan segítse a spontán, a szerzett és az utánpótlásos tanulást.
- ❖ Biztos alapokat teremtünk a stabil tudás érdekében.
- ❖ Felkaroljuk a tehetséges gyermekeket, differenciáltan, egyénileg, a részképesség zavaros gyermekeket célzott játéktevékenységekkel fejlesztjük és újabb lehetőségekkel ismertetjük meg őket.

A tanulás szervezeti formái

- ❖ Játékba ágyazott tanulás
- ❖ Egyéni és csoportos/mikro csoport

A tanulás szervezése

A szervezett tanulás formái a kötetlen, vagy kötött foglalkozások. Mindkettőben érvényesül a céltudatosság, tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

Kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportban alkalmazható.

A kezdeményezés történhet a nap bármelyik időszakában. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés ne zavarja a kialakult játékot. Fontos a hely kiválasztása, a helyes szokásrendszer kialakítása, halk játék.

A kötött szervezeti forma más magatartást igényel a gyerekektől. Nemcsak belső szándéktól vezérelve, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ. A kötöttség azonban nem jelentheti a gyermekek aktivitásának a korlátozását. Az óvónő olyan mértékű fegyelmet kívánjon a gyerekektől, amely az együttes tevékenységet segíti, de ne legyen merev.

Mindkét forma alakítja a gyermek magatartását. Ezek a foglalkozások oldott légkörben, játékosan történnek.

A tanulás tartalmi eszközei

- ❖ anyanyelvi, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése,
- ❖ spontán játékos tapasztalatszerzés,
- ❖ cselekvéses tanulás,
- ❖ óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,

- ❖ gyakorlati problémamegoldás,
- ❖ gyermek kíváncsiságát kifejező kérdések és azok válaszaira épülő ismeretszerzés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ pontos és differenciált vizuális észlelés,
- ❖ alak, forma, méret, szín pontos feldolgozás,
- ❖ összetartozó részek értelmes egészként való észlelés (Gestalt- látásra),
- ❖ figura, háttér észlelés,
- ❖ adott tárgyak térbeli helyzetének felismerése, megítélése,
- ❖ vizuális információk téri elrendezése,
- ❖ a hallott (alternatív) információk: pontos megkülönböztetése, észlelése,
- ❖ kialakul a látott- hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása, a keresztcsatornák együttműködése,
- ❖ összerendezett mozgás, és koordinált szem-kéz mozgás,
- ❖ fejlett finommotorika,
- ❖ testséma, térbeli viszonyok, irányok ismerete,
- ❖ verbális készség,
- ❖ a tartós, szándékos figyelem,
- ❖ problémamegoldó képesség, feladattudat.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

9.1. Játék

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, legfontosabb tevékenysége. A fejlesztés leghatékonyabb eszköze, amit az óvodapedagógus tudatosan felhasznál a gyermek fejlődése érdekében. Pedagógiai szempontból fontos, mert játék közben az életben megjelenő dolgokat, szituációkat, ki - és újra élheti, esetleges félelmeit, feszültségét feldolgozhatja.

Cél

- ❖ Boldog, egészséges lelkületű, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, kezdeményező kisgyermek nevelése.
- ❖ Örömmel végzett játék, kreativitás, önálló ötletek támogatása, vágyaik megélése.
- ❖ Pozitív töltetű érzelmek által a helyes magatartás gyakorlása, szociális viselkedési normák alakítása.
- ❖ A játék által sokrétű tapasztalatszerzés, beépített tanulási folyamatok.

Feladat

- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, élmény, megfelelő légkör).
- ❖ A gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek működésének fejlesztéséhez változatos tevékenységek megteremtése.

- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- ❖ A játékfajták folyamatos bővítése, mind tartalmában, minőségében, - életkori sajátosságok figyelembevételével.
- ❖ Biztonságérzetet nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör biztosítása a játéktevékenységekhez.
- ❖ Játékszerep, játékeszközök biztosítása a játék kialakulásához, tovább fejlesztéséhez. (pl: kellékes láda).
- ❖ Elegendő idő biztosítása az elmélyült játék kialakulásához a folyamatos napirend szervezésével.
- ❖ A gyermeki játék önkéntességének, a gyermekek önállóságának kezdeményezésének, aktivitásának tiszteletben tartása.
- ❖ A játék örömet fokozza az óvónő jelenléte, tudatos pedagógiai magatartása a csoportban.

A játék tartalma

- ❖ A gyermekek szabad döntése, mivel és kivel játszanak, tartsák tiszteletben egymás döntéseit.
- ❖ A játék helyszínei lehetnek: csoportszoba, öltöző, udvar, tornaszoba, folyosók, teraszok.
- ❖ Csoportsobákban játékszínterek, területek kialakításra, óvónői támogatással a gyermekek elképzelései, variációi megvalósíthatók.
- ❖ A játékfajták legtöbbször keverednek, egyértelműen kategorizálni nem mindig lehetséges.
- ❖ A csoportsobák berendezését és a játékok elhelyezését a szokás és szabályrendszer szerint alakítjuk ki.
- ❖ A gyermeket körülvevő játékszerek száma és fajtája hatással van a játék módjára és jellegére.
- ❖ Életkori sajátosságra való tekintettel a nagymozgásokra épülő játéktevékenységeket is támogatjuk.
- ❖ Egészséges mozgások segítik az emberi kapcsolatok alakulását, az együtt játszás öröme, ennek igénye a feszültség levezetés egyik alapja.
- ❖ A mozgásos játékokon túl lehetőséget nyújtunk az óvoda udvarán a gyakorló és szerepjátékok megélésére.
- ❖ A népi játékok sokoldalúsága fejlesztő hatással bír a gyermekek érzelmi, erkölcsi fejlődésére és szociális kapcsolataik alakulására.

Játéktípusok

Gyakorló játék

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, mely újabb funkciók gyakorlását igényli – feszültségcsökkentő hatása van és örömezt vált ki.

A gyakorló játékok a gyermek pszichikai - fiziológiai fejlődésétől függenek, megjelenési formáit az őt körülvevő környezet befolyásolhatja.

Ismerve a gyakorló játék pedagógiai értékét, az óvónő biztosítsa a megfelelő feltételeket, és szükség szerint segítse a funkció magasabb szintű gyakorlását, fokozza a játékból fakadó örömet.

- ❖ Hang és beszédjátékok utánzása elősegíti a beszédképesség fejlődését.
- ❖ Fokozott mozgásigény –ugyanolyan formában ismételt mozgás – maga alkotta szabály szerint. Az óvónő tegyen a gyerekek késztetésének megfelelő javaslatot, mellyel elősegítheti örömteli játékuk kialakulását.

- ❖ A manipulációs játékban a gyerekek öröme a kézzel való tevékenység, a megismerés igényének kielégítéséből, az ebből adódó feszültség csökkenéséből fakad. (Ehhez szükséges az eszközök, tárgyak, anyagok biztosítása).

Szerepjáték

A szerepjáték sokszor a gyakorlójátékból alakul ki. Eleinte a cselekvés, a manipuláció a lényeges, fokozatosan jutnak el a gyermekek egy szerep „végig játszásaig” a fantázia játékig. A szerepjáték feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését. Pedagógiai magatartásunk akkor helyes, ha alkalmazkodunk a játéknak a gyerekek által létrehozott folyamatához.

Szavaink ne befolyásolják a gyereket, hanem ahhoz segítség, hogy saját érzelmei, emlékei, vágyai bátrabban nyilatkozzanak meg játékában. Ugyanakkor figyelniünk kell a játék mélyebb, esetleg szimbolikus tartalmára, ennek megfelelően kell viselkedniünk.

Az óvónő feladata elsősorban a megfigyelés és a gyermekek zavartalan játékának a biztosítása. Ugyanakkor a gyermekek önállóságának megsértése nélkül lehetséges a fejlettebb szereptanítás is.

A gyerekek szívesen hívják az óvónőt, ha érzik, tapasztalják, hogy a felnőtt szívesen játszik velük, és komolyan örül a meghívásnak. (nem veszi át az irányítást)

Az óvónő bekapcsolódva a játékba annak lényegét az egyes szerepek pszichológiai funkcióját, a helyzetek és cselekvéssorok tartalmát átlátva, probléma felvetéssel ismeretanyagban, érzelmi, etikai tartalomban gazdagítja a játékot.

Szabályjáték

Jellemzője, hogy meghatározott szabályok szerint zajlik. Spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő játékokat tanítson. A szabály betartása igényeljen figyelmet, erőfeszítést, de érthető, teljesíthető legyen minden gyerek számára.

A játék öröme a szabályjátékokban éppen a növekvő feszültség és oldás állandó változásából fakad. A gyermekek akár nyernek, akár veszítenek, a szabályjátékban is tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit: eredményre törekvést, mértéktartást, a szerénységet.

Építő, konstruáló játékok

A konstruáló játék fontos pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés, mely nem nélkülözheti a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a probléma megoldás, az esztétikai érzék, és a manualitás fejlesztést.

A kreativitás csak akkor jön létre, ha valamilyen élményanyag olyan eszközökkel, olyan anyagokkal találkozik, amelyek lehetővé teszik annak megvalósítását. Az anyagok megformálásával, az építő elemek összeillesztésével, kombinációjával, fokozatosan fejlődik a gyermeki alkotás.

Az óvónő feladata, hogy fejlett empátiával, érdeklődéssel vegyen részt a konstrukciós játékban, vagy ügyes rákérdezéssel, valamilyen technikai megmutatásával, ismeret tisztázásával, egy-egy javaslattal segítse a gyermeket.

Játékot kiegészítő tevékenységek

Dráma, báb

Szerepjáték egyik formája, sokrétű tevékenység. Báb és drámajáték során a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg, a valós vagy átélt, elképzelt cselekmény megjelenítése játszik szerepet. Önálló, egyéni ötletek érvényesülhetnek, tervezés szintje önálló. A létrehozott eszközök, tárgyak felhasználásával szerepjátékuk gazdagodik, átélik a szerkesztés örömét, élethelyzetek gyakorlása válik lehetővé.

Barkácsolás

A gyermekek kezdeményezik az általuk kitalált eszközök elkészítését, képzelőerejük fejlődik, alkotómódon változtatják meg a valóságot, a létrehozott játékot felhasználják, kevésbé fejlett csoporttársuk munkáját segítik. Az eszközök készítése során érvényesülnek önálló gondolataik, élményeik, beépítik ismereteiket. Egyszerű alkotásokat erőfeszítés árán hoz létre. Fontos az óvodapedagógus támogató, segítő közreműködése pl: egyszerű technikai fogások megismertetése, megfelelő szerszámok biztosítása, apró hibaelhárítások, javítások. Segíti a produktum „hogyan” alkalmazását a játéktevékenység során.

Népi játék

A játék tartalma kiegészül a népi játékokkal, és ez átszövi nevelésünket. A népi játékok játszása során a gyermek gyakran mély tudatalatti érzelmek anyagát dolgoz fel, él át. Mint pl: az összetartozás, a félelem az elbűvés, az elszakadás és a viszontlátás, a menekülés, a védett helyzet feladása és újra megtalálása. A gyerekek játék közben: kiabálásokkal, sikolyokkal, suttogásokkal jelzik a belső feszültséget, melyet a játék kivált és old. A gyermekek érzelmi nevelését segíti, ha minél több alkalommal játszanak ilyen játékokat.

A népi dalos és mozgásos szabályjátékok jó alkalmat teremtenek a társas kapcsolatok kialakulására megerősítésére.

Az óvónő feladata, hogy a gyerekek választását (Pl. párválasztás) tapintatosan, lehetőleg a játékban belül pedagógiai szempontból helyesen befolyásolja.

- ❖ Énekes – táncos játékok (szembekötösdi, lakodalmas, vásáros, játék)
- ❖ A mozgásos és küzdő játékok (szabadidős vagy udvari szabályjátékok)
- ❖ A népszokásörző dramatikus játékok (szüreti mulatság, pásztorjáték, betlehemes játék, pünkösdlő stb.)
- ❖ A népi játékszerek készítése (termés-bábok, rongybaba, kukoricaszár, csutka bábok, tök-lámpás stb.)

- ❖ Szimulációs – szituációs játék: ez utóbbi megnevezés egy olyan elképzelt helyzetek, életképek létrehozása, amely átmenetet képez a foglalkozási területek között.

A népi dramatikus játékokban is olyan életképek, szituációk jelennek meg, melynek utánzásán, eljátszásán keresztül a gyermek olyan ismerethez jut, amely személyiségének formáló része marad, és a tanulás tartalmi elemei összefonódnak.

A természetes anyagok és a hagyományokra épülő népi gyermekjátékok és szokások, lehetőséget nyújtanak a játékos ismeretszerzésre, közös alkotásra, tapasztalásra és a szimulációs játékokon keresztül, - melyben a látott és létrehozott életképek utánzása valósul meg, - komplex módon nyújt lehetőséget a gyerekek sokoldalú ismeretanyagának bővítéséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Elfogadják játszótársaik elgondolásait, tiszteletben tartják azokat.
- ❖ Képesek közösen játékot tervezni, tudnak szerepeket kiválasztani, elfogadják az alá-fölé- és mellérendelt szerepeket.
- ❖ Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése, megfelelő viselkedéskultúra betartása.
- ❖ 3-4 szabályjáték, 4-5 képességfejlesztő játék ismerete kialakul.
- ❖ Felismernek legalább 3-4 mesét báb és szerepjáték alapján, motiváltak ezek eljátszásához szükséges eszközök és tárgyak választása során.
- ❖ Ismernek 1-2 anyagot és technikai fogást, amely a barkácsolást segíti.
- ❖ Elmélyült, kitartó játékok.
- ❖ Képesek bonyolult építmények létrehozására.
- ❖ Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására is (kudarctűrő képesség).

9.2. Verselés, mesélés

Cél

- ❖ Mesét szerető és igénylő gyerekek nevelése, akik nyitottak, gazdag szókinccsel rendelkeznek, fogékonyak az irodalmi élmények befogadására.
- ❖ A gyermekek érthető, kifejező, kommunikációs képességének kialakítása.
- ❖ Érzelmi és etikai fejlődés segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása.

Feladat

- ❖ A gyermekek irodalmi érdeklődésének felkeltése, kibontakoztatása, fejlesztése.
- ❖ Az irodalmi anyag kiválasztása a 3-7 éves korosztály igényeinek megfelelően, tudatos, tervszerű összeállítása.
- ❖ A gyerekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, a báb személyiségformáló hatásával.

- ❖ Megfelelő magatartáskultúra megalapozása, erkölcsi normák elsajátítása, szokások alakítása.
- ❖ Az esztétikai élmények nyújtása.
- ❖ Az átélt élmények hatására az óvónő teremtsen lehetőséget a közös bábkészítésre.
- ❖ Az óvónő a dramatizálás során gondoskodik a szükséges kellékekről.

A fejlesztés tartalma

- ❖ Az irodalmi élmény feldolgozásához, és szabad önkifejezéséhez használható eszközök a csoportszobában elérhető helyen megtalálhatóak.
- ❖ Mindennapok során a heti vers-mese anyag spontán vagy szervezett formában jelenik meg.
- ❖ Számunkra kiemelten fontos nemcsak a délelőtti kezdeményezett mese, hanem a pihenés előtti is.
- ❖ Megfelelő helyet és időt biztosítunk az aktuális verseknek és meséknek, kiemelt szerepet tulajdonítva a csendes pihenő előtti mesélésnek.
- ❖ Egyéni verselés, mesélés ösztönzése.
- ❖ A gyerekek számára az éves anyag összeállítása során előtérbe helyezzük a magyar népmese kínálta lehetőségeket, amit kiegészítünk az évszakok, ünnepek, állatok világát megjelölő történetekkel.
- ❖ A mesehallgatást nyugodt, csendes tevékenységnek szervezzük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ❖ Beszédüket természetes gesztusokkal, nonverbális eszközökkel kísérik.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére.
- ❖ Fejlett szókinccsel rendelkeznek, szívesen kommunikálnak.
- ❖ Hosszabb mesét képesek végighallgatni.
- ❖ Megalapozódik a könyv iránti szeretetük, tiszteletük.

9.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél

- ❖ A komplex személyiségfejlesztés.
- ❖ A zenei képességek fejlesztése.
- ❖ Identitástudatuk alakítása a zeneművekkel, dalokkal, táncokkal, különös tekintettel a népdalokra, népi játékokra és a néptáncra.

Feladat

- ❖ Színes zenei élményeken keresztül zenei érdeklődés felkeltése.
- ❖ Változatos zenei anyag választásával ízlésformálás, zenei esztétikai fogékonyság alakítása.
- ❖ Gyermeknek szóló dalokkal a tiszta éneklés kialakítása.
- ❖ Ismert, tanult dalokkal a zenei hallás (belső) kialakítása.
- ❖ Zenehallgatással (mű- és népzene) zenei élményhez juttatás.
- ❖ Mozgással, táncsal a ritmusérzék fejlesztése, a harmonikus mozgás kialakítása.
- ❖ A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás.
- ❖ Közös játékkal, énekléssel, táncsal a közösségi élmény alakítása.
- ❖ A mű és népdalok felhasználásával a beszédkészség, szókincsbővítés történik.

Fejlesztés tartalma

- ❖ Zenei anyag választásakor az „Ének az óvodában”, „Ének a bölcsődében” (Forrai Katalin), zenehallgatáshoz a „Zenehallgatás az óvodában” (Törzsök Béla) könyvet használjuk.
- ❖ Különböző gyermekjáték gyűjteményeket is bevonhatnak a kollégák, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- ❖ Zenehallgatáskor a pedagógus tiszta, akár többszólamú éneklése, hangszeres játéka, vagy műzenei dallamok, zeneművek meghallgatása is lehetőséget biztosít a célok és feladatok megvalósításához.

Szervezeti formák

- ❖ csoportos / mikro csoportos,
- ❖ egyéni és társas szervezeti formák lehetnek

Képességfejlesztés területei

Hallásfejlesztés

- ❖ magasabb – mélyebb hangok közti különbség érzékeltetése
- ❖ halkabb – hangosabb közötti különbség érzékelése
- ❖ hangszínfelismerés – eltérő zörejek különbségének megkülönböztetése
- ❖ belső hallás fejlesztése
- ❖ zenei emlékezet fejlesztése

- ❖ dallam felismerés különböző motívumról
- ❖ dallambújtatás
- ❖ zenei alkotóképesség fejlesztése
- ❖ dallamvisszhang
- ❖ kérdés –felelet játék

Ritmusérzék fejlesztés

- ❖ egyenletes lüktetés érzékeltetése
- ❖ ritmus érzékeltetése
- ❖ ritmuskiemelés
- ❖ ritmusvisszhang
- ❖ gyorsabb-lassabb érzékeltetése
- ❖ dalfelismerés ritmusról
- ❖ egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása

Mozgáskultúra, tánc

- ❖ ritmikus, utánzó mozgás – játékos mozdulatok
- ❖ kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps,
- ❖ bonyolultabb játékok: párcsere, hidas, kapus, fogyó-gyarapodó játékok
- ❖ térdrugózás, ringás, sarokkoppintás, oldalt lépés, páros forgások stb.

Zenei anyag kiválasztása életkori sajátosságoknak megfelelő legyen, annak mennyisége, hangterjedelme részletesebben az „Ének az óvodában” című módszertankönyvben található, melyet minden óvodapedagógus szem előtt tart. Ennek tükrében gyermekek egyéni fejlettségi szintjét is figyelembe véve választják ki a dalanyagot, tánclépéseket, dalos játékokat egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Közösén és egyénileg is tisztán, tempótartással énekeljenek.
- ❖ Önállóan indítsák, tisztán, helyes kezdőmagasságban, megfelelő tempóban énekeljenek.
- ❖ Képesek ritmusok átvételére, visszaadására.
- ❖ Ismerjenek fel sokféle zörejt és zenei hangot, akár egymás hangját is.
- ❖ Érdeklődve, figyelmesen hallgassanak meg hosszabb éneket, hangszeren előadott dalt.
- ❖ Képességeik megfelelően fejlettek a különböző technikák gyakorlására, mint gyors, lassú tempó, halk, hangos ének.
- ❖ Csoportban, párban és egyénileg is képesek ismert tánclépések, térformák megtartására.
- ❖ Kísérni tudjanak ismert dalokat, mondókákat ritmusjátékos hangszerekkel, mint dob, cintányér, háromszög.
- ❖ Mozgásuk összerendezett, esztétikus és harmonikus.

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, mely a közvetett és közvetlen természeti környezeten keresztül szervesen beépül a mindennapokba. A gyermekek környezetében tapasztalt élményei a vizuális technikákon keresztül kibontakoztathatók. Pontosabb ismereteket szerez, melyet újra alkot. A gyermeki személyiség értelmi, esztétikai érzelmi képességet az alkotás öröme fejleszt.

Cél

- ❖ A képi, plasztikai kifejezőkészség fejlesztése.
- ❖ Esztétikai igényesség, érzékenység kialakítása.
- ❖ Képi gondolkodás fejlesztése.
- ❖ Tér, forma, szín képzetének gazdagítása.
- ❖ A szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.

Az óvodai ábrázoló és alkotó tevékenység minden nap és a nap minden szakában jelen van az óvodai életünkben. Folyamatosan vizuális ingerek hatnak a gyermekekre, feladatunk az esztétikus és ingergazdag környezet megteremtése, melyben közreműködnek a gyermekek is. Az ábrázolás eszközei és anyagai állandó, a gyermek által elérhető és bármikor elővehető helyen vannak.

Feladat

- ❖ Felkelteni az anyagokkal, eszközökkel való tevékenység vágyát.
- ❖ Sikerélményen keresztül elvezetni a gyermeket az alkotás öröméhez.
- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése, a tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A kitűzött tevékenységek hatásával fejlesztjük a gyerekek énképét, segítjük testsémájuk kialakítását.
- ❖ A művészetek és a változatos alkotómunkákon keresztül formáljuk, alakítjuk esztétikai fogékonyságukat.

A gyermek minden alkotása személyes jellegű, sok információt hordoz a gyermek belső világáról: ki-vetíti érzelmeit, vágyait, félelmét, örömét, utalhat élmény-és fantáziavilágára.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázolás különböző fajtái: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka is fontos része a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A fejlesztés tartalma

- ❖ A tevékenységek a képalakítás, a plasztika és az építés köré rendelhetők.
- ❖ Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.
- ❖ Nincs tervezett téma a szándéktalan firka időszakában.
- ❖ A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást.
- ❖ Fontosnak tartjuk a nyugodt hely, és megfelelő eszközök biztosítását.
- ❖ A témáinkat az adott évszaknak köré csoportosítjuk.
- ❖ Törekszünk a természetes fény kihasználására.
- ❖ A csoportszobában vagy az öltöző falán, folyosón biztosítunk helyet és lehetőséget arra, hogy elkészült munkáik mások számára is megtekinthetők legyenek.

Szervezeti forma

- ❖ egyéni / mikro csoportos

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Alkotásaik részletezők, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltűntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- ❖ Változatos vizuális technikákat alkalmaznak, melyek által fejlett a manuális készségük, kreativitásuk, szín és formaérzékük, térérzékelésük, fantáziájuk.
- ❖ Az alkotáshoz szükséges eszközök helyes használatát ismerik.
- ❖ Plasztikai munkáik egyéni, részletesek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- ❖ A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építőelemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- ❖ Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsükben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- ❖ Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- ❖ Az általános technikákon túl ismerkedjenek meg a népművészet egyes ágaival, technikáival.
- ❖ A gyerekek nyitottá váltak az esztétikai értékek iránt.
- ❖ Megbecsülik saját és mások alkotását.
- ❖ Ismernek különböző anyagokat, pl. papír, textil, fonal, agyag, gyurma.
- ❖ Felismerhetően ábrázolnak embert, fát, házat.

- ❖ Kialakul a szándékos figyelem olyan foka, ami alkalmassá teszi őket arra, hogy egy-egy tevékenységben kellő kitartást tanúsítsanak.

9.5. Mozgás

A mozgás átszövi a gyermekek egész napját, amely nemcsak a mindennapi testnevelésben és foglalkozáson érvényesül, hanem játéktevékenységekben és a nevelési területeken is megjelenik. Töltsön be olyan szerepet, amely a gyerekekben örömforrásként jelenik meg, igazodik egyéni és életkori sajátosságokhoz.

Cél

- ❖ Mozgás megszerettetése.
- ❖ Alapvető mozgásformák fejlesztése – kúszás, mászás, járás, futás, gurulás, ugrás, dobás stb.
- ❖ Koordinációs képességek fejlesztése – egyensúlyozás, téri tájékozódás, ritmusérzék, szem-kéz-láb koordináció, oldaliság, helyzet felismerési és reagálási képesség, gyorskoordinációs képesség, stb
- ❖ Ügyesség, kitartás, finommotoros képességek fejlesztése, testséma fejlesztése.
- ❖ Az egészséges fejlődés biztosítása érdekében az erő és az állóképesség fejlődésének megalapozása.
- ❖ Értelmi képességek fejlesztése – gondolkodás, cselekvéstervezés, emlékezet, megfigyelőképesség, kreativitás stb.
- ❖ Együttműködés, szocializáció fejlesztése.

Feladat

- ❖ Az egészség megóvása érdekében a mozgás keretein belül fokozatosan fejlesztjük a fizikai képességeket-állóképesség, gyorsaság, ügyesség, erő.
- ❖ Megfelelő teret és eszközöket biztosítunk a mozgáshoz.
- ❖ Inger gazdag környezetet teremtve, spontán érzelmi motivációkra építve alapozzuk meg a mozgás iránti szeretetüket.
- ❖ Tevékenységbe ágyazottan, játékosan, minél több mozgástapasztalatot szerezve fejlesztjük mozgásukat.
- ❖ A fokozatosság elvét betartva, rendszeres foglalkozással valósítjuk meg a különböző készségek és képességek fejlődését.
- ❖ Eszköztárunkat fokozatosan bővítjük.
- ❖ Konkrét, világos értékeléssel támogatjuk pozitív énképük kialakulását.
- ❖ Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásban minden gyermek számára.

- ❖ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak biztosításával a gyermekek éhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, az alkalmazkodás, kooperáció képességeinek fejlődésének elősegítése.
- ❖ Az egészségmegőrzés szempontjából hangsúlyt helyezünk a prevencióra.
- ❖ Fokozzuk szellemi, koncentrációs képességüket és kitartásukat, amelyek a tanuláshoz elengedhetetlenek.
- ❖ Differenciáltan támogatjuk a gyermekek szabad játékát, hogy minden gyermek saját képességeinek megfelelő mozgásos tevékenységben vehessen részt, ezzel növeljük önbi-zalmukat és a mozgáshoz való pozitív hozzáállásukat.
- ❖ Vízhöz szoktatáson minden nagycsoportos korú gyermek részt vesz, mely speciális moz-gásformák elsajátítására ösztönzi a gyermekeket.

A fejlesztés tartalma

Szabad mozgás

- ❖ Jól felszerelt eszközparkunk mozgásfejlesztő játékaival a tornatermekben, az óvodaudva-ron, és a legtöbb tagóvodában lévő műfüves focipályán a gyermekek különböző mozgás-formákkal megismerkednek.
- ❖ Minden évszakban, az időjáráshoz alkalmazkodva, a lehető legtöbb időt töltünk szabad-ban. A téli időszakban is kihasználjuk a természet adta lehetőségeket – szánkózás, csúsz-kálás, hógolyózás.
- ❖ A sokféle eszköz fantáziadús alkalmazása arra szolgál, hogy vesztibuláris, tapintásos in-gerléssel javítsa az agyféltekék közötti kapcsolatot, így jobban működik a tanulási-megismerési folyamat, ezáltal megelőzhető a későbbi tanulás-és magatartási probléma.

Szervezett mozgás

Mindennapos mozgás

- ❖ Kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, hogy mindennap mozgásos tevékenységeket is végezzenek, melynek fő eleme a játék.
- ❖ Szem előtt tartjuk, hogy lehetőség szerint szabad levegőn teljen el ez a 15-20 perc. Amennyiben az időjárás nem engedi, akkor a csoportszobában nyitott ablaknál mozogja-nak a gyerekek.
- ❖ Mindennapos mozgás során előkészítjük a kötelező testnevelés foglalkozásokat.

Kötelező mozgás

- ❖ Mozgásos foglalkozásokat hetente egy, illetve két alkalommal mindig ugyanabban az időpontban tartunk. A nagycsoportosoknál az egyik foglalkozást a vízhez szoktatás váltja ki.
- ❖ A foglalkozások feladata és tartalma a természetes mozgások alakítására, fejlesztésére szolgál, amit a gyermekek biztonságos körülmények között gyakorolhatnak.
- ❖ A tagóvodákban működnek olyan csoportok, amelyekben a mozgásos tevékenységeket csoportbontásban valósítják meg. Legjellemzőbb azokra a csoportokra, ahol vegyes élet-korú gyermekeket fogadnak.

Vízhez szoktatás

- ❖ A nagycsoportos korú gyermekek ősszel és tavasszal vesznek részt, vízhez szoktató programunkban.
- ❖ Feladatunk, a gyermekek új közeggel való megismerkedésének elősegítése, lehetőleg a vízbiztonság elérése.
- ❖ Változatos eszközökkel és játékokkal szeretnénk elérni, hogy a gyermekek örömmel és felszabadultan viselkedjenek a vízben.
- ❖ Az élményszerzésen túl sokoldalú fejlesztési lehetőség nyílik ezeken a foglalkozásokon – nagymozgások, finommozgások, térészlelés, agyi funkciók, figyelem, akarat, bizalom, önbizalom stb.

Baleset megelőzés

- ❖ A gyermekek testi adottságainak megfelelő méretű eszközök biztosítása.
- ❖ A játékok, mozgásfejlesztő eszközök folyamatos ellenőrzése, szükség szerint karbantartása.
- ❖ Balesetvédelmi oktatásban részesítjük a gyermekeket valamennyi mozgásos tevékenység megkezdése előtt.
- ❖ Kényelmes és biztonságos öltözetben vegyenek részt a gyermekek a mozgásos foglalkozásokon.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Szívesen végeznek mozgásos tevékenységeket.
- ❖ Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik.
- ❖ Térben pontosan tájékozódnak, ismerik az irányokat.
- ❖ Az alapvető mozgásformákat tudatosan építik be mindennapi mozgásukba.
- ❖ A mozgásos foglalkozásokhoz szükséges eszközöket rendeltetésszerűen és önállóan használják.
- ❖ Szem- kéz koordinációjuk fejlett, összehangolják a kar izommunkáit a látottakkal.
- ❖ A finommotorikai mozgások tökéletesednek, grafomotoros képességeik kialakulnak, a kéz fogóizmai erősödnek.
- ❖ Mozgásos játékokat együttműködve, szabályok betartásával játszanak.

9.6. Külső világ tevékeny megismerése

„Az óvodapedagógus saját személyében adhat példát arra, hogyan kell élni a természet adta szépséggel és értékkel. Ha erre fogékony a gyermekeket nevelő felnőtt és ezt a fogékonyságot tudatosan igyekszik átadni a rábízott gyerekeknek, akkor van remény, hogy a természetet értékelő és védő felnőttek váljanak belőlük”

(Németh Andrásné)

Természet közeli óvodai programunk a 3-7 éves korú gyermekek érzelmi fogékonyságára, kíváncsiságára és sajátos aktivitására alapozva valósítja meg gyermekeink sokoldalú nevelését.

A gyermekekben leginkább a spontán helyzetek teremtik meg az érdeklődés, és tevékenység-vágynak azt a fokát – melyben a motiváltság állapota hozza meg az észrevétlen tanulást.

Cél

Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása a természetes és az ember által létrehozott környezettel.

- ❖ élőlények szeretete, tisztelete
- ❖ környezettudatos szemléletmód kialakítása
- ❖ lakóhelyhez kötődés, hazaszeretet megalapozása
- ❖ természeti értékek megőrzése, megóvása

Feladat

- ❖ Élmények nyújtása megfelelő idő, hely és eszközök biztosításával.
- ❖ Az ismeretek tapasztalati úton való megszerzése.
- ❖ Nyitott, gazdag érzelmvilágú, természetszerető emberré nevelés.
- ❖ Természetjárás és természetvédelem hagyománnyá alakítása, tapasztalatszerzések.
- ❖ Gyalogos közlekedési és utazási szabályok, viselkedési formák megismertetése.
- ❖ Ok-okozati összefüggések felismertetése, helyi adottságok kihasználása.
- ❖ Személyes példamutatás a felnőttek által.

Szervezeti formák

- ❖ Cselekvésbe ágyazott tevékenység,
- ❖ egyéni, mikro csoportos és csoportos képességfejlesztés,
- ❖ spontán tapasztalatszerzés.

Fejlesztés tartalma

- ❖ Az évszakok köré csoportosítva tervezzük a külső világ tevékeny megismerését.
- ❖ A gyermekek az óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, a különböző foglalkozások, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények stb. egy sajátos hatásrendszerben szerzik meg.
- ❖ Tapasztalatok megszerzése közvetlen környezetükben, érzékszerveik bevonásával.
- ❖ Környezetünk alakítása folyamatos tevékenységet jelent a csoportszobában, az udvaron.
- ❖ Csoportszobáinkban lehetőség van természetsarok kialakítására, létrehozására, gondozására.
- ❖ Udvarainkon veteményes, illetve virágoskert kialakításába, gondozásába bevonjuk a gyermekeket, az évszakoknak megfelelően a tisztán tartásba (levélgyűjtés, hólapátolás, söprögetés).
- ❖ Séták, kirándulások alkalmával megtekintjük a kerteket, a helyi lehetőségeket kihasználva (pl. Tanösvény, Tavak, Medve Park) bővítjük gyermekeink ismereteit.

- ❖ Közlekedési és utazási szabályok megismertetése, gyakorlása, rögzítése, a közlekedési járművek (szárazföldi, vízi, légi) megfigyelése.
- ❖ A különböző világnapokra való készülődés folyamatában tudatosítjuk gyermekeinkben, hogy milyen fontos környezetük.
  - Állatok Világnapja (október 4.)
  - Víz Világnapja (március 22.)
  - Föld Napja (április 22.)
  - Környezetvédelmi Világnap (június 5.)
  - Madarak, fák napja (május 10.)
- ❖ A gyerekek a környezetvédelem tevékeny részvevői legyenek (szelektív hulladékgyűjtés, takarékosság).
- ❖ Természeti- társadalmi környezetről szerzett ismereteiket bővítjük a csoportszobában megtalálható, illetve otthonról behozott könyvek, természeti magazinok, IKT eszközök, földgömb stb. segítségével.
- ❖ Látogatásokat szervezünk lehetőség szerint intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját megismerhetjük, szükség szerint szülők segítségét kérve.
- ❖ Évszakonként megemlékezünk természeti, nemzeti, családi, illetve az óvoda hagyományos ünnepeiről (szüret, őszi kiállítás, március 15. május 1. augusztus 20. születés és névnap, anyák- apák-családi nap, gyermeknap, évzáró).
- ❖ Lehetőség szerint a családokkal együttműködve közös tapasztalatszerzéssel, ünnepléssel, munkával igyekszünk elérni a környezettudatos viselkedést, a környezetbarát életmódot.
- ❖ Tudatosítjuk, hogy környezetünkért mi emberek vagyunk felelősek, ha nem vigyázunk rá, tönkre is mehet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Megszeretik a természetet, óvják értékeit.
- ❖ Nyitottak, rácsodálkoznak, örülnek minden szépnek.
- ❖ Elsajátítják a viselkedésformákat, tudnak megfigyelni, összehasonlítani.
- ❖ Tudják szüleik nevét, lakcímüket.
- ❖ Ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait.
- ❖ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- ❖ Tisztában vannak testrészeikkel, gondozásuk, védelmük szokássukká vált.
- ❖ Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben.
- ❖ Ismernek városi nevezetességeket.
- ❖ Megkülönböztetik az évszakokat, tudják, hogyan követik egymást.
- ❖ Felismerik a napszakokat és annak jellemzőit.
- ❖ Tisztában vannak az öltözködés és az időjárás összefüggésével.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják.

- ❖ Ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát.
- ❖ Magatartási normákat betartva viselkednek, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Matematikai nevelés

A matematikai nevelés komplex folyamat, mely áthatja a nevelés minden területét.

Cél

- ❖ A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- ❖ Logikus gondolkodásra nevelés.
- ❖ Probléma felismerő – megoldó képesség fejlesztése.
- ❖ A gyerek korának, érettségének megfelelő matematikai nevelés megalapozása.

Feladat

- ❖ Érezzék át a felfedezés, tudás örömét.
- ❖ Érdeklődésüknek, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő képességeik állandó fejlesztése játékos formában.
- ❖ Megfelelő hely, idő, eszközök biztosítása (mennyiség, minőség).
- ❖ Meghatározó szerepet kapnak a megismerő funkciók: *érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés.*

Szervezeti formák

- ❖ Spontán, játékos tapasztalatszerzés, irányított megfigyelések, kísérletek.
- ❖ Mikro és makro csoportos, 5-6-7 évesek gyermekek számára kötelező tevékenységek.

Témakörök

Tárgyak összehasonlítása, szétválogatása

Számfogalom megalapozása:

- ❖ halmazok összemérése
- ❖ párosítás, számlálás
- ❖ sorszámok
- ❖ mérések különböző egységekkel
- ❖ tapasztalatok a darabszám változásairól.

Tapasztalatok a geometria körében:

- ❖ építések, alkotások szabadon és másolással
- ❖ tevékenységek tükörrel
- ❖ tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gondolkodási műveletek alkalmazása.
- ❖ Logikus gondolkodás, ok-okozati összefüggések.
- ❖ Kialakult szabálytudatuk, mintakövetésük.
- ❖ Jól tájékozódnak térben és síkban, kialakult oldaliságuk.

- ❖ Halmazokat alkotnak, megadott és egyénileg alkotott szabályok alapján.
- ❖ Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-es számkörben, egyesíteni.
- ❖ Összehasonlítanak mennyiség, nagyság, szín és forma szerint.
- ❖ Értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat.

Kialakult téri tájékozódó képességük, reális ítélőképességük, feladat és problémamegoldó képességük.

10.AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

- ❖ Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.
- ❖ A pedagógiai programunk által közvetlen, egyedi kapcsolat alakul ki a nevelőtestületen belül, valamint a nevelőmunkát közvetlenül segítő kollégák között. Programunk szellemisége jó lehetőséget ad az óvoda és a családok közötti szorosabb kapcsolat kialakítására.
- ❖ A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítására tagóvodánként is nagy hangsúlyt fektetünk.
- ❖ A nyitottságra, az együttműködésre, a kölcsönös reális elvárásokra támaszkodva mélyítjük a családokkal való kapcsolatot.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Szülői értekezletek
  - Tájékoztató jellegű, évnyitó szülői értekezlet. Az új szülők ismereteket szereznek az óvoda környezetéről, az óvoda dolgozóiról. Megismerkednek az óvoda szokásrendjével, nevelési céljaival.
  - Csoportos szülői értekezletek. Egy nevelési évben három szülői értekezletet tartunk, amelyek témáját meghatározza az adott időszak, az aktuális feladatok. A csoportvezető óvónők szükség szerint hívnak meg szakembereket.
- ❖ Családlátogatás
  - A család és az óvoda bensőséges kapcsolatának elindításához szükséges kapcsolattartási forma. Kialakulhat egy bizalmas kapcsolat, amelyben őszintén megnyílnak a szülők. Szükség szerint ez a látogatás megismételhető.
- ❖ Fogadóóra
  - Fogadóórát kezdeményezheti a szülő, illetve az óvónő. Ezen megbeszélés során a pedagógus tájékoztatást adhat a gyermek egyéni fejlődéséről, fejlesztéséről, tapasztalatokról.
  - Fontos az elfogadó, megértő gondolkodás, bizalomkeltő, nyílt őszinte beszéd.

❖ SZMK

- A szülők közösségét összefogó, képviselő szervezet. Jelentős szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartó rendszerében.
- Azok a szülők, akik erre a tevékenységre vállalkoznak, maguknak érzik az óvodát, és aktívan segítenek a gyermekek javára.
- Minden tagóvodában működik a helyi SZMK, melyek az adott óvoda szüleinek képviselőjét látja el.
- Az SZMK tagoknak az intézményvezető évente tart tájékoztató ülést.

❖ Közös kirándulások

- A csoportvezető óvónők és a szülők közös megegyezése szerint szervezhetők olyan kirándulások, melyeken a szülők is részt vesznek.

❖ Munkadélutánok

- Jeles napok előtt a szülők részesei lehetnek az ünnepi előkészületeknek, megismerhetik az ünnephez kapcsolódó szokások tartalmát.
- Több tagóvodában is megrendezik, főleg télen vagy tavasszal.

❖ Társadalmi munka

- Tagóvodánként változó a célkitűzés, a szervezés és a végrehajtás.
- Az óvoda környezetének szépítése, tereprendezés, fa ültetés, kerítés festés, stb. Az adott óvoda nevelőtestülete és az SZMK közös megegyezésén alapul a munka szervezése.

❖ Jótekonysági bálók, családi napok

- A jótekonysági bálók lehetőséget adnak a szülők és a nevelők kulturált kapcsolódásához. A szülők és nevelők közös előkészületén alapul, melyben meghatározzák a bál bevételének felhasználását is.
- A családi napokon a nevelők az egész családot várják, egy élményekben dús, közös délelőttre. Egyre több tagóvoda csatlakozik ehhez a mozgalomhoz. Jó lehetőség nyílik arra, hogy a nevelők és a családok között még szorosabb kapcsolat alakuljon ki.

❖ Ünnepek, rendezvények

- Minden tagóvoda a saját arculatát és éves tervét figyelembe véve alakítja ki a hagyományokat, szokásokat.
- Anyák napja, apák napja, évzárók, családi nap. Ezeken kívül a hagyományos ünnepeken túl a természeti ünnepek is előtérbe kerülnek.

Az együttműködés várható eredménye

- ❖ A gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges együttműködési formák kialakulnak, fejlődnek.
- ❖ Az óvoda és a szülő azonos cél elérése érdekében összefogva biztosítja a gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges környezetet.

- ❖ Az óvoda figyel arra, hogy gyermekéről a szülő mindig pontos, naprakész információt kapjon.

Az intézményen belüli kapcsolattartás

- ❖ A nevelőtestület együttműködését segítik a tagóvodák közötti kapcsolattartás, mely többnyire a tagóvoda vezetők és az intézményvezető feladata.
- ❖ A nevelőtestületi értekezletek, a szakmai napok, team munkák, munkaközösségek kövácsoľják össze a hat tagóvoda dolgozóit.
- ❖ Folyamatos fejlődésre törekszünk, melyet a mindig megújuló munkaközösséges támasztanak alá. Dolgozóink nyitottak az innovációra.
- ❖ Feladatmegosztásnál figyelembe vesszük az óvodapedagógusok egyéni adottságait, teherbírását, érdeklődését. Így elvárhatjuk a precíz, jókedvvel végzett, előrelátó munkát.
- ❖ Csoportbeosztásnál a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk a pedagógus párokat, illetve a hozzájuk tartozó segítőköt.
- ❖ A tagóvodák és a csoportok minden év végén értékelik munkájukat. Ehhez mérten tervezzik meg a következő év munkáját, beleszőve a fejlesztési lehetőségeket.
- ❖ A tagintézmények saját dolgozói közösségüket összejövetelekkel, színházlátogatással mélyítik. Az óvoda évente egyszer tantestületi kirándulást szervez.

Az intézményen kívüli kapcsolattartás

Bölcsőde

- ❖ A bölcsőde és az óvoda vezetője állandó kapcsolatot tartanak. A tagóvoda vezetők a rájuk nézve fontos eseményekről tájékoztatást kapnak – beiratkozás, programok.
- ❖ Városunkban több bölcsőde működik, így minden évben egyre több olyan gyermek felvételére kell számítani, akik ezekből az intézményekből érkeznek. A férőhelyek számítása végett a beiratkozásnál fokozott figyelem és kapcsolattartás van.

Iskolák

- ❖ Elsőrendű feladatnak tekintjük, hogy az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentes legyen a gyermekek számára. Ehhez fontos az együttműködés az iskolákkal.
- ❖ Városunkban megtalálható önkormányzati iskola, egyházi iskola, alternatív iskolák. Mindegyik iskolatípussal megfelelő a kommunikáció.
- ❖ Lehetőséget biztosítunk az iskoláknak a beiratkozás előtti bemutatkozásra, hogy a szülők jobban megismerhessék programjukat.
- ❖ Az SNI-s gyermekek szüleinek tájékoztatást adunk az iskolaválasztás lehetőségeiről.
- ❖ Intézmény látogatások alkalmával ismereteket kapunk és nyújtunk, ami segíti munkánk összehangolódását. A gyermekek nagy örömmel fogadják, amikor még óvodásként beülhetnek az iskolapadba.

Zeneiskola

- ❖ A zeneiskolás növendékek hangverseny keretein belül ismerhetik meg az óvodás korú gyermekeket a hangszerekkel és a komolyzenével.
- ❖ A nagycsoportos gyermekek közül többen tanulnak hangszeren játszani.

Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

- ❖ Az intézmény vezetője napi kapcsolatban van a Városi Önkormányzat dolgozóival, mely elősegíti a zökkenőmentes működést.
- ❖ A kapcsolattartás formái a megbeszélések, beszámolók, folyamatos tájékoztatások.

Közművelődési intézmények

- ❖ A veresegyházi művelődési ház ad teret több programunknak. Két tagóvoda rendszeresen ott tartja a farsangját, évzáróját. A gyermekek a nevelési év során több alkalommal tekinthetnek meg meseelőadásokat.
- ❖ A könyvtárral minden tagóvoda kapcsolatban van. A nagycsoportos gyermekek többször is ellátogatnak a könyvtárba, ahol megismerkedhetnek a könyvtár jelentőségével, képet kapnak a könyvek használatáról.

Egyházak

- ❖ Óvodánk minden egyházzal tartja a kapcsolatot. Különböző események, hagyományos ünnepek által ismertetjük meg a gyerekekkel városunk templomait, szokásait. Orgona hangversenyek, búcsú, karácsonyi betlehemezés.

Szociális intézmények

- ❖ Folyamatos a kapcsolattartásunk a helyi szociális otthonok lakóival. Városunkban három ilyen otthon működik.
- ❖ Több tagóvoda tesz rendszeres látogatást ezekben az intézményekben a gyermekekkel.
- ❖ Kölcsönösen igyekszünk egy kis szeretetet, örömet, szépet belopni egymás életébe. Erre idősen, gyermeknek egyaránt szüksége van.

Egészségügyi intézmények

- ❖ Gyermekorvosok: óvodánk gyermekorvosa évenként egyszer általános vizsgálatot végez a gyermekeken. Ezekhez a vizsgálatokhoz a szülő beleegyező nyilatkozatára is szükség van.
- ❖ Védőnők: szükség szerint ellenőrző vizsgálatot tartanak. Óvónői felkérésre előadásokat tartanak, szülői értekezleteken válaszokat adnak aktuális kérdésekre.

Szakszolgálat

- ❖ A szakszolgálat szakembereinek segítségével folyamatosan biztosítjuk a gyermekek fejlesztését, a problémák korai kiszűrését, megszüntetését.
- ❖ Az SNI-s gyermekek (beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, BTMN, testi érzékszervi fogyatékos, autista) ellátása, gondozása folyamatos.

- ❖ A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység, a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos, vagy egyéni formában.
- ❖ Az SNI gyermek vizsgálata alapján (1.sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság, Bp. Beszédvizsgáló Országos Bizottsága Bp.) rögzített szakvéleményben meghatározott fejlesztési terület szakemberét, illetve a fejlesztésre fordítandó óraszámot óvodánk biztosítja abban az esetben, ha a szakvélemény tartalmazza, hogy a gyermek a többi gyermekkel együtt részt vehet az óvodai nevelésben. Minden esetben a fejlesztés tartalmáról, folyamatosságáról fejlesztési naplót készít a szakember.
- ❖ Logopédiai szűrés: beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi kommunikációs zavarok javítása, dyslexia veszélyeztetettség megállapítása, terápiája
- ❖ Iskolaérettségi vizsgálat: ősszel, tavasszal.
- ❖ A fejlesztésben résztvevők: logopédus, fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő konduktor, szükség szerint, fogyatékoságnak megfelelő speciális szakember
- ❖ Minden tagóvodában biztosított a hely, az idő és az eszköz ezekhez a foglalkozásokhoz.

11.AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

11.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Óvodánk gyermekvédelmi rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény és a családok védelméről szóló 2011.évi CCXI. törvény alapján működtetjük, ezért kiemelten fontosnak tartjuk a jelzőrendszer hatékony működését.

Cél

- ❖ A gyermekek egészséges, harmonikus személyiségfejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása.
- ❖ Preventív tevékenység: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére, a veszélyeztetettségi tényezők megszüntetésére.

Feladat

- ❖ A veszélyeztetett, halmozottan hátrányos és hátrányos gyerekek kiszűrése.
- ❖ A gyermekek számára biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- ❖ Szülők tájékoztatása jogairól, kötelességeikről.
- ❖ Tagóvodákon belül szociális tevékenységek megszervezése. (Pl: élelmiszerek, ruhák, stb. gyűjtése az esetleges rászorulóknak.)
- ❖ Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- ❖ Kapcsolattartás a hivatalos szervekkel.

Alapelveink

- ❖ A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés ennek kiegészítésére szolgál.
- ❖ Fontosnak tartjuk a közösség kohéziós erejét, ennek érdekében nyílt ünnepeken, jeles napokon, különböző rendezvényeken próbáljuk szorosabbra fűzni a családokkal a kapcsolatot.
- ❖ A tagóvodákon belül olyan bizalommal teli légkört alakítunk ki, melyben a szülők bátran elmondhatják problémáikat.
- ❖ Szem előtt tartjuk a gyerekekre és családokra vonatkozó titoktartási kötelezettséget.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Elősegíti az óvodába kerülő gyerekek beilleszkedését a csoportba, ennek érdekében már az óvodába lépés előtt családlátogatást végez, anamnézist készít.
- ❖ Figyelemmel kíséri a csoportjába járó gyerekeket: milyen az egészségük, öltözkük, ápoltságuk, viselkedésük, beszédkultúrájuk, megfelelően tápláltak-e, társas kapcsolataik játék során. Fejlődésüket nyomon követi, rögzíti.
- ❖ A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket kiszűri, segíti.
- ❖ A felmerülő problémákat jelzi a megfelelő személynek.
- ❖ A gyermekek és a szülők körében segíti a „másság” elfogadását.
- ❖ Jó kapcsolatot alakít ki a szülőkkel, szükség szerint családot látogat, fogadóórát tart.
- ❖ Felismeri a „tehetségcsírákat”, elősegíti kibontakozásukat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- ❖ Feltérképezi, nyilvántartást készít a nagycsaládosokról, veszélyeztetett, halmozottan hátrányos, hátrányos, BTMN, SNI, ADHD gyerekekről.
- ❖ Segítséget nyújt a szülőknek és az óvodapedagógusoknak az erőforrások fellelésében.
- ❖ A hátrányos helyzetű családok megsegítésére karitatív tevékenységet szervez.
- ❖ Indokolt esetben családlátogatáson vesz részt a gyermek óvodapedagógusával közösen, kapcsolatot tart a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szakszolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Gyámügyi hivatallal.
- ❖ Szükség esetén pszichológusi segítséget kér.
- ❖ Koordinálja a szociális és pedagógiai munkát.
- ❖ Figyelemmel kíséri az 5 éves korú gyermekek rendszeres óvodába járását, ha szükséges intézkedik a hiányzások megszüntetésének tekintetében.
- ❖ Gyermekvédelmi tevékenységéről folyamatosan tájékoztatja az intézményvezetőt és tagóvodája vezetőjét.
- ❖ Szükség esetén környezettanulmányt készít, esetkonferencián vesz részt.
- ❖ Tájékoztatja a tanítókat az iskolába menő veszélyeztetett környezetben élő gyermekekről.
- ❖ Folyamatosan kapcsolatban van a csoportos óvodapedagógusokkal.

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai

- ❖ Kiemelt feladata a gyermekek érdekeinek érvényesítése.
- ❖ Az eredményes nevelőmunka érdekében megteremti az egészséges, biztonságos környezetet, figyelme kiterjed a balesetek megelőzésére.
- ❖ Megszervezi a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
- ❖ Nyomon követi a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait.
- ❖ Tagja a települési észlelő- és jelzőrendszernek, melynek esetmegbeszélésein rész vesz.
- ❖ A folyamatosan szigorodó gyermekvédelmi törvény értelmében a gyermek veszélyeztetettsége esetén jelzési kötelezettsége van, melyet írásban kell megtennie.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelősökkel és a hivatalos szervekkel.
- ❖ A tagintézményekben a szülők által jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények nevét, címét és telefonszámát.

A nyilvántartásba vétel szempontjai

Minden nevelési év elején az óvodapedagógusok nyilvántartást készítenek a csoportjukba járó gyerekekről: nagycsaládosok, veszélyeztetett, halmozottan hátrányos, hátrányos, BTMN, SNI, ADHD gyerekekről.

Fontos szempontok a gyermek testi, lelki fejlődését veszélyeztető tényezők feltárásához

- ❖ A gyermek testi, lelki, szellemi fejlődésének elmaradása.
- ❖ Család összetétele.
- ❖ Szociális körülmények.
- ❖ Elhanyagoló bánásmód, bántalmazás.
- ❖ A gyermek vagy a szülő egészségi állapotából adódó hátrányok.

Kapcsolattartás hivatalos szervekkel

Legfontosabb a prevenció, de a már meglévő problémák javítására, megszüntetésére a következő társszervekkel tartunk kapcsolatot:

- ❖ Családsegítő- és Gyermekjóléti Szakszolgálat
- ❖ Pedagógiai Szakszolgálat
- ❖ Gyámügyi hivatal
- ❖ Egészségügyi Szakszolgálat: orvos, védőnő
- ❖ Bölcsőde
- ❖ Iskola gyermekvédelmi felelőse
- ❖ Önkormányzat gyermek- és ifjúságvédelmi szakreferens
- ❖ Rendőrség

A hatékony együttműködés érdekében minden esetben kérjük a társszervektől a visszajelzést.

A konstruktív együttműködés következtében a fellelhető problémákat kezeljük, javítjuk, lehetőség szerint megszüntetjük, melynek következtében érvényesülhetnek az alapvető gyermeki jogok.

11.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Intézményünkben vállaljuk a Sajátos Nevelési Igényű (SNI), BTMN-s, hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges gyermeknek az integrációját.

SNI fogalma

„Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján:

- ❖ *mozgásszervi,*
- ❖ *érzékszervi,*
- ❖ *értelmi-, vagy beszéd fogyatékos*
- ❖ *több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,*
- ❖ *autizmus spektrum zavarral vagy*
- ❖ *egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.*”

BTMN fogalma

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül SNI-snek.”

Cél

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a többi óvodással együtt azonos óvodai csoportban, a programban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- ❖ A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- ❖ Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- ❖ Interperszonális kapcsolatok alakítása.

Feladat

- ❖ Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- ❖ A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- ❖ Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények figyelembevétele, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját.

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- ❖ Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- ❖ Fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismertető folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.)

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

„Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiségfejlődésnek egészét átható, úgynevezett pervazív zavar.

Cél

- ❖ A szocializációs készségek fejlesztése.
- ❖ A kommunikációs készségek fejlesztése.

Feladat

- ❖ Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- ❖ Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- ❖ Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- ❖ A kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozás zavarral) küzdő gyermek

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- ❖ Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- ❖ Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- ❖ Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Cél

- ❖ Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése
- ❖ A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése
- ❖ Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladat

- ❖ A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok korrekciója és kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával.
- ❖ A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- ❖ A teljesítménykudarckra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- ❖ Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- ❖ Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozása, komplex kezelése biztosítása a gyermek fejlődése érdekében a megfelelő szakember bevonásával.
- ❖ A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése
- ❖ A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Az integrált nevelés feltételei

- ❖ Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
- ❖ A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.

Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében- *Pest Megyei pedagógiai Szakszolgálat Budapesti Tagintézménye, 1. sz. Szakértői Bizottság- Budapest*

Beszéd fogyatékoság esetében- *Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest*

Mozgásfogyatékoság esetében- *Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottság – Budapest)*

- ❖ Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- ❖ Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

„Az értelmi, illetve érzékszervi sérüléssel élő gyermekek sikeres óvodai integrációja nem a sérülés súlyosságától függ, hanem a befogadó közösség tagjainak elfogadó magatartásától, támogató odafordulásától, a megfelelően megválasztott pedagógiai módszerektől, a szülők teljes körű bevonásától, valamint a tárgyi környezet átgondolt kiválasztásától, strukturálásától.”

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető, a fejlődés ütemétől függ.

Az iskolába lépés feltételét minden SNI-s gyermek esetében az illetékes Szakértői Bizottság véleménye állapítja meg.

Hátrányos helyzet/ halmozottan hátrányos helyzet fogalma

„Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította;

E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.”

Cél

- ❖ Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- ❖ Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- ❖ A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- ❖ Gyermekközpontú, családoorientált szemlélet kialakítása.

Feladat

- ❖ A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- ❖ Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.

Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Személyi feltételek

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben

- ❖ óvodapedagógus,
- ❖ gyógypedagógus
- ❖ logopédus
- ❖ dajka

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- ❖ mozgásfejlesztő óvodapedagógus,
- ❖ gyógytestnevelő,
- ❖ fejlesztőpedagógus

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- ❖ nagyméretű tükör
- ❖ egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör
- ❖ vizuális tábla,
- ❖ mozgásfejlesztést segítő eszközök
- ❖ finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- ❖ Az integrált nevelés eredményeként a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- ❖ Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „másság” elfogadását, tolerálását.

Kiemelten tehetséges gyermek nevelése

Tehetség fogalma

„Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.”

- ❖ Az óvodás gyermekek vonatkozásában *tehetségekről* beszélhetünk.
- ❖ Az óvodás korú gyermekek esetében a személyiség megismerésének alapvető eszköze a megfigyelés, annak mindkét típusa, a mindennapi tevékenységek során történő spontán, és az egy adott szempont alapján történő célzott, szervezett megfigyelés.
- ❖ Intézményünkben jelenleg nem folyik kiemelt tehetséggondozás.

Cél

- ❖ A megfigyelés alapján optimális fejlesztése, önmagukhoz mértén tehetségük kibontása.

Feladat

- ❖ Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetségígéretetek minél korábban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- ❖ Felismerés esetén a szülők tájékoztatása, és az óvodán kívüli alternatív lehetőségek ismertetése számukra

12.A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A Köznevelésről szóló 1993.évi LXXIX. törvény rögzíti, hogy az óvodákat, ezzel együtt az óvodásokat is értékelni és mérni kell.

Az óvodáskor (a 3-7 éves időszak) a gyermek pszichikus funkcióinak fejlődése szempontjából szenzitív periódusnak tekinthető.

A szülők, az óvoda, az óvodapedagógusok felelőssége ezeknek a zavaroknak, elmaradásoknak a legkorábbi azonosítása, tudatos, hatékony fejlesztése, a megelőzése, elsődleges prevenció.

A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentáció kialakításakor arra törekedtünk, hogy olyan megfigyelési szempontokat tartalmazzon, amelyek segítik a fejlődés várható jellemzőinek feltárását: testi fejlettség, zenei képességek, egészségi állapot, mozgásfejlődés érzelmi-szociális fejlődés, értelmi fejlődés, verselés - mesélés, vizuális képességek, az ábrázolás fejlődése, általános tájékozottsága, a beszéd fejlődése, munka jellegű tevékenységekhez való viszonya.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődését nyomon követő kötelező dokumentum összhangban van az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, valamint a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelettel: a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- ❖ a gyermek fejlettségi szintjét,
- ❖ a fejlődés ütemét,
- ❖ a differenciált nevelés irányát,
- ❖ a gyermek anamnézisét, a fejlődési mutatókat,
- ❖ egyéb megfigyeléseket,
- ❖ a fejlődést segítő megállapításokat, intézkedéseket,
- ❖ az elért eredményt. (lásd. mellékletben 2)

Amennyiben szakértői vizsgálatra is sor került, akkor annak megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a felülvizsgálat megállapításait, és a szülői tájékoztatás feljegyzéseit. A gyermekek fejlődésének nyomon követése a törvényi szabályozásoknak megfelelően írásos formában, táblázatosan, évi két alkalommal történik, számjegyekkel. Az első bejegyzés november-december hónapig kerül rögzítésre, a második bejegyzés május végéig. A megfigyelésekről a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy megkapták a megfelelő tájékoztatást, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatban.

Az egyes megfigyelési területhez 5-5 szempont tartozik:

- 1 – kialakulóban
- 2 - alapszinten van
- 3 - átlag közeli szinten
- 4 - átlag feletti szinten
- 5 – kimagaslóan tehetséges,

amely által a megfigyelésre épülő mérés regisztrálható és százalékosan kiszámítható. A számok felhasználásával nyomon tudjuk követni a gyermekek fejlődését önmagukhoz képest, a különböző területeken.

Az évi két bejegyzés lényege, - illetve az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig - hogy a megfigyelés során nem csak magát az eredményt írjuk le, hanem értékítéletet mondunk az adott gyermek aktuális fejlettségi szintjéről és fejlődéséről.

A tanköteles korú, óvodában maradó gyermekek mérése

A törvényi szabályozásoknak megfelelően a fejlesztő munkaközösség által kidolgozott, és a nevelőtestület által elfogadott belső felmérési rendszerünkkel végezzük el a tanköteles korú, óvodában maradó gyermekek szűrését.

A felmérés két részből áll. Az első rész **csoportos** felmérés, a második részben **egyéni**leg mérjük fel a gyermekek különböző képességeit.

A **csoportos** felmérés során a gyermekekkel a következő feladatokat végezzük el:

- formamásolás
- formafelismerés, szabálykövetés
- vizuális észlelés
- téri tájékozódás, vizuo-motoros koordináció
- téri viszonyok jelölése rajzos feladatban
- emberalak-ábrázolás (külön pontozzuk, nem számít bele a végeredménybe)

Az **egyéni** felmérés a következő feladatokat tartalmazza:

Vizuális észlelés

- *Vizuális differenciálás*
- Különbség felismerése konkrét forma esetén.
- Felismerése absztrakt forma esetén.
- Azonosság felismerése konkrét forma esetén.
- *Részekből az egész összeillesztése, tárgykép felismerése és megnevezése, főfogalom alárendelés, általánosítás.*
- Részekből az egész összeillesztése.
- Tárgykép megnevezése.
- Fő fogalom alárendezés.
- Általánosítás / gyümölcs, állat, járművek/

Vizuális emlékezet

- Vizuális szeriális emlékezet.

Auditív észlelés

- Akusztikus differenciálás.

Auditív emlékezet

- Akusztikus szeriális emlékezet.

Téri tájékozódás

- A téri relációkat jelölő névutók alkalmazása / passzív /

-A téri relációkat jelölő névutók alkalmazása /aktív/

Mozgásos feladatok

- Állás egy lábon nyitott és csukott szemmel.
- Mozgásminta követés és keresztmozgás.
- Labdaelkapás páros kézzel.
- 10 ugrás helyben zárt lábbal.
- Célzó mozgás csukott szemmel.

Idői összefüggések felismerése.

Számfogalom

- Keletkeztetés.
- Kiegészítés.
- Fogalmi szint.
- Megfigyelések.

A gyerekek megoldásait pontozzuk, majd ezeket összesítjük, és százalékos értéket számolunk. (lásd. melléklet 3)

A szülők beleegyező nyilatkozata teszi lehetővé a vizsgálat megkezdését. Az eredményről a szülők szóbeli és írásbeli tájékoztatást kapnak.

13.AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei

- ❖ Intézményeinkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Szemponunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, és a következő fejlődési mutatókat vesszük figyelembe

- a) szobatisztaság,
- b) önálló mozgáskészség,
- c) tudja kifejezni magát érthetően,
- d) bizonyos dolgokban legyen önálló,
- e) lelkiileg legyen érett az elválásra,

Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma

(A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodáink sikerkritériuma).

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek testi-

lelki-szociális-értelmi érettsége, mely egyéni eltéréseket mutat. Ennek stabilizálása vezet a sikeres iskolai élet megkezdésére, ezekhez kapcsoljuk a mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- ❖ Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- ❖ Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- ❖ Általános, jó erőnlét jellemzi
- ❖ Egyértelműen felismerhető a gyermek jobb, illetve balkezessége
- ❖ Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb
- ❖ Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.

A lelkiileg, értelmileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

- ❖ A gyermek már várja az iskolát, ami bizonyos fokig a játékaiban is megjelenik. A tanulásához szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- ❖ Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (téri észlelés fejlettsége, a vizuális és az akusztikus differenciálás, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.)
- ❖ Az önkéntelen, közvetlen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés.
- ❖ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás, mennyiségfogalma, kialakulóban van.
- ❖ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- ❖ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ❖ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ❖ A rábízott feladatokat elvégzi, tevékenységeit nem hagyja félbe.
- ❖ Képes tartósan (10-15 percig) lekötteni magát rajzolással, színezéssel.
- ❖ Szükséges képességek:
  - Szem, kéz, láb, füldominancia
  - Jó térérzékelés
  - Téirányok felismerése térben és síkban
  - Reprodukáló képesség térben és síkban
  - Soralkotás, sorritmus folytatása
  - Iránykövetés képessége
  - Biztos alak - háttér megkülönböztetés
  - Alak-, forma-, szín- és nagyságállandóság (konstanciák felismerése)
  - Azonosság – különbözőség felismerése

Auditív megkülönböztetés
Analizáló—szintetizáló képesség
Problémamegoldó gondolkodás
Feladattudat, kudarctűrő képesség

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

- ❖ Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
  - ❖ Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, kitartó.
  - ❖ Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, önálló.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.

14.A TAGÓVODÁK ARCULATAI

14. I. SZÁMÚ TAGÓVODA – ZÖLD ÓVODA

Környezettudatos, természet közeli nevelési program

Küldetésnyilatkozat

Óvodai nevelésünk legfontosabb alapelvei:

- a természet közelség,
- élet közelség,
- tevékenység központúság.

A természet minden megismerni való közül a legközelebb áll az emberhez, megfelelő alapot és feltételeket teremt a fejlődéshez. A nevelés alapvető eszköze, módszere. Változatos lehetőségeket biztosít a játékhoz, munkához, tanuláshoz és alkotáshoz. A természet köré szervezett óvodai élet lehetővé teszi azoknak a szokásoknak, értékrendeknek a kialakulását, melyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot.

Küldetésünk, hogy a gyerekek először a közvetlen környezetükről szerezzenek tapasztalatokat, élményeket. A későbbiekben ez a kör egyre tágul. A gyermekek fejlődésük során olyan dolgok iránt is érdeklődővé válnak, melyekről még nincsenek saját tapasztalataik. Figyelembe vesszük a gyermekek ötleteit, hozott témáit, melyeket beépítünk a tudatos tervező munkákba, ez elősegíti, hogy mindig olyan témán keresztül fejleszthessünk, ami iránt érdeklődnek, ténylegesen kíváncsiak, hiszen ez a pedagógiai munkánk legfőbb motivációja. A környezettudatosság fejlesztési eszköze óvodánkban a környezeti nevelés. A kisgyermek érzelmein keresztül éli meg a világot, óvodai környezeti nevelésünk ezért érzelmorientált kell legyen. Feladataink megvalósítása során mindig építünk a családra, a szülők segítő támogatására, hiszen a természetvédő, természet-szerető ember személyiség jegyeinek kialakulása már a családban elkezdődik.

Óvodánkban hagyományt teremtettünk azzal, hogy a búcsúzó nagycsoportosok a környezet-tudatos nevelés jegyében fát, cserjét ültetnek az óvoda területére.

Zöld óvoda dolgozói

Óvodánk bemutatása

Városunkban a Kéz a Kézben Óvoda 1 központi és 5 különálló tagintézményben 39 csoporttal, Önkormányzati fenntartásban működik. A mi tagintézményünk az 1.sz. tagóvoda (Veresegyház 2112, Béke utca 31-33) 1948-ban egy csoporttal kezdte meg működését. Óvodánk a város központi részén helyezkedik el. Ma már a gyerekek nevelése négy részben osztott csoportban folyik. Az Óvodai gyermeklétszám a városba települő kisgyermekes családok miatt folyamatosan nő. Tagóvodánk a szülők számára könnyen megközelíthető mind autóbusszal, mind vonattal, valamint gyalogosan is. Sokan hordják személyautóval gyermeküket, számukra az óvoda előtti parkoló ugyan nem túl nagy, de mindig zökkenőmentesen zajlik a gyermekek érkezése, és távo-zása. Óvodánkat igyekszünk vonzóvá tenni a szülők számára, kiegyensúlyozott magas színvonalú munka végzésével, közös programok szervezésével (pl: szüreti mulatság, adventi kézműves foglalkozások, farsang, Föld napi rendezvény, családi nap, kirándulások... stb) ahol a szülők

betekintést nyerhetnek az óvodánk életébe, pedagógiai munkánkba. Ezzel is elősegítve a jelenlegi és jövőbeli kihasználtságunk növelését.

Személyi feltételek:

A törvényben előírt létszámnak megfelelően tagóvodánkban 15 dolgozót foglalkoztatunk. Ebből 8 fő óvodapedagógus látja el a gyermekek nevelését, gondozását. Munkájukat 1 fő pedagógiai asszisztens, 5 fő dajka és 1 karbantartó segíti. A pedagógus párok kialakításánál figyelembe vettük, hogy új kolléganő tapasztalt, több éves szakmai tudással rendelkező kolléga mellé kerüljön. Nevelőtestületünk minden tagja felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Munkánk eredményessége érdekében törekszünk a szakmai tájékozottságra a sajátos pedagógiai képességek birtoklásának igényére.

Tárgyi és Környezeti feltételek:

Óvodánk 10 éve nagyobb horderejű felújításon esett át, így kívülről és belülről is esztétikus, a kor igényeinek megfelelő. Az óvoda udvara nagy (1200m²) így helyet biztosít a négy korcsoportnyi gyermek mozgásigényének kielégítéséhez. Az udvari játékokat folyamatosan újítjuk és bővítjük, az EU követelményeknek megfelelően: 2015-ben napvitorlák kiépítésével biztosítottuk az árnyékolást a nyári melegben. 2017 tavaszán komplex játszórészt alakítottunk ki két fa köré épített kilátó összekötésével. Új fészek hinta is felállításra került. Folyamatosan bővítjük udvarunkon az ütéscsillapító gumiszőnyeg burkolatot is. Udvarunk védett részében veteményesnek, magas ágyásokat telepítettünk, egy asztalos apuka segítségével. Anyagi fedezetet ezekhez a fejlesztésekhez pályázatok elnyerésével, alapítványunk és a szülői munkaközösség támogatásával szereztünk. Jövőbeni tervünk egy taktilis ösvény kialakítása az óvodánk előtti kertrészen.

A csoportszobáink esztétikusan berendezettek, barátságosak, fejlesztő játékokkal jól felszerelt. Minden csoportunk galériás résszel is rendelkezik alapítványi forrásból, megnövelve ezzel a hasznos játékterületet gyermekeink számára. Óvodánk tornateremmel is rendelkezik, mely biztosítja a gyermekek mozgásfejlesztését és ünnepeink színteréül is szolgál. A gyermekek számára két nagy mosdóhelység biztosított, melyet 2016-ban korszerűsítettünk, új zuhanyzórészt alakítottunk ki. A dolgozók részére személyi öltöző, mosdó, zuhanyzó is rendelkezésre áll. A szülők egyéni fogadására tájékoztatására alkalmas kisebb és nagyobb helyiséggel (iroda, nevelői szoba) is rendelkezünk. Az épületben található még logopédiai fejlesztést biztosító helyiség, melegítő konyha, tisztítószert raktár, tároló, mosókonyha és kazánház is.

Óvodánk célja és feladata:

Célunk:

- a környezeti problémák iránti érzékenység felkeltése, a tudatosság formálása,
- a környezetre figyelő, igényes, tudatos, természetszerető, környezeti jelenségekre fogékony gyermekek nevelése,

- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív attitűd és helyes értékrendszer alakítása.

Feladatunk:

- az élő és élettelen környezet helyi sajátosságainak bemutatása, megismerése, sokrétű tapasztalatszerzés biztosítása,
- olyan viselkedési formák, szokások, szokásrendszerek megalapozása, amelyek szükségessé az ember által épített és a természetes környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakításához,
- változatos mozgástevékenységek biztosítása az egészség megóvása érdekében,
- természet-, és társadalomismereti tapasztalatszerzés biztosítása,
- pozitív viszony kialakítása a matematikához,
- a Zöld jeles napok kiemelt módon történő feldolgozása.

A családokkal való szoros együttműködés elősegíti a feladatok megvalósítását. A családok szemlélete a gyereken keresztül formálható. (A jó szokásokat a gyerekek haza viszik.)

A környezeti nevelés fontosságát személyiségformáló, szokáskialakító szerepét tartjuk nevelésünk alapjának és a tevékenységeket erre építjük. Komplex nevelésünk magában foglalja a játékba épített tevékenységeket (vers, mese, énekes játék, rajzolás, mintázás, mozgás, matematikai tapasztalatszerzés), mellyel megalapozzuk a gyermekek környezeti tapasztalatait és az iskolába lépés feltételeit, mely a későbbiekben életre szóló tudássá alakul.

Feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek:

Ünnepeink:

Társadalmi ünnepek:

- szüreti multság (kollektív),
- Mindenszentek, halottak napja (csoportos)
- adventi ünnepkör:
  - Mikulás (csoportos),
  - Luca nap (csoportos),
  - karácsony (kollektív majd csoportos),
- farsang (kollektív),
- forradalom és szabadságharc (csoportos),
- húsvét (csoportos),
- anyák napja és évzáró egyben (csoportos),
- családi nap a szülőkkel közösen (kollektív),
- ballagás a középső és nagy csoport számára (kollektív),
- gyermeknap (csoportos),
- születés- és névnapok (csoportos).

Természet ünnepei:

- Állatok világnapja, október 5.
- Víz világnapja, március 22.
- Föld világnapja, április 22.
- Madarak és fák napja, május 10.

Hagyományok:

- Márton nap (csoportos),
- Luca nap (csoportos),
- Betlehemezés (kollektív),
- Kiszézés (kollektív),
- Húsvéti locsolkodás (csoportos),
- Májusfa állítás (nagy csoport).

Kirándulás évente néhány alkalommal, csoportos szervezésben, igény szerint szülőkkel közösen.

Specialitások:

Nevelési időben szervezett csoportközi tevékenységek:

- Szakszolgálat által biztosított fejlesztések,
- séták, kirándulások,
- hittan, templomlátogatás,
- vízhez szoktatás,
- virágültetés,
- „Mozdulj meg!” (nagy csoport),
- Futóverseny,
- Szelektív hulladékgyűjtés,
- Magas ágyás gondozása (nagy csoport).

Mi városunk Veresegyház

- Veresegyházi Tavak: Pamut tó, Öreg (Malom) tó, Ivacsi tó, Tanösvény,
- Medve farm,
- Sződ-Rákos patak,
- Kincsek portája, Városi Múzeum
- Szentlélek templom, Református templom, Evangélikus templom, Baptista templom, Jehova tanúi királyság terem,
- szobor park,
- fenyves erdő,
- kilátó (Margita).

14. II. SZÁMÚ KÖZPONTI ÓVODA - SZÉCHENYI TÉRI ÓVODA

Széchenyi téri központi óvoda Programja

Küldetésnyilatkozatunk

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot,

Ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát!

Ha a terved egy életre szól, Embert nevelj!

/bölcshínei mondás/

Óvodánk arculatát a környezeti kultúra megismertetése, megszerettetése, a gyermekközpontú nevelőmunka határozza meg a hagyományok, néphagyományok ápolásán keresztül. A néphagyomány ápolása már évtizedek óta nevelőmunkánk alapja. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását, megismerjék a benne élők, melynek ők is részesei. A migráns gyermekek részére lehetőség teremtése ismertessék meg a többi gyermekkel az ő saját kultúrájukat, anyanyelvüket. A gyerekeknek ahhoz, hogy helyesen ítéljék meg a dolgokat, helyesen cselekedjenek, ismeretekre van szükségük. Ezeket az ismereteket tőlünk, felnőttektől kapják. A gyermek természetes élete játékkal van tele, a gyermek legnagyobb tanítója számára a játék: tapasztalatok felhalmozódása, méghozzá aktivitással párosult felhalmozás. Elsődleges legfontosabb érték a család, a gyermek első és legkisebb szocializációs színtere. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. 2004 februárja óta lehetőségünk nyílt a vízhez szoktatás és úszás előkészítés helyben történő megvalósítására a nagycsoportosok számára heti egy alkalommal mindig ugyanabban az időpontban. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a pályázatokat, már több pályázatot is sikerrel zártunk / Zöld Óvoda, Biztonságos Közlekedésért, Nap gyermekei/.

Széchenyi téri óvoda dolgozói

A környezeti adottságok felhasználása céljaink, feladataink megvalósításához:

- tavaink (Öreg-tó, Pamut-tó, Ivacsi-tó, Álomhegyi-tó)
- Medve Otthon lakói, Állatsimogató
- Tanösvény megtekintése
- Óvodánk környéke erdő, szánkózó domb
- Kincsek portája-tájház megtekintése
- Botanikus kert, különböző témájú kirándulások

CÉL

- A természethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, s ezen keresztül játékos módon a gyermekek érzelmi, esztétikai és értelmi fejlesztése.
- A néphagyományörzésből és a természetközelségből fakadó élmények, eljuttassák a gyermekeket a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyomány tiszteltetéséhez.

- A múlt értékeinek, hagyományainak megőrzése mellett a jelen kor értékei a gyermekek valódi részévé váljanak. A hagyományok ápolásával biztos kapcsolat jöhet létre múlt, jelen és jövő között.
- Gyerekeink évről évre örömmel vegyenek részt az ünnepi készülődésekben, életkoruknak megfelelően váljanak aktív részeseivé.
- A jeles napok, a hozzá kötődő tevékenységek a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően a JÁTÉKRA épüljenek (közös élmények – érzélem gazdag világ).

FELADAT

- A természet megszerettetése, értékeinek megóvása.
- Rácsodálkozás, nyitottá válás lehetőségének megteremtése.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermeki kíváncsiság kielégítése, ébrentartása.
- A környezet sokoldalú megismertetése, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Természetes anyagokkal való megismerkedés, tevékenykedés.
- Családokkal közösen szervezhető tevékenységek /udvar szépítés/.
- A szülőföldhöz való kötődés megalapozása.
- Az egészséges életmódra nevelés.
- Az egészséges életvitel igényének alakítása.
- Mindennapi mozgás megvalósítása, változatos mozgáslehetőségek.
- Testi és lelki egészség fejlesztése, megóvása, baleset megelőzése.
- Energiatakarékosság: víz, áram.
- Munkajellegű tevékenységek alkalmi, és az óvodai élet állandó munka feltételeinek megteremtése.
- Pályázatok figyelemmel kísérése, megírása.

Helyzetkép

1956. július 1-től kezdte meg működését a 2. sz. óvoda. A lakosság gyarapodása, magával vonzotta az óvodai férőhelyek számának növelését.

1994-ben az óvoda területe visszakerült az egyház fennhatósága alá, ennek hatására megépült Makovecz Imre stílusát képviselő óvodánk, főzőkonyhával együtt, az óvodák gyermekeinek ellátása innen valósult meg, és ez az intézmény lett a központi óvoda, mely impozáns építmény.

Az első években nagyon sok látogatónk volt a világ minden tájáról. Újdonságnak hatott, mint óvodai épület. Az épületen belül tornaszoba, saját főzőkonyha, irodák, és 4 csoportszoba helyezkedik el, melyek tágasak, magasak, esztétikusak, az ablakok nagyságának köszönhetően a természetes fény világítja meg őket. Az emeleten található a nevelői szoba és egy csoportszoba.

Ez a két helység 1996-tól csoportszobaként funkcionál. 1996-2015-ig az emeleten működött 2 csoport. Mivel az ottani szobák kisebb alapterületűek, mint a lentiek a gyermeklétszám növekedése indokoltta tette, hogy bővüljön az óvodánk.

2015-ben az Önkormányzat képviselőtestülete elhatározta, hogy bővíti 3 csoportszobával az épületet. A gyermekek, a szülők, és a dolgozók nagyon- nagy örömmel vették birtokukba a tágas, kellemes, minden igényt kielégítő csoportszobákat.

Tárgyi feltételek

1994-ben az udvarra pályázat útján telepítettünk fákat, melyek most már megfelelő árnyékot biztosítanak mindenféle tevékenységhez. Játékainkat tovább fejlesztettük homokozókkal, kétkezes közlekedési eszközökkel. Két évvel ezelőtt pályázat útján műfüves futballpálya került telepítésre a régebbi udvarba, evvel megnagyobbítva az udvar területét is. A gyermekekkel igyekszünk a legjobban kihasználni, megfelelő eszközökkel és játékos cselekedtetéssel. A karácsonyi játékvásárlásra kapott összegből a régebbi épület udvarába is vásároltunk fészekhintát, kötélletrákat. Tavasszal szülői segítséggel közlekedési pálya került felfestésre.

Az új szárnyban só szoba építése történt az egészségvédelem biztosítására, melegítő konyha, karbantartói helyiség, felnőtt tartózkodó, elkülönítő és orvosi szoba, mellékhelyiség mozgáskorlátozottak számára található.

Udvarunkon a gyermekek számára megfelelő játékok kerültek telepítésre: egy komplex mászóka, hinta, libikóka, két homokozó, melyek árnyékolását igyekszünk megoldani. Nagy füves területet is kaptunk, mely a „piknikezésre” jó terület. Terveink között szerepel mezítláb használható terület kialakítása, természetes anyagokból.

A járműparkot, és udvari játékokat folyamatosan fejlesztjük, az önkormányzat segítségével. A tavalyi évben egy étterem vezető és dolgozói felajánlást tettek, egy napi bevételüket az óvodáknak ajánlják fel. Az önkormányzat is hozzájárult ugyanannyi összeggel, mint, a nyeremény. Így kaphattuk meg a fészekhintát a gyerekek imádják.

Személyi feltételek

Feltételeink maximálisan adottak a megfelelő tevékenységek elvégzéséhez

Óvodavezető:	1 fő
Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus:	6 fő
Szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus:	6 fő
Dajka:	8 fő
Óvodatitkár:	1 fő
Élelmezés vezető:	1 fő
Konyhai dolgozó:	5 fő
Karbantartó:	1 fő

Óvodapedagógusaink elméleti, gyakorlati tudásukat olyan továbbképzéseken, tanfolyamokon bővítik, melyek illeszkednek programunkhoz, és ez által segíti a ránk bízott gyermekek optimális személyiségfejlesztését.

Jeles napok ünnepek

Az ünnepek, szokások, hagyományok alakítását, erősítését az óvoda életében a nevelési rendszerünk folyamatába építjük be. Mindez színesebbé, érdelemgazdagabbá teszi a gyermekek életét, egyben jó lehetőség a családokkal történő együttműködésre is.

A gyermekekben leginkább a spontán helyzetek teremtik meg az érdeklődés, kíváncsiság, tevékenységvágnak azt a fokát – melyben a motiváltság állapota hozza meg az észrevétlen tanulást. Ebben a folyamatban a felnőtteknek az érdeklődés felkeltés, illetve „rácsodálkozás” megteremtése a dolga. Ennek következtében beindul az a folyamat, amely az önkéntességre épülő játékban, munkában az önként vállalt tanulási helyzetet eredményezi.

Ünneplés megvalósításában óvodánként, csoportonként helyi sajátosságot tükröző arculat kialakítására törekszünk. Kiállítások szervezésével tapasztalatok, ötletek átadásával, alkotások bemutatásával is igyekszünk szemléltetni.

Környezetünkben folyamatosan megfigyelhetők az évszakok jellemzői, változásai, különbségei. Fokozatosan és tudatosan alakíthatjuk a népi, a nemzeti értéinkhez, a szülőföldünkhöz az itt élő emberekhez való viszonyukat.

A népi kultúra tárgyai, a népköltészet alkotásai a gyermekek érzelmein áthatva épülnek be a gyermekek ízlésvilágába. Napjaink égető gondja a természet értékeinek megőrzése. A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A gyerekekkel ismertessük meg valódi történetek elmondásával, vagy közvetlen szemléltetés útján, hogy mennyire és miért fontos a **föld, víz, levegő** tisztaságának megóvása. A **növény–állatvilág** a **táj** védelme, **Népi építészet, műemlékek** védelme. **A környezetvédelem tevékeny részesei legyenek a gyerekek.**

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék.

Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű tevékeny ember váljék belőle.

/ Varga Domokos/

Nevelési feladataink évszakokra lebontva való tervezése

Jeles napok, Természethez, környezethez kapcsolódó ünnepek, Nemzeti ünnephez kapcsolódó megemlékezések, Családi ünnepek óvodai formája, születésnapok, névnapok megtartása.

ŐSZ

Őszi időszak megfigyelései séták, kirándulások szervezésével, természetes anyagok gyűjtése
Botanikus kert, játékkészítés

- Csoportszobák feldíszítése, termésekből különböző tárgyak, figurák készítése.
- Alapítványi nap megrendezése a Liget óvodában, mely rendezvényen minden tagóvoda különböző tevékenységekkel vesz részt.
- Udvarrendezés, levélsöprés, szedés, préselés levélkép készítés, ügyességi, népi játékok a szabadban.
- Őszi emléknapiak (október 1.-16.).
- Szüreti mulatság megszervezése mustkészítés, népi játékok, dalos játékok eljátszása, népviselet.
- Állatok Világnapja (október 4.) Állatsimogató, Medve Park, Állatkert, kirándulások. Az ember- állat-növény, mint biológiai sokszínűség szépségének felismertetése.
- Helyi szoborpark megtekintése beszélgetés az Aradi vértanúkról (október 6.).
- Töklámpások faragása (november 1.).
- Márton napi vásár előkészítése, megrendezése (november 11.).
- Erzsébet legendájának megismerése, Szent lélek templomba látogatás-orgona játék meghallgatása (november 19.).
- Adventi időszak kezdete (november 30.).

TÉL

- Készülődés karácsonyra, munkadélután a szülőkkel (december első hete).
- Borbála napi cseresznyeág hajtás (december 4.).
- Mikulás várás csoportonként (december 6.).
- Lucázás hagyományának megismerése, népszokás felelevenítése.
- Karácsony- az ünnepre való lelki felkészüléssel, a közös öröm átélése, Betlehemezés, pásztorjáték.
- Újévi köszöntők, karácsonyi élmények felelevenítése.
- Vízkereszt (január 6.) a karácsonyfa elbúcsúztatása.
- Gyertyaszentelő (február 2.) maci kiállítás szervezése az aulában, Medveébresztő a Medve Otthonban, álarckészítés a nagycsoportosokkal.
- Farsangi mulatság előkészítése verssel, mesével, énekekkel, álarccal, IKT eszközök segítségével különböző népek hagyományainak megismerése, tánc ház szervezése.

TAVASZ

- Nőnap szokás megismerése a szeretet kiemelése (március 8.).
- Tavaszi kerti munkák, csoportszobákban csíráztatás.
- Nemzeti ünnepünk séta a Szobor parkba kicsik, illetve Petőfi szoborhoz közép-nagy csoport. A nemzeti hovatartozás a hazaszeretet érzésének erősítése.
- A „meleg hozók” napja (március 18, 19, 21.) Tavaszvárás.
- Víz Világnapja (március 22.) séta a tóhoz, kísérletek a vízzel. A természetvédelem fontosságának tudatosítása.
- Húsvéti népszokások fennmaradásának elősegítése, locsolkodás, tojásfestés, IKT eszköz. (április eleje).
- Föld Napja (április 22.) – Erre az alkalomra kiállítás szervezése: hulladék anyagból készült tárgyak, képek, játékok. (újra felhasználás).
- Tavaszváró családi nap (április vége) amely erősíti az óvoda és családok kapcsolatát.
- Majális népszokás megismertetése, az óvoda udvarán található fák, és bokrok feldíszítése színes szalagokkal.
- Május első vasárnapja édesanyák, nagymamák köszöntése csoportonkénti hagyománnyal.
- Tűzoltók napja (május 4.) tűzoltóság meglátogatása, ismerkedés a tűzoltók munkájával.
- Madarak, fák napja (május 10.) A környezetvédelem fontosságának tudatosítása, természetes élőhelyek megóvása.
- Kincsek portája- tájház látogatás népi játékok, kézműves foglalkozások, táncház.
- Pünkösdlő (május vége) Pünkösdhöz kapcsolódó népszokások-királyné, király választása.
- Gyereknapi (május utolsó vasárnapja) játszó programok szervezése.

NYÁR

- Környezetvédelmi Világnap (június 5.)– közös élményszerzés, szülőkkel tervezett közös kirándulások.
- A gyermekekkel kézműves tevékenységek, sarazás, buborékfújás, pancsolás, virágkoszorú készítés, népi dalos játékok játszása.
- Augusztus 20. az Új kenyér ünnepe, búza növekedésének eljátszása, kenyérsütés.

14. III. SZÁMÚ TAGÓVODA – PIROS ÓVODA

Pedagógiai programja

HAGYOMÁNYÁPOLÁS JÁTÉKKAL, MESÉVEL

„Minden gyermek olyan, mint egy virág: sajátosan szép és más, egyéni - ahogyan a szeretetben való nevelés által növekszik és „kinyílik” minden lehetősége, amit önmagában hordoz.”

Óvodánk bemutatása

A város központjában lévő óvodánk könnyen megközelíthető. Jó elhelyezkedése miatt közel van hozzánk a piac, a posta, a Főtér, a Malom tó, templomaink, Kincsek Portája, Vasútállomás, Fenyves, Városháza, Könyvtár, Művelődési Ház és Veresegyház főbb épületei, szobrai.

Egyik kiemelt feladatunknak tekintjük környezetünk megismertetését, környezetvédelmi ismeretek nyújtását. Minden évben többször is lehetőségünk van a kirándulásaink alkalmával ellátogatni a Medveotthonba, illetve a szomszédos lovastanyára.

Óvodánk épülete eredetileg iskolaként működött, majd 1975-ben a szükséges átalakítás után, mint óvoda nyitotta meg kapuit. Így lett 3. sz. tagóvoda. A köztudatban az emberek „Piros óvoda” - ként ismerik. 2006-ban kibővítették és korszerűsítették.

Óvodánk 4 csoportos, 100 férőhellyel rendelkezik. Tiszta és részben osztott csoportjaink vannak. Egy légtérben található öltözőkkel, két különálló mosdóhelyiséggel a nagyok és kicsik számára, valamint egy mosókonyhával és egy tálalókonyhával. A pici közösségi térben helyezkedik el az emlékvitrinünk, ami nem csak a népviseletbe öltöztetett babákat mutatja be, de a régi idők gyermekjátékait is megtekinthetjük. Csoportszobáink mindig az évszakoknak megfelelően díszítettek, ízlésesen dekoráltak.

A szabadban történő mozgáslehetőséget az óvoda udvara biztosítja, melyet igyekszünk folyamatosan mozgásfejlesztő játékokkal bővíteni.

Kosár- és laphintákkal, három homokozóval, csúszdákkal, fix játékeszközökkel, egyensúly-érzék fejlesztő lépegetőkkel motiváljuk a gyermekeket a mozgásra. Az épület előtti terület lehetőséget biztosít a rollerek és motorok használatára. A gyermekek számára kialakított nyitott faházikónk alkalmas különböző kreatív tevékenységek megtartására.

Külön kiskertünk van, ahol a gyermekekkel közösen konyhakerti növényeket termesztünk. Az óvoda udvar kialakítása során figyeltünk arra, hogy virágos kertünk is legyen, ahol minden tavasszal ültetünk a gyermekekkel és folyamatosan gondozzuk azt.

Küldetésnyilatkozat

Óvodánk arculatát meghatározza a játékba ágyazott hagyományok ápolása, mondókák, versek, mesék eszközrendszerén keresztül a környezeti kultúra megismertetése, megszerettetése a gyermekközpontú nevelői munka által.

A mi - egyben sajátos – küldetésünk is ezt tükrözi:

KÉZ A KÉZBEN – felnőtt-gyermek és a családokkal történő együttműködés a szeretetben való kölcsönös nevelés által.

A néphagyomány meséivel, verseivel biztosítjuk az óvodai élet nyüzsgő közegében a „Csend szigetét”.

A népi játékokhoz kapcsolódó tevékenységek a közös élmények erejével erősítik a közösséghez tartozás érzését, elősegítik a komplex személyiség fejlődését.

A hagyományőrzést a mindennapi tervek, játékos helyzetek komplex részeként alkalmazzuk és nem, mint különálló témára tekintünk.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a nevelési évünkben több színvonalas programot és műsort szervezzünk, ami által közös élményhez jussanak a gyermekek.

Kollektívánk jól felkészült, megfelelő szakmai tudással és felelősséggel, a gyerekek iránti elhivatott szeretettel végzi pedagógusi munkáját. Fontosnak tartjuk a folyamatos önképzést, tapasztalatainkat, a tanultakat átadjuk egymásnak, így gyarapítva tudásunkat.

Fontos számunkra a mesék által megjelenített varázslatos világ, a gyermekek fantáziájának beindítása a rácsodálkozás élménye. Az egyik ilyen fantázia elemünk az óvodánk előterében a „Mesefa”. Minden közös mesedramatizálás után egy falevél kerül az ágára az előadott mese címével. A mesefa lombja úgy növekszik, ahogyan a levelek felkerülnek az ágaira.

Pedagógusaink értékmegőrző, értékközvetítő, gyermek – és nevelésközpontú szemléletet vallanak.

Nevelésünk kereteit a hagyományőrzés, a természet szeretete és a környezettudatos nevelés elvei határozzák meg.

Piros óvoda dolgozói

Személyi feltételek

A Kéz a Kézben Óvoda Alapító Okiratában meghatározott feladatok ellátására rendelkezünk a törvény által engedélyezett dolgozói létszámmal.

Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensünk és a dajkák, azaz a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó alkalmazottak szakmai végzettsége és felkészültsége a törvényi előírásoknak megfelelő.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus: 8 fő

Fejlesztőpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Dajka: 5 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Összesen: 14 fő

Cél

- A szükséges személyiségvonások formálása a játékos tapasztalatszerzésre alapozva.
- Testileg, lelkileg egészséges gyermekek nevelése.
- Hétköznapi és ünnepek különbségének érzékeltetése.
- A néphagyományok iránti fogékonyság megalapozása.
- A szokások megismertetése a gyermekek aktív részvételével.

Feladat

- Tevékenységek többségét az évszakok köré csoportosítjuk. Az ismétlődő jeles napok, ünnepek, névnapok közben városunk hagyományait megőrizzük és ápoljuk.
- Az óvodai egészségnevelés háttere a család. Az egészségnevelés és védelem során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket is, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolják.
- Környezettudatosságra nevelés. A szelektív hulladékgyűjtést fontosnak tartjuk. A csoportszobákban elhelyezett gyűjtőkben a napi papírt, az udvaron a műanyagot gyűjtjük és évente egyszer elektronikus hulladékgyűjtést szervezünk.
- Család és haza szeretetére és tiszteletére nevelés.
- A közvetlen környezetünk hagyományainak, értékeinek általunk történő felfedeztetése. Élményeken keresztül a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kapcsolódó népköltések, népi játékok megismertetése.
- Az óvodáskor alapvető szükséglete a játék. Nevelőmunkánkat ezen ösztönös tevékenységre alapozzuk, melyet komplexen tervezünk.
- A hagyományos népi játékok megismertetése.

- Lehetőség biztosítása a kreativitás kibontakoztatására, a szép és örök értékek befogadására a természetes anyagokon keresztül.

Óvodai feladatunk három területe szorosan egybe fonódik:

I. Természet közeli nevelésünk:

- Egészséges életformára nevelés.
- Szűkebb-tágabb környezet megismertetése.
- Séták.

II. A hagyományok megjelenítése:

- Szüret,
- Lakodalmas, vásáros vagy egyéb népi előadások,
- Betlehemezés,
- Ünnepek,
- „*Kismesterek- kismesterségei*” - Népi mesterségek bemutatása: cipész, hímző, kosárfonó, fafaragó stb.
- Népi hangszerek megismertetése,
- Mesefa,
- Népmesék, csúfolók, népi mondókák stb.

III. „Szépanyáink – szép játéka”:

Újra életre keltjük a feledésbe merült népi gyermekjátékokat és a gyermekek keze által meg is formáljuk. Fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, ezért igyekszünk hiteles formában alkalmakat teremteni erre.

Bizonyos programok alkalmával betekintést nyerhetnek a szülők óvodai életünkbe. Az így együtt átélt élmények tovább mélyítik a kapcsolatot.

Például:

- Szüretváró,
- Szüret,
- Karácsonyi kézműves délután,
- Karácsony,
- Farsang,
- Anyák napja,
- Családi nap,
- Évzárók,
- Apák napja,

További feladataink:

Évszakokra lebontva

ŐSZ

- Szeptember 30. a Népmese világnapja. – Könyvtárlátogatás,
- Őszi Emléknapiak,
- Szüretváró: - Táncházt,
- Szüret: - Szőlőpréslés, Must kóstolás, Lovaskocsizás, Szüreti mulatság,
- Október 4. Állatok világnapja - Közös kirándulás: Fővárosi Állatkertbe vagy Medveotthonba stb,
- Séta a tóhoz: - Költöző madarak megfigyelése,
- Őszi kerti munkák,
- Almaszedés,
- „Tökös napok”,
  - Tökfaragás
  - Tökváros, tökállatok, kiállítás szervezése feldolgozott tökökből.
- Vitaminnapiak szervezése óvodai szinten:
  - Gyümölcssaláta és gyümölcslevek készítése.
  - Zöldség és csalamádé készítése.
- Élményszerző séták – gyalogtúrák az egészség megőrzése érdekében.

TÉL

- Adventi időszak: - Karácsonyi kézműves délután.
- December 6: - Mikulás érkezése a csoportokba.
- Karácsony az óvodában:- Betlehemezés,
- Séta a tóhoz: - Tél világa megfigyelés,
- Madáretetés,
- Február 2. Mackóélesztés: - Medveotthon.
- Farsang: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás alkalom szerint.
- Pótfarsang: - Kiszababá égetése.
- Vitaminnapi.

TAVASZ

- Séta a tóhoz: - Madárles,
- Március 15.: - Séta a Petőfi szoborhoz.
- Március 22. Víz Világnapja: - Séta a tóhoz.
- Húsvétvárás,
- Kerti munkák,
- Vitaminnapi,
- Április 22. Föld napja:
  - - Barkácsolás hulladékokból.

- Hulladék udvarba látogatás.
- Május 10. Madarak és fák napja: - Fa vagy növények ültetése.
- Anyák napja,
- Évzárók:
  - Pünkösdlő
  - Lakodalmas
  - Vásáros stb.
- Apák napja,
- Családi nap: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás lehetőség szerint.
- Gyereknapi: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás alkalomszerűen.
- Kirándulások
- Mesefa nap: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás lehetőség szerint.

NYÁR

- Vitaminnapi,
- Séta a tóhoz és a városunk szobraihoz,
Augusztus 20.

14. IV.SZÁMÚ TAGÓVODA – GYERMEKLIGET ÓVODA

Gyermekliget

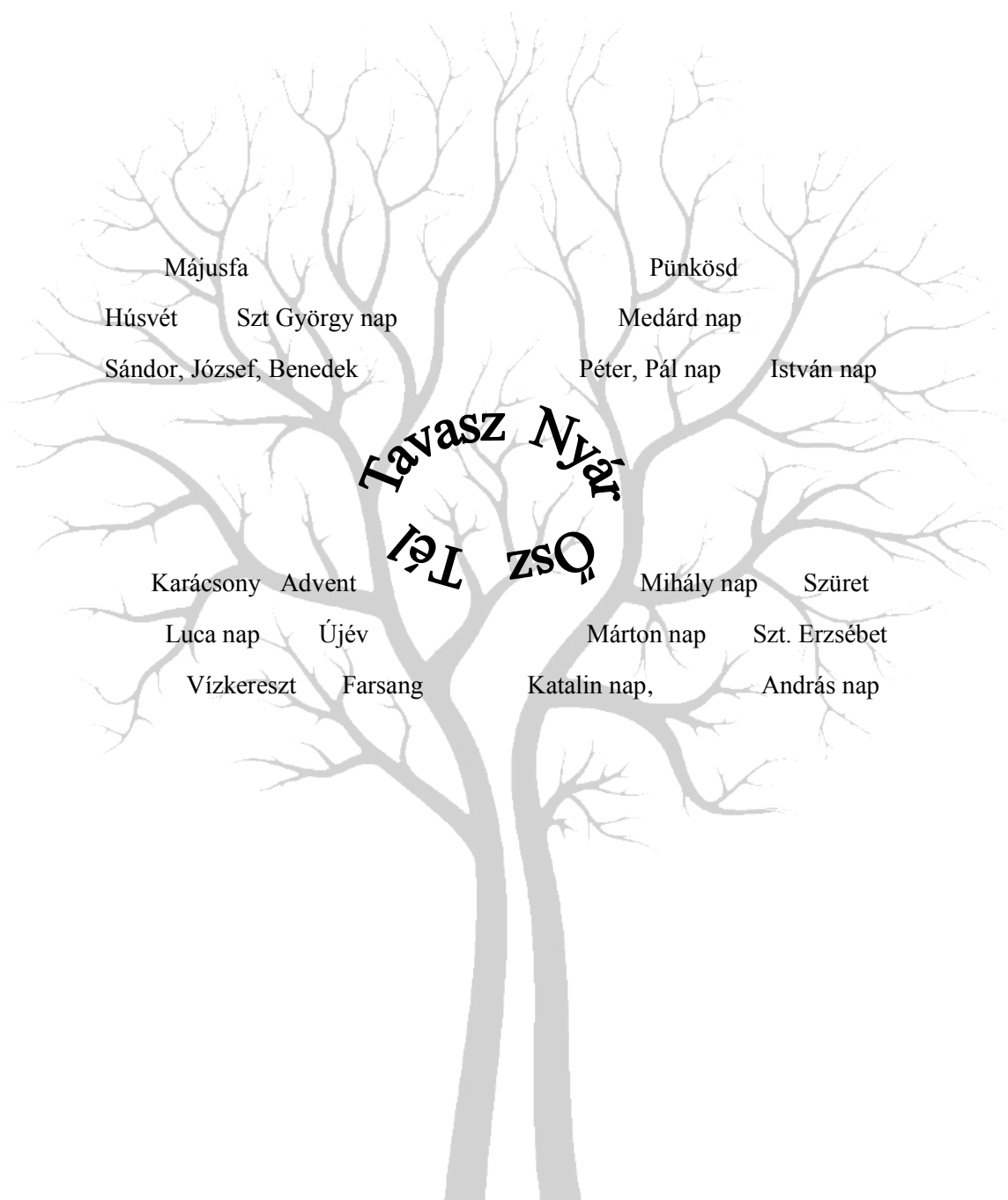

Óvoda

Néphagyományőrzés, jeles napok
természet szeretete és védelme

„A hagyomány nem hamu őrzése, hanem a láng továbbadása!”

Morus Tamás

„A gyökerek persze nem látszanak, de azok tartják a fát!”
(görög költő)

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

„Hagyomány az, ami él a múltból, kapcsolódik a jelenhez

és folyamatosan bővül a jelen múlttá válása által.”

(Szajbély Mihály)

Óvodánk a város központjától nem túl távol, mégis zöldövezetnek nevezhető környezetben helyezkedik el. Tizenkét csoporttal működik, melyek vegyes, tiszta és részben osztott összetételűek.

Fontos számunkra, hogy szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben neveljük a ránk bízott gyermekeket. Nevelőközösségünk meggyőződése szerint a családhoz, a néphagyományokhoz fűződő erős érzelmi kötődést már az óvodáskorban érdemes megalapoznunk, hiszen ebben a nyitott és fogékony életkorban átélt élmények egy életre szóló útravalót adnak gyermekeinknek.

Legfontosabb értékeink a szeretet, az egyéni bánásmód, az élménynyújtás és a játék. A hagyományörzés egyrészt jelentős ízlésformáló erő, másrészt érzelmi hatástöbblete örömteli aktivitásra készíti a gyermekeket. Nevelésünk kereteit a hagyományörzés, jeles napok, a természetszeretet és a környezettudatos nevelés elvei határozzák meg. Mindezek valamint az évszakok és a természet körforgása, az események, történések újra ismétlődése hat az ismeretek feldolgozásának lehetőségeire.

Gyermekeinkkel igyekszünk megszerettetni a hagyományörző és a természetóvó jeles napok szokásait, mindehhez sokoldalú eszköztár áll rendelkezésünkre:

- ❖ a népi mozgásos és dalos játékok,
- ❖ rigmusok, mondókák,
- ❖ időjósítások,
- ❖ mesék, legendák
- ❖ néptánc,
- ❖ kézműves, ábrázoló, kreatív tevékenységek.

Programunkhoz kapcsolódó sajátos környezeti lehetőségeink:

- ❖ séták, megfigyelések az óvoda parkjában,
- ❖ gyalogtúrák: környező erdőbe (fenyves liget), szántóföldre, közeli tanyákra
- ❖ séták a tavakhoz, tanösvény túra
- ❖ kirándulások: medvefarm, farkas farm (Gödöllő), állatkert látogatások (Fővárosi Állat és Növénykert, Jászberény),
- ❖ Szedd magad szüret: alma- szőlő, stb

- ❖ a művelődési ház gyermekelőadásai,
- ❖ Városi és a programunkhoz kapcsolódó helyi kiállítások és rendezvények,
- ❖ Kincsek portája: tájház megtekintése, népi játékok, hagyományos népi tevékenységek, táncház.

Azon munkálkodunk, hogy az óvodai tevékenységek folyamatában gyermekeink képessé váljanak az együttélésre, és alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére. Legyenek nyitott, érdeklődő, együttműködő, másokat elfogadó, önmagukat értékelni tudó, gazdag érzelmvilággal rendelkező emberek, hogy majd képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra.

Vállalásaink megvalósításának további garanciája a pedagógusaink felelősségvállalása, innovatív szemléletmódja, önképzése és önértékelése. Mindezeket feltétel nélküli elkötelezettséggel, megfelelő szakmai felkészültséggel, nagyfokú gyermekszeretettel, céltudatos nevelő munkával kívánjuk megvalósítani.

Liget óvoda dolgozói

Cél:

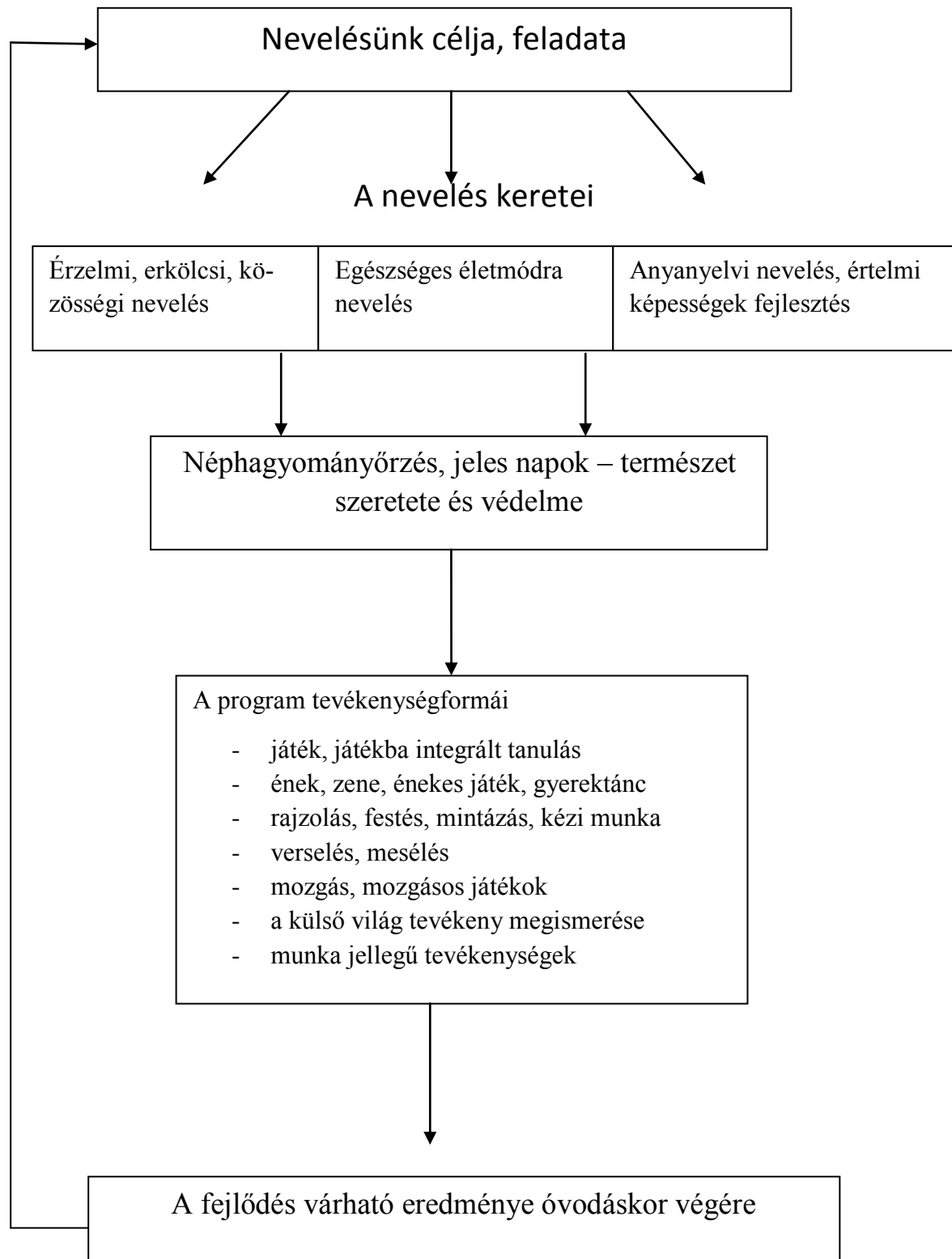
- ❖ A gyermekek komplex személyiségfejlesztése, érzelmi életének gazdagítása a néphagyományok ápolása által.
- ❖ Természet iránti fogékonyság megalapozása élményt nyújtó játékos tevékenységeken keresztül.
- ❖ Sajátos természeti környezetünk megismerése és tudatos óvása, a néphagyományok átörökítése a családok aktív együttműködésével.

Feladat

- ❖ Szeretetteljes légkör és az érzelmi biztonság megteremtése a képességfejlesztéshez.
- ❖ Folyamatos élmény és tapasztalatszerzés a hagyományőrző és jeles napok tevékenységein keresztül.
- ❖ Az ismeretek tudatos, tervszerű feldolgozása a cselekvéses tanuláson keresztül valamilyeni foglalkozási terület bevonásával komplex módon, ezáltal áthatva az egész nevelési rendszerünket.
- ❖ Közösségformálás a helyileg kialakított hagyományos tevékenységeken keresztül a családok bevonásával.

Rendszerábra

Helyzetkép

Veresegyház egy gazdag történelmi múlttal, csodálatos természeti adottságokkal, a veresegyházi tavak és környékük jelentős természeti értékkel rendelkező, folyamatosan növekvő város. A Kéz a kézben Óvoda egyik tagóvodája, a Liget óvoda, mely 1999-ben egy csoporttal indult, majd 2000-ben 4, 2001-ben 7, 2002-ben 9, végül az évek során a gyermeklétszám bővülésével folyamatosan növekedett, bővült. Mára már 12 csoporttal működő varázslatosan szép intézménnyé fejlődött.

Liget óvoda

- Óvodánk 12 csoporttal működik Makovecz Imre által tervezett épületekben, ebből 4 csoport a központi épületben található egy közös tálalókonyhával
- 8 csoport pedig különálló házakban, saját tálalókonyhával, játszótérrel, udvarrészsel rendelkezik
- Minden ház magán viselik az ott dolgozó kollégák ízlésvilágának jegyeit
- Intézményünk területén rendkívül gazdag élővilággal rendelkező park található, sokféle fafaj: platán, hársh, vadgesztenye, fűz, akác, örökzöldek, cseresznye, alma, szilva,ogyoró, továbbá kisállatvilággal is rendelkezünk: mókush, sün, madarak, rovarok.
- Rendelkezésünkre áll még a központi épület emeletén egy tornaterem, jól felszerelt sporttárral, valamint egy műfüves és egy aszfaltozott tornapálya.
- A többi foglalkozási területhez folyamatosan bővítjük eszközkészletünket.

Jeles napok

Kiemelten jelzett napok minden csoport számára kötelezően feldolgozandók a csoport összetételének és életkori sajátosságainak figyelembevételével. A többi nap témája ajánlott annak érdekében, hogy az évkör folyamatának feldolgozása teljes egységet alkosson.

Szeptember		
05. Lőrinc	<ul style="list-style-type: none"> - a dinnye, az uborka már nem ízes (utoljára kóstolhatunk) - ha szép idő van, száll az ökörnyál → hosszú ősz lesz. - a fák megállnak a fejlődésben (favágás, fakitermelés, fafeldolgozás) - a kígyó az odvába bújik 	gyümölcsök, színek, formák
08. Mária	<ul style="list-style-type: none"> - fecskehajtó: a fecskék gyülekeznek, elrepülnek. - a dióverés helyenként már elkezdődik - ha ma esik az eső, a követő időszakban is sok eső lesz. 	költöző madarak időjárás
23. Őszi nap-éj egyenlőség	<ul style="list-style-type: none"> - nappalok hossza, - fény, árnyék viszonyok - vadonélő állatok (szarvasbögés) - termések gyűjtése 	természetes anyagok gyűjtése, természetsarok kialakítása Csodafa
29. Mihály	<ul style="list-style-type: none"> - PÁSZTORÜNNEP → behajtják az állatokat a legelőről, mert „megszakad a fű gyökere”, nem nő tovább. - legelő állatok, téli tartás - pásztorok: tárgyi eszközök (pásztorbot, kolomp), öltözet (suba, kucsma, ostor), szokásaik, ételek - természeti változások (pl.: megszűnik a mézelés, a halak zöme a víz fenekére húzódik) - Séta a környéken: tanyákra, a halastóhoz, mezőre, szántóra 	házi állatok közlekedés népi foglalkozások (juhász-bojtár, kondás-kanász, csikós, gulyás)
Mihály napi vásár	<ul style="list-style-type: none"> - aktuális nap délutánján a csoportok által készített portékák árusítása, (esetleg népi mesterek meghívása) 	mesterségek

Szüret	Egész hetes eseménysorozat: <ul style="list-style-type: none"> - szüretelés - préselés - táncház - dalos játékok fűzése 	őszi gyümölcsök közlekedés
Október		
16. Gál nap	<ul style="list-style-type: none"> - ilyenkor van a lehalászás→<i>halastó</i> - érik a makk→az erdei állatok téli álmra készülnek - termések, levelek gyűjtése 	vadon élő állatok, téli álmot alvó állatok
18. Lukács	<ul style="list-style-type: none"> - a kórházak fürdők patrónusa→<i>orvosi sarok, az orvos munkája</i> - kezdődnek a gesztenyeszüretek→<i>ősz erdő, gesztenyegyűjtés</i> - leányvásárok ideje→<i>párosító játékok</i> 	testrészek gyógynövények foglalkozások
23. János	<ul style="list-style-type: none"> - sok helyen először gyűjtöttak lámpát (rövidülő napok, nap, hold, csillagok) - lámpás készítés (Márton napi lámpás) - <i>vásározós játékok</i> 	töklámpás
November		
11. Márton	<ul style="list-style-type: none"> - a gazdasági év záróünnep - vágják Márton lúdját, kóstolják az új bort - ekkor sütötték a mai marcipán elődjét - az időjárás megfigyelése: „Ha Márton lúdja jégen áll, Karácsonykor sárban botorkál.” - a baromfiudvar lakói (külső, életmód, gondoskodás) - a vadludak elvándorolnak (V alakban repülnek. <i>Mit láthatnak fentről?</i>) 	Házi szárnyasok
18. Erzsébet	<ul style="list-style-type: none"> - városunk védőszentje → <i>templomlátogatás</i> - Szent Erzsébet legendája - királylányozás - cipó-sütés, rózsanyomda 	Templomlátogatás közlekedés öltözködés

	- búcsú	
25. Katalin	<ul style="list-style-type: none"> - a lányok védőszentje - az időjárás megfigyelése: „Ha Katalin kopog, Karácsony locsog.” - köszöntők, névesúfolók - férjjesló napok (gombóc) - Katalin ág: ha kivirágzik karácsonyra, akkor férjhez megy a lány 	Időjárás Családi relációk
30. András	<ul style="list-style-type: none"> - ezt követő vasárnap kezdődik az Adventi időszak - Adventi koszorú készítése - Adventi vásár 	
December		
04. Borbála	- gyümölcsfaág hajtás	
06. Miklós	- Szt. Mikós legendája	
07. Ambrus	<p>MÉHÉSZEK, MÉZESKALÁCSOSOK VÉDŐSZENTJE.</p> <p>Méhek is pihenni mennek, méz fontossága, mézeskalács, mézes hársfatea</p>	mézeskalácssütés
13. Luca	<ul style="list-style-type: none"> - Dologtíltó a nőknek (Pl: a lányok ezen a napon nem lesznek naposok) - Kotyolás, lucázás- házról- házra, termés-jóslás, Luca csíraültetés: - karácsonyi asztalra (régén az állatoknak adták gyógyhatása miatt). - Luca pogácsasütés - Babonák: kifelé kell söpörni, hogy minden rossz elmenjen a háztól, - Boszorkányok: Nagyoknak seprűs játék - Luca széke 	
Karácsony, advent	<p>Örökzöld, mint megújulás</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszorúkészítés- gyertyagyújtás (akár együtt is). - Karácsonyi előkészületek (dész és ajándékkészítés) 	család

	<ul style="list-style-type: none"> - Betlehemi történet, pásztorjáték - Karácsonyi ünnepség, közös élmény, gyertyagyújtás, óvónők karácsonyi kórusa 	
Január		
Újév	<ul style="list-style-type: none"> - Szerencse varázslás - gonoszűzés, termékenység varázslás, jókívánságok - időjósítások - szövés, fonás - batikolás - madáretetés 	<p>év, hónapok, napok, napszakok</p> <p>évszakóra</p> <p>téli csapadékformák</p>
06. Vízkereszt	- karácsonyfa lebontása	
20. Fábián, Sebestyén	- megkezdődik a fák nedvszívása	
21. Vince	<ul style="list-style-type: none"> - időjósító, „ha megcsordul az eres, enged a fagy” - érzékszervek, kóstolás 	<p>érzékszervek</p> <p>testünk</p>
Február		
02. Gyertyaszentelő	<ul style="list-style-type: none"> - Gyertyaszentelő - időjósítás - medve nap 	
03. Balázs	<ul style="list-style-type: none"> - betegek patrónusa - egészség, betegség - orvos munkája 	<p>testrészek</p> <p>gyógyítás</p> <p>vadon élő állatok munkák</p>
06. Dorottya	<ul style="list-style-type: none"> - Farsangoló, alakoskodók - rigmusok, farsangoló játékok 	
14. Bálint	<ul style="list-style-type: none"> - Tyúkültetés ideje (baromfiudvar, tojás) - Fészket raknak és megszólalnak a verebek. (madárhangok, madarak életmódja). 	<ul style="list-style-type: none"> - szárnyas házi állatok - vadon élő madarak
19. Zsuzsanna	<ul style="list-style-type: none"> - Elviszi a havat, zöldellni kezd a fű. - Megszólal a pacsirta (akármilyen idő is van). 	
24. Jégtörő Mátyás	<ul style="list-style-type: none"> - Időjósító, vető nap - Vizes, jeges kísérletek, megfigyelések 	

	- ültetések	
Kisze	- télűzés	
Március		
04. Kázmér	- Kiengedik a méheket a kaptárból (méhek, életmód, szorgalom, méz)	
18-19-20. Sándor, József, Benedek	<ul style="list-style-type: none"> - A három meleget hozó. Időjárási megfigyelések. - A gólyák hazatérésének ideje. - A fokhagyma, krumpli, kapor, stb ültetés ideje. 	Mezőgazdasági munkák kerti munkák szántóföld
25. Fecskehajtó	<ul style="list-style-type: none"> - A fecskék visszatérésének ideje. - A hal felveti magát a vízben. - Növekedésnek indul a fű. 	
22. Víz világnapja	<ul style="list-style-type: none"> - vízi világ megfigyelése, állatok, növények - kísérletek, - víz körforgása - környezetvédelem 	séta a tóhoz
Április		
14. Tibor	<ul style="list-style-type: none"> - Megszólal a kakukk is - A saláta, krumpli, virágok vetése – tavaszi virágok 	séta a környéken, kiskertek megfigyelése
22. Föld napja	<ul style="list-style-type: none"> - A Föld, mint bolygó (domborzat, vizek, földrészek) - Embertípusok - Természetvédelem - Újrahasznosítás - Kiállítás, akadályverseny 	Csillagászat, bolygók földrészek
24. Szent György	<ul style="list-style-type: none"> - Pásztorünnep - Kihajtják a legelőre az állatokat (juh, szarvasmarha – tulajdonság, haszon) - dinnye, uborka vetésének ideje - fiús játékok 	
Húsvét	<ul style="list-style-type: none"> - tojásfestés (írókázás, hagymahéjjal, céklalével festés) - locsolkodás 	
Múlt idéző napok	<ul style="list-style-type: none"> - tájház megtekintése - Mesemondás (ha lehetséges mesemondó hívása) - Kézműves tevékenységek - Népi játékok - Táncházt - Népi mesterségek (kosárfonás, ke- 	Veresegyházi Hagyományőrző Egyesület

	nyérsütés, szövés) esetlegesen környéki mesteremberek, idősek meghívása	
Május		
01.Ősi tavaszünnep	- ünnep előtti utolsó munkanapon májusfa állítása	
04. Flórián	- A tűzoltók, kéményseprők, kovácsok patrónusa	népi mesterségek, foglalkozások
10. Madarak, fák napja	- fák, madarak megfigyelése - természetvédelem - ültetés	tanösvény túra Botanikus kertlátogatás
12. 13. 14. Fagyosszentek	- időjárás, öltözködés	
Anyák napja	- közös vagy egyéni köszöntés - ajándékozás	család
Tanévzáró	- közös évet záró játékfűzések	
Pünkösöd	- mozgó ünnep	
Június, Július, Augusztus		
08. Medárd	- időjóslo nap: ha ezen a napon esik, akkor 40 napig esni fog	
11. Barnabás	- széna kaszálás kezdete - mező, széna, mezei virágok	
15. Vida	- kirándulások	
29. Péter, Pál	- aratás kezdete - gépek munkája - népi rigmusok	
20. István	- aratás befejezése - új kenyér ünnepe	

A program hatékony működése érdekében a kollektívánk folyamatos gyűjtőmunkát végez. Az irodalmi és zenei anyag területén a gyűjtött ötleteket digitális formában rögzítjük, hogy mindenki számára elérhető és folyamatosan bővíthető legyen. Figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, hogy esetleges elnyerésük által bővíthessük eszköztárunkat is.

Szülőkkel való kapcsolattartás:

- szülői értekezletek (2 az évben),
- fogadóórák (folyamatosak igénytől függően),
- Szüreti napok,
- Márton napi felvonulás,

- Adventi vásár,
- Karácsonyi ünnepkör – kézműves délután,
- Liget bál,
- Családi nap,
- Anyák-, apák napja,
- Évzáró,
- Társadalmi munkák.

Csoportok közötti kapcsolatok

- Mihály napi vásár,
- Szüret – táncház, játékfűzések,
- Lucázás,
- Karácsonyi közös ünnepség,
- Farsang – alakoskodás,
- Télűzés, kiszehajtás,
- Májfaállítás,
- Gyereknapi Májfa kitáncolása.

14. V. SZÁMÚ TAGÓVODA – LÉVAI ÓVODA

LÉVAI ÓVODA

Egészséges életmód és mozgás

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A veresegyházi Kéz a Kézben óvoda 5.sz. tagóvodája a Lévai utcában helyezkedik el. A város szélén, gyáraktól övezve próbálunk a természet, az egészség és a mozgás kiemelésével egy olyan szemléletet kialakítani a gyermekekben, amivel majd a jövőben maguk tesznek azért, hogy magabiztos, testileg, lelkileg erős és kitartó felnőtté váljanak.

- Napjainkban az egyik legfontosabb érték az **egészség**. Ez az alapja annak, amelyre minden mosolygó, boldog gyermek építezhet, ennek birtokában és következtében lesz nyitott, kíváncsi, érdeklődő.
- Fontosnak tartjuk, hogy már az óvodában megjelenjen az **egészséges életmódra nevelés**, mint pedagógiai törekvés, hiszen ebben az életkorban megszerzett benyomások, viselkedési minták hosszú időre, akár egy életre szólóan is meghatározzák személyiségük velejáróját.
- Az óvodai nevelés során az egészséges életmód alakítását azért tartjuk szem előtt, hogy kialakuljon a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra, a kulturált étkezésre, valamint az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére.
- **Környezettudatos gondolkodás** megalapozásával tudatosítjuk a gyermekekben a környezetvédelem és az egészség közötti kapcsolat fontosságát.
- Az egészségtudatos életmód alappillére a **rendszeres mozgás**. A személyiség harmonikus fejlődését elképzelhetetlennek tartjuk a testi és lelki folyamatok kölcsönhatása nélkül. Fontos kielégíteni a gyermekek mozgásigényét spontán és szervezett körülmények között egyaránt.

Programunk megvalósítását óvodapedagógusaink és szakképzett dajkáink, pedagógiai asszisztensünk munkájának színvonala biztosítja, de nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésünkre, továbbképzésekre, valamint a családokkal való együttműködésre.

Lévai óvoda dolgozói

Óvodánk bemutatása

Óvodánk 2006-tól működik a Lévai utcában. A város szélén, több gyár környezetében, de zöld övezeti résszel is rendelkező területen helyezkedik el. A város fejlődése tette szükségessé az akkor konténer épületből álló óvoda megnyitását. Eleinte nehéz volt, kicsi volt a mosdó rész, óvodaudvar volt, de játékok nem. Folyamatosan fejlesztettük az udvaron a játékparkot az önkormányzat, és pályázatok segítségével. Az óvoda öt csoporttal, kis helyen, egy mosdóval, személyzeti helység nélkül működött. Kihasználtuk a környéken lévő játszótereket, sétákkal biztosítottuk a gyermekek egészséges fejlődését. Az elkövetkező években nagyon sok kisgyermekes család költözött az óvoda környékére. Egyre kisebbnek bizonyult óvodánk.

2015-ben önkormányzati döntés született, hogy óvodánk átépítésre került. Nevelési körülményeink nagyon megváltoztak. Modern melegítőkonyhával, felnőtt öltözővel, irodákkal, logopédiai szobával, tornateremmel, két gyermekmosdóval bővült óvodánk. Udvarunk kialakításánál előtérbe került a változatos mozgásformákat biztosító terepek létrehozása. A legnagyobb örömet számunkra a tornaterem kialakítása jelentette. Jól felszerelt termünkben, változatos mozgáslehetőségeket elősegítő eszközökkel tudjuk elősegíteni a gyermekek sokoldalú fejlesztését. Az udvari játékok még fejlesztésre szorulnak, de örültünk, hogy lett olyan terület, ahol a gyermekek motorozhatnak, biciklizhetnek. Mozgás szempontjából örültünk a műfüves focipálya kialakításának, melyet a lehető legjobban megpróbálunk kihasználni.

Óvodánk fontosnak tartja a családokkal való szoros kapcsolatot. Nyitottak vagyunk, szívesen engedünk betekintést az óvoda mindennapi életébe. A szülőkkel való együttműködés nagymértékben szolgálja a gyermek fejlődését. A szülőket bevonjuk tevékenységeinkbe, rendezvényeinkbe. Ilyenek az ünnepi készülődések, anyák napja, apák napja, játékonysági rendezvények. Az SZMK nagy mértékben támogatja nevelőmunkánkat.

Személyi feltételek

Óvodánk személyi ellátottsága a törvényi háttérnek megfelelő.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus:	10 fő
Mentorpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus:	1 fő
Speciális testnevelés szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus:	1 fő
Fejlesztőpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus:	1 fő
Pedagógiai asszisztens:	1 fő
Dajka:	6 fő
Összesen:	17 fő

Óvodánkban öt csoport működik: két vegyes csoport, három homogén. A személyi ellátás ennek megfelelő. Az óvoda dolgozói nyitottak, kihasználják az innováció adta lehetőségeket. Korosztálytól függetlenül szívesen vesznek részt továbbképzéseken, előadásokon. Az ott szerzett tapasztalatokat minden esetben átadják kollégáiknak.

Tárgyi feltételek

Csoportszobáink esztétikusan és biztonságosan berendezettek, melyek biztosítják a gyermekek számára, hogy az itt eltöltött idő számukra komfortosan és balesetmentesen teljen. Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermek méretű bútorok, játékok, valamint a fejlődésüket szolgáló eszközök. Jól felszerelt tornatermünk biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését mind a nagymozgások, mind a finommozgások terén. Természetesen ezen eszközöket folyamatosan bővítjük. Az udvar kialakítása lehetővé tette motorok, futóbiciklik, rollerek vásárlását, mely még változatosabbá teszi a gyermekek mozgáslehetőségeit.

Az óvoda kiszolgáló helységei megfelelnek az előírásoknak, és biztosítják a megfelelő és magas színvonalú munkavégzést. Nevelői szobánkban kialakított könyvtárunkat folyamatosan bővítjük.

Nevelésünk célja és feladata

Cél

- Az egészséges életmód megalapozása.
- Nyitottak és érdeklődők legyenek a természeti és társadalmi környezetére egyaránt.
- Ismerjék meg az egészséges, vitamindús táplálkozás alapjait.
- Legyenek tisztában azzal, hogy akkor maradnak egészségesek, ha óvják a környezetüket is.
- Váljék igényükké a rendszeres mozgás.

Feladat

- A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, az egészséges életritmus megalapozása a sokmozgásos tevékenységek elemeinek beépítésével
- Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése, amit a megfelelő és rendszeres életritmus, valamint a hozzá illő napirend kialakításával biztosítunk
- Nyugodt, családi légkörben, sokrétű motiváció kihasználásával pozitív érzelmi töltődés kialakítása
- Környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség védelme, óvása, edzése, megőrzése.
- A természetre rácsodálkozó, pozitív magatartásformák fejlesztése, a nevelők hiteles, mintaadó magatartásával.

- A tágabb és szűkebb környezet megismerésével tanulja meg a gyermek a környezetét tisztelni, óvni és alakítani anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Változatos tevékenységek biztosítása, mely alkalmas a közvetlen megtapasztalásra, illetve ahol a gyermek megtalálhatja a számára vonzó elfoglaltságot.
- A természeti értékek védelmének tudatosítása, az egészség és a természeti környezet kölcsönhatásának megismertetésével.
- Sokmozgásos tevékenységek biztosítása speciálisan képzett pedagógusok bevonásával.
- A családokkal történő együttműködés, egészséges szokásrendszer összehangolása

Feladatainkhoz kapcsolódó tevékenységeink

Alapprogramunkhoz kapcsolódva a következő tevékenységeknek szentelünk kiemelt figyelmet:

- Az egészséges életmódra nevelés területén fontosnak tartjuk a vitamindús táplálkozást. Ennek érdekében a *csoportok napi szinten biztosítják a gyermekeknek a gyümölcsöt, zöldséget*. Kapcsolatban állunk egy *biokertészettel*, mely bizonyos időszakokként vásárral egybekötött kóstolót tart. Az utcában lévő gyár évek óta tart *egészségnapot* óvodánkban. A gyerekekkel gyümölcssalátát készítenek, sokrétű ismeretátadásra törekednek a gyermekek felé. Jelenleg folyik a tárgyalás a *veresegyházi paradicsom* termelő céggel, akik szintén támogatnák óvodánkat. Gyermekeinket abban a szellemben szeretnénk nevelni, hogy alkossanak, óvják a természetet. Törekszünk arra, hogy minden csoport részt vegyen gyümölcsfáink telepítésében, ápolásában, illetve a konyhakertünk megművelésében.
- Az egészséggel szorosan összefügg környezetünk megóvása. A *szelektív hulladékgyűjtést* fontosnak tartjuk. A gyermekek már ebben a korban szokták meg, hogy hogyan tudnak vigyázni a földünkre. Az óvodában szelektíven gyűjtjük a háztartási szemetet, a papírhulladékot. A következőkben szeretnénk a szelektív hulladékgyűjtéshez megfelelő színű és formájú tárolóedényeket biztosítani. A környezetvédelem fontos eleme és a szelektív hulladékgyűjtés része a *komposztálás*. Minden évszakban a természetes hulladékokat az óvoda arra kijelölt részén elhelyezésre kerülő komposztládában gyűjtjük, és hasznosítjuk újra(virágföld).
- A mozgás kiemelt szerepet kap a gyermekek egészséges életmódra nevelésében. A testi, lelki és szellemi fejlődés alapvető eleme a változatos és fejlesztő hatású mozgás. Annak érdekében, hogy a gyermekekkel az óvodapedagógusok differenciáltan tudjanak foglalkozni, a *mozgásos foglalkozásokat csoportbontásban* végezzük. Így magasabb szintű fejlesztést, eszközismerete biztosítunk a gyermekek számára, illetve csökkentjük a lehetséges baleseteket. Fontosnak tartjuk, hogy már az óvodába kerülő kisgyermeket a helyes testtartásra ösztönözzük. Ennek érdekében minden óvodapedagógus heti egy alkalommal *preventív lábtornát* tart a csoportjában. Tevékenységeinket ilyen irányú szakképzett óvodapedagógus koordinálja. A gyermekek mozgásműveltségét délutáni zenés, táncos foglalkozások, tornák egészítik ki.

Óvodánk hagyományos programjai

- Ősszel megrendezzük a szüreti mulatságot, melynek keretein belül felidézzük a hagyományos népszokásokat. Darálunk, préselünk, mustot készítünk, és mulatságot rendezünk. Ehhez az időszakhoz tartozik, hogy gyümölcsfákat telepítünk, Befőttet és savanyúságot készítünk. Állatok világnapja, Mártonnapi libázás – töpörtyű készítés, madáretetők elkészítése, kihelyezése.
- A téli hónapokban az adventi időszakban: Borbála nap, Télapó várás, Luca nap. A karácsonyi időszakban: Betlehemezés, karácsonyi előkészületek, újév kezdés, farsangolás. A madáretetőkben a magok folyamatos utánpótlása, madáritatók kihelyezése.
- Tavasszal indul az élet. Előkészítjük a kiskertet, komposztálunk, elültetjük az első magokat, csíráztatunk, hajtatunk, palántázunk. Március 15-i megemlékezés. Víz világnapja, föld napja, húsvét, apák napja, anyák napja, pünkösd, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap,
- évszárók, kirándulások.
- Nyár: augusztus 20.

14. VI. SZÁMÚ TAGÓVODA – CSONKÁSI ÓVODA

CSONKÁSI TAGÓVODA PROGRAMJA

Küldetésnyilatkozatunk

Programunk tevékenységközpontúságra, a gyermeki érdeklődésre épül, a hagyományörzés és a környezeti nevelés kiemelésével, évszakok és ünnepkörök szerinti felosztásban.

Óvodánk pedagógusaiban megfogalmazódott az igény, hogy mélyrehatóbban foglalkozzunk az óvodáskorú gyermekek környezeti nevelésével. A gyermekek érzelmeire hatva a természeti és környezeti értékek megóvására nevelünk, irodalmi, népköltészeti, zenei alkotás, kreatív tevékenységek segítségével. Számukra nyitott könyvvé tesszük az óvoda közvetlen környezetét, valamint a távolabbi természeti környezetet egyaránt. Elképzeléseinket érzelmileg feltöltött, jó hangulatú, biztonságot sugárzó és nyújtó óvodai környezetben, a gyermeki kíváncsiságra, sok játékra építve szeretnénk megvalósítani.

A környezeti nevelésünkben elsősorban a helyi lehetőségeket, adottságokat vesszük figyelembe. A különféle tevékenységeket erre építjük, komplex módon tervezzük.

Környezeti adottságaink (tavak, kiserdő, nádas, állatsimogató, Medveotthon, Vácrátóti Botanikus Kert, Gödöllői Géntelep, Gödöllői-dombság...stb.) sokrétűek, amelyet közvetlen tapasztalatszerzésre a séták, kirándulások során szeretnénk kihasználni.

Helyi pedagógiai programunk több éves hagyományra épül, amelyet szeretnénk a későbbiekben is a reánk bízott gyerekekkel átélteni, megismertetni. Reményeink és tapasztalataink szerint érzelmileg és értelmileg fejlett, kiegyensúlyozott gyermekeket engedünk útjukra, akik életük során megvalósíthatják majd álmaikat és jó szívvel emlékeznek óvodai éveikre.

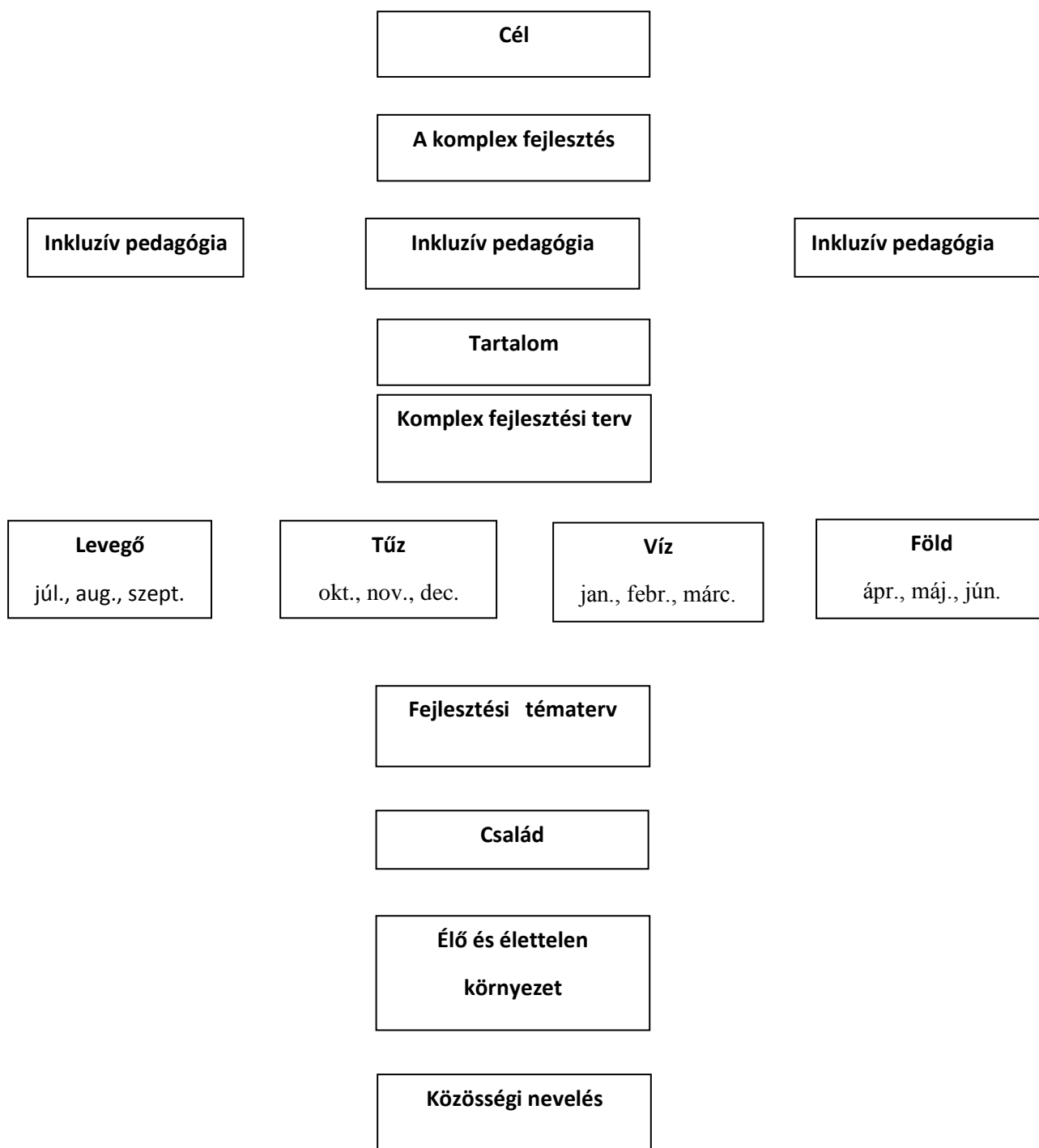
Csonkási óvoda dolgozói

Helyzetkép

2009-ben Uniós pályázat útján épült fel a Csonkási óvoda, amely rendkívül impozáns, a város építészeti stílusának megfelelő elemekkel büszkélkedhet. Az intézménybe már megszokott pedagógus és dajka csapat érkezett, hiszen a Liget Óvodából kerültünk át egyéni választási lehetőség alapján. A máig meglévő „csapat” magját ezek a dolgozók alkotják. Az Uniós pályázat feltétele: egy csoport vegye át a Kompetencia alapú programcsomag szellemiségét. A programcsomag tartalmi jellemzői jól illeszthetőek a természet közeli, természetre nyitott szemléletünkhöz. Városunk és a környező települések, gazdag népszokásokkal, még ma is élő hagyományokkal rendelkeznek.

Óvodai nevelés kompetencia terület

A Kompetencia alapú óvodai programcsomag szerkezeti felépítése

Alapelvek a gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik

- *egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz*
- *fejlődési üteméhez*

A szerkezeti felépítés meghatározza a tervezés módját.

Erőforrás elemek:

Óvoda épülete, udvar

Az óvoda épületére az újszerűség, esztétikusság jellemző, amelyet korszerű, biztonságos játékokkal felszerelt udvar ölel körül. Az épület három szintes és az épületben a szintek közti kapcsolatot lépcsőház, illetve lift biztosítja (ételszállítás). Két felső szinten, szintenként 4 csoport található, illetve irodahelyiségek, logopédiai szoba, nevelői szoba, orvosi szoba, só szoba, tornaterem található. A mozgáskorlátozottak részére kialakításra került egy mosdóhelyiség.

A csoportszobák felszereltsége igazodik a gyerekek igényeihez, elegendő teret adva a különféle tevékenységekhez. Tágas, fényes öltözők, folyosók, vizes helyiségek kerültek kialakításra.

Az udvarunk sajátossága, hogy kis, kerti tó található, illetve változatos burkolatok (térkő, aszfalt, gumitégla, gyöngykavics, fa) jelennek meg, amelyek nem csak esztétikai, hanem biztonsági funkciót is ellátnak. Pályázat útján műfüves focipályát telepítettek udvarunkba.

Kisebb területen veteményeskert gondozására is van lehetőség. Az alagsorban főzőkonyhát alakítottak ki, amely két tag óvoda étkezését látja el, valamint tároló helyiségek, kazánház, öltözők, mosókonyha található.

Személyi feltételek

- 16 óvodapedagógus
- 10 dajka
- 2 pedagógiai asszisztens
- 1 karbantartó
- 5 főzőkonyhai alkalmazott

Tárgyi feltételek

Óvodánk 8 csoportos, ebből 1, kompetencia alapú programra építi nevelő-oktató munkáját. Ebben a csoportban a program megvalósítását segítő felszereltség található.

Sajátossága intézményünknek só szobánk, amely a gyerekek egészségmegőrzését segíti. Tornatermünk eszköztára sokrétű, változatos, a különféle mozgásos tevékenységek megvalósulását támogató.

Az udvaron található felszerelt, műfüves focipálya kiegészítő funkciót lát el a mozgásos tevékenységek helyszínéül.

Udvarunkban egy kerti halastó található, ahol különféle megfigyeléseket, tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek (élő és növényvilág, természeti, környezeti jelenségek)

A csoportszobáink játékkészlete megfelelő, évente folyamatosan bővítjük, illetve a korosztálynak megfelelően cseréljük.

Programunk alapvető szempontja, hogy az óvoda épülete, udvara, belső helyiségei, berendezései úgy legyenek kialakítva, hogy az a lehető legjobban szolgálja a gyerekek nevelését, fejlesztését. Tiszta, gondozott, esztétikus, biztonságos.

Az óvoda szociokulturális háttere:

Óvodánk gyermek közössége - agglomerációs elhelyezkedésének köszönhetően - leginkább a fővárosból kiköltöző, de az ország szinte minden pontjáról ide települő családokból tevődik össze. Jellemzően kevés a hátrányos helyzetű gyermek, de az integráció során esélyegyenlőséget biztosítunk a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Kiemelt célok, feladatok

Célok

- A valóságos élethelyzetekben alkalmazni tudják megszerzett ismereteiket, alkalmazott tudás
- Szociális kompetenciák alakítása, az életkornak megfelelő tevékenységeken, személyesen átélt élményeken szerzett tapasztalatokon keresztül
- Ökológiai szemléletmód alakítása, környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése

Feladatok

- Közvetlen természeti és társadalmi környezetünk cselekvésen alapuló felfedezése, megismerése, zöld jeles napok megünneplése.
- Minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon alapuló megismerés, tevékenykedtetés.
- Szenzitív és dramatikus környezeti játékok hangsúlyos alkalmazása
- Természetes alapanyagú eszközök használata, egységes környezetesztétika megteremtése
- Munkajellegű tevékenységek kiemelése idény és igény szerinti munkavégzés
- Sósobánk a gyermekek egészségvédelmét szolgálja
- Ésszerű energia és víztakarékossági szokások alakítása
- Kisállat és növénygondozás
- Hagyományaink ápolása
- Környezeti jeles napok csoportonkénti és óvodai megünneplése
- Egészséges életmód szokásainak alakítása
- Módszertani kultúránk fejlesztése
- Partnerkapcsolataink ápolása
- Továbbképzések, önképzés, pályázati lehetőségek felhasználása

Kiemelt nevelési célunk az óvodába járó gyerekek körében:
hónapról-hónapra

Szeptember

„Aranylabda szisszen:
leereszt a nap,
hegy mögé szuszogja
a hulló nyarat.”

(Nádor Tamás: Szeptember)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Szülőértekezletek keretén belül programunk megismertetése a szülőkkel	– Program szellemiségének ismeretében szülői támogatottság elérése, bizalom kiépítése
Szeptember 20. Gyermekek Világnapja – Alapítványi nap	– 6 tagóvoda közös családi programja Régi hagyományos játékeszközök megismerése, kreatív foglalkozások természetes anyagok felhasználásával
Költöző madaraink	– Madárlesen - vadludak, gólyák, fecskék megfigyelése séták alkalmával
Szeptember 30. Népmese napja	– Bábelőadás természetes anyagok felhasználásával (meghívott előadó, illetve nevelőtestület feldolgozásában) – Közművelődési intézményekkel való ismerkedés, viselkedéskultúra a színházban

Október

„Október ber, ber, ber,
fázik benne az ember.
Szőlőt csipked a dere,
édes legyen szüretre.”

(népköltés)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Október 1. Őszi emléknapiak	<ul style="list-style-type: none"> – természetes alapanyagok felhasználásával adott témakör megjelenítése gyermek, szülő, óvodapedagógusok közös munkájából. Csoportonkénti feldolgozás lehetősége, kreatív munkadélután, kiállítási anyag elkészítése – Kiállítás: Szülők, gyermekek meghívása az eseményre
Szüret az óvodában – szőlőfeldolgozás	<ul style="list-style-type: none"> – Nyitott, családi program – Nagycsoportosok hagyományos szüreti népi játéka, tánc, népi hangszerek, kukoricamorzsolás, must készítés
Őszi termények betakarítása	<ul style="list-style-type: none"> – Hagyományörzés, közös ünneplés öröme – Környékbeli almáskertben almaszüret – Lehetőség szerint környékbeli gazdaságokban krumpli felszedés, kukoricatörés, ...stb. – Elvégzendő munka szükségessége, értéke, megbecsülése – A kéz, mint a munkavégzés eszköze, a szerszámok az ember kiegészítő segítő eszközei – Háztartási ismeretek (tárolás, felhasználás)
Őszi termések gyűjtögetése	<ul style="list-style-type: none"> – Séták az óvoda környezetében
Október 4. Állatok Világnapja	<ul style="list-style-type: none"> – Kirándulások szervezése. Lehetőségek: Jászberényi, Budapesti Állatkert, Veresegyházi Medveotthon, Állatsimogató, Gödöllői géntelep, Mátra Múzeum, Természettudományi Múzeum, közeli és helyi állattartók felkutatása, meglátogatása – Állatok gondozásának, tartásának szükségessége – Kirándulásokon való helyes viselkedés, gyalogos és buszon való közlekedés szabályai – Természetvédelem, állatok megfigyelése – Természet és időjárás változásai, hatása az emberekre, állatokra, növényekre, alkalmazkodás a változásokhoz.
Folyamatos megfigyelések az évszakra vonatkozóan	<ul style="list-style-type: none"> – Helyi adottságok: Margita, tavak környéke, Gödöllői Arborétum, Vácrátóti Nemzeti Botanikus Kert, közeli kiserdő
Kerti munkák az óvodában	<ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlása az óvoda udvarán, életkori sajátosságoknak megfelelő eszközökkel tapasztalatszerzés

November

„November ködöket varázsol a hegyre,
 hogy csupa jég arcát mielőlkünk fedje.
 Deres hajnalokon didereg a csillag,
 kútba esett a nap, soha meg nem virrad.”

(Simon Emil: Hónapok)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
November 11. Márton napi néphagyományörző hét „Lúdtalp-fesztivál”	<ul style="list-style-type: none"> – Csoportonként megszervezett játékos délelőttök, vendégeskedés az óvoda épületén belül, – Tök és almasütés, lekvárfőzés, lábtorna, Márton-napi lámpás készítése, libabábok, faliképek, - „Lúdtalp Fesztivál Kiállítás” az aulában
Évszakváltás	<ul style="list-style-type: none"> – Az időjárás változásainak megfigyeltetése, tapasztalati élmények nyújtása

December

„Advent koszorúján
 négy szál gyertya ragyog,
 sűrögnek-forognak
 hópihe angyalok”

(Veres Csilla: Karácsony előtt)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Adventi időszak – hagyomány-ápolás	<ul style="list-style-type: none"> – Karácsonyvárás, családi ünnepre hangolódás. Adventi koszorú készítés, ajándékkészítés, mézeskalács sütés, hangulathoz illő dekorációk, Borbála napi faágak hajtatása
December 6. Mikulás várás	<ul style="list-style-type: none"> – Szent Miklós legendája, emberek közötti pozitív kapcsolat erősítése. – Élményszerű dramatizálás, óvodapedagógusok szerepjátéka – Mini Verezegyház Élmény- és Múzeumfaluban délelőtti programcsomag
December 11. Luca-nap	<ul style="list-style-type: none"> – Nagycsoportosok Luca-napi „kotyolása”, élményszerű megelevenítése – Luca-napi búza vetése, magvak csíráztatása. Népi megfigyelések, jóslatok, környezeti feltételek hatása a növények fejlődésére

Téli időjárás adta lehetőségek játékos, cselekedtető mozgásának támogatása	<ul style="list-style-type: none"> – Szánkózás, hósöprés, lapátolás, hógolyózás, hóemberépítés. – Évszakra jellemző játék, sport és munkaeszközök használata. Egészségvédelem.
Kísérletek a hóval – jéggel	<ul style="list-style-type: none"> – Összehasonlítások, levegőszennyezettség. Mesterséges és természetes környezet szennyezettségének összehasonlítása – séták, kísérletek. Kerti tóban végbemenő változások folyamatos megfigyelése
Karácsony	<ul style="list-style-type: none"> – Csoportonként sajátos formában szülőkkel együttműködve, ünnepnek megfelelő hangulatban közös, játékos, cselekvéssel egybekötött nap

Január

„Ha új esztendő
én lehetnék,
minden gyermeket
úgy szeretnék,

mintha tulajdon
enyém lenne:
a jövőmet
látnám benne.”

(Gazdag Erzs:Újév)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Madárvédelem	<ul style="list-style-type: none"> – Felkészülés a téli madárvédelemre, etetésre. Magok begyűjtése, madáreledel készítés – Szakmai segítség – „Füvészkert” – „Szamóca kiskertész tanoda” – kapcsolattartás
Január 6. Vízkereszt	<ul style="list-style-type: none"> – Karácsonyi ünnepkör lezárása – karácsonyfa lebontása
„Disznó farka, füle, orra”	<ul style="list-style-type: none"> – Haszonállatok, feldolgozási lehetőségek – Könyvtárlátogatás- könyvkölcsönzés módjának megismerése, viselkedési kultúra gyakorlása, múzeumlátogatás lehetősége: – Mezőgazdasági, Természettudományi Múzeum – Kirándulás: Csomád- Merész tehenészet, Pónifarm, Gödöllői Agráregyetem – Östermelő családokkal való kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás – Sonkási napok” – disznótoros kóstoló – „Újévi malackiállítás” - az aulában – Hagyományok feldolgozása énekekkel, népköltésekkel

Február

„Veresegyház határán

– oly egyedi e látvány,

Erdő ölelésében

Medvék élnek békésen.”

(Juhászné B. Anikó: Medveotthon)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Február 2. Gyertyaszentelő napja – medve árnyéka	<ul style="list-style-type: none"> – Medveélesztő a veresegyházi medveotthonban, – Hagyományőrzés, jeles naphoz tartozó népi hiedelmek fellelevenítése, népi jóslatok – Medve tulajdonságai, külső jellemzői, életmódja – Méz jótékony hatása – Időjárás változás hatása az emberekre, állatokra – Az erdei vadakról, madarokról való gondoskodás szükségessége, szabályai, természetvédelem
Február 3. „Balázsolás”	<ul style="list-style-type: none"> – Méz jótékony hatásának gyakorlati alkalmazása, gyümölcstea, méz, citrom – ismeretek bővítése érzékszervek bevonásával, vitaminsaláták és gyógyteák fogyasztás rendszeresen (hárs, csipkebogyó, citromfű) egészségvédelem – Higiénés szabályok gyakorlása, fontosságának kiemelése
Hagyományőrző hét – Farsang	<ul style="list-style-type: none"> – Farsangi mulatozás a csoportokban játékos, vidám délelőttök megszervezése – Farsangi népszokások fellelevenítése – télüzés előkészítése – Táncház megszervezése
„Haj, ki kisse, haj ki...” - télüzés	<ul style="list-style-type: none"> – Kiszabás készítése gyerekekkel közösen- munkaeszközök balesetmentes használata – Tűz archaikus szerepe az ember életében – Kiszabás elégetése az óvoda udvarán, hozzá kapcsolódó népi mondókák, csujogatók, naphívogatók – zajkeltő eszközök készítése

Március

"Március melege patakokat ébreszt,

erdők vad homályát szoktatja a fényhez.

Szelíd ibolyákkal jelöli az ösvényt,

melyen víg tavaszunk elindulhat tüstént."

(Simon Emil: Hónapok)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
„A tavasz hírnökei” -éled a természet	<ul style="list-style-type: none"> – Időjárás változás hatása emberekre, állatokra, növényekre – megújulás – Évszak jellemzőinek megfigyeltetése óvoda udvaron, kertben, erdőn, mezőn, vízparton – „Hóvirág les” – védett veszélyeztetett növények tudatosítása, csíráztatás, hajtás, ültetés – növekedés, fejlődés megfigyeltetése tapasztalás útján – Tavaszi munkálatok a kertekben – veteményezés, palántázás az óvoda kiskertjében. – A kertbe vetett növények kiválasztásának szempontjai: emberi fogyasztás és madáretetésre legyen alkalmas. – „Ibolyázás” a közeli kiserdőben
„Madárlesen”	<ul style="list-style-type: none"> – Költöző madaraink visszatérése, megfigyelése. Óvodánk környékén fészkelő gerlek, kacsák, tópartunk vendége- a szürke gém megfigyelése.
Kerti tavunk, kertünk flórája és faunája	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelhető növények: békalencse, nád, tündérrózsa, vadcsereesznye, díszkörte, gesztenye, pimpó, labdarózsa, hársfa, tölgyfa, kékszakáll, liliomfa, minirózsa, kerti hortenzia, bórlevél, aranyvessző, talajtakarók, almafa... – Megfigyelhető állatok: varangyos béka, szitakötő, halak, vízi molnárka, csigák, vízisikló, kardos pillangó, citromlepke, fecskefarkú pillangó, káposztalepke, szürke gém, cinege, kakukk, gerle, rigó, mátyásmadár, tőkés réce, méhek, darazsak, katicabogár, bodobács, hangya, harkály, szöcske, cserebogár, pókok...
Március 15. „Fel, fel vitézek a csatára!”	<ul style="list-style-type: none"> – Hagyományápolás, hazaszeretet, jelképek, himnusz bevezetése nagycsoportban. – Népi hagyományok felelevenítése, toborzás, verbuválástánc – Huszárok élete, ruházata, fegyverzete Veresegyházi Katonai Hagyományőrző Egyesület – Lovak, lófajták és jellemzőik, a lovakkal kapcsolatos élmények, ismeretek bővítése – közeli lovardák felkeresése – Történelmi események – Hadtörténeti Múzeum, Parlament, Budai vár Visegrádi vár, Nógrádi vár látogatása
Március 22. „A víz világnapja”	<ul style="list-style-type: none"> – Játékos kísérletek a vízzel – vizes asztal – Vízi, vízparti élővilág megfigyelése (kerti tó, tavak) – Vízi közlekedés, kirándulás hajóval – váci Duna-part, Margit-sziget, Esztergomi Duna Múzeum – Helyi Tavirózsa Egyesület tanösvénye a tópart környékén – A víz életető szerepe, környezettudatos gondolkodás és ismeretanyag bővítés

Húsvétvárás	<ul style="list-style-type: none"> – Tojásfa készítése barkaágakra – barka ág felkutatása – Ismerkedés a húsvéti hagyományokkal – Csoportokban illatos víz készítése – Tojásfestés természetes színezőanyagok felhasználásával – Tojáskereső a közeli kiserdőben – Húsvét jelképes állatai – termékenység szimbólumai
-------------	---

Április

„A nap az égen karikázik,
a sok pitypang a réten ázik.
Eső esik és tócsa-hab,
s egy gomba,
mely épp most kinő,
így szól:

- Minő bolond idő!

(Sebők Éva: Április)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
„Csonkási családi nap” – családi délelőtt	<ul style="list-style-type: none"> – Az „Mini Veresegyház Élmény és Múzeumfalu” helyszínén megrendezésre kerülő játékos, vidám délelőtt a szülőkkel - állatsimogató, ugráló vár, sütemény, óvónénik mesejátéka, ügyességi játékok, körjátékok, „programcsomag”
Április 22. Föld napja	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív feladatok, játékos, mozgásos ügyességi játékok, „kakukktojás játék”, levélpárosítás, kéreggyűjtés-lenyomat, kősimogató, válogatás, csoportosítás adott szempont alapján.
Környezetvédelmi vetélkedő, akadályverseny az óvodában és közvetlen környezetében	<ul style="list-style-type: none"> – Horgászjáték (vízszennyezés), élő-élettelen megfigyeltetése, tapogató játék, „Tapossa laposra”, „Orrodnál fogva” ötletelés....

Május

„Május,
mosolygó,
békák torkát
megoldó,
gyöngyvirág-nyitogató,
cserebogár-zúgató.
Röptetsz
madarat,

meghozod
a nyarat,
pölyhös
fecskét,
fára cseresznyét!”

(Csanádi Imre: Májusdicsérő)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív ajándékok készítése, érzelmi töltetű anyák napi délelőtt-délután csoportonként egyéni szervezésben
Május 10. Madarak és fák napja	<ul style="list-style-type: none"> – Újrahasznosított anyagokból madarak készítése, madarak röptetése a közeli réten, élményhez köthető versek, dalok kíséretében – Madárhangok megfigyelése „hallgatódzás”
Csonkási gyermeknap	<ul style="list-style-type: none"> – Játékos vidám vetélkedők, versengések – Ugrálóvár – Tűzoltó bemutató – Kutyaparádé – Nagycsoportosok évváró játékfűzésének „premierje” – Táncház – Zsákbamacska – Mobil mezítlás park

Nyári időszak

Augusztus 20. Új kenyér ünnepe	<ul style="list-style-type: none"> – Közös kenyérdagasztás és sütés ,helyszíne az óvoda konyhája
---------------------------------------	---

15.ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje

A nevelőtestület határozata alapján érvényes: 2023. augusztus 31-ig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- ❖ szervezeti átalakítás
- ❖ törvényi előírások módosulása
- ❖ egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata

A bevezetés időpontja: 2018. szeptember 01.

A felülvizsgálat indoka:

- ❖ a program beválás során felmerülő változások beépítése
- ❖ a törvényi változásokból adódó feladatok kidolgozása és beépítése

16.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Elfogadta: Kéz a Kézben Óvoda - nevelőtestülete

Jóváhagyta: Kéz a Kézben Óvoda - intézmény vezetője

Nyilvánosság biztosítása: Kéz a Kézben Óvoda SZMSZ-ében foglaltak szerint

Hivatalosan kapják:

- Versegyház Város Önkormányzatának Képviselő testülete
- Az intézmény tagóvodái

17. MELLÉKLETEK

17.1. 1. számú melléklet

Gyermek neve:	Vizsgálat ideje:		
Születési idő:	Vizsgálat időtartama:		
Csoport:	Vizsgálatvezető:		
Csoportos vizsgálat feladatai			
	Megjegyzés	pont	elért
I. Ábrázoló kifejezőképesség			
I/1.Emberalak-ábrázolás /külön értékelve/	Részletezettség:17/ Komplexitás:12/ Arányok:6/ Motoros koordináció:16/ - kezesség: - ceruzafogás: - nyomaték: - lap kitöltése: - méret: - egyéb:	51	
I/2.Formamásolás	Szerialitás: reprodukálás: iránytar- tás:	7	
I/3.Formafelismerés,szabálykövetés		4	
II. Vizuális észlelés			
II/1.Vizuális diszkrimináció		2	
III.Téri tájékozódás, vizuo-motoros koordináció			
III/1. Tájékozódás négyzethálón		2	
III/2. Téri viszonyok jelölése rajzos feladatban		6	
Egyéni vizsgálat feladatai			
I. Vizuális észlelés			
I/1. Vizuális differenciálás			
I/1.A,B. Különbség felismerése	Konkrét forma: , absztrakt forma:	2	
I/1.C,D. Azonosság felismerése	Konkrét forma: , absztrakt forma	2	
I/2.A. Részekből az egész összeil- lesztése	Hal....., cica....., alma....., kör- te....., autó....., vonat.....	6	
I/2.B. Tárgykép megnevezése	Hal , cica , alma , körte , autó , vonat	6	
I/2.C. Főfogalom alá rendezés	Gyümölcs....., állat....., jármű....	3	
I/2.D. Általánosítás	Gyümölcs....., állat....., jármű....	6	

II. Vizuális emlékezet	Ház..., alma..., autó..., gomba..., fenyőfa..., nap..., kutya...	7	
III. Auditív észlelés	Doboz-toboz..., kéz-kéz..., ős-ősz..., zseb-seb..., baba-baba..., agár-akár..., fok-fok..., vonal-fonal..., tálca-tárca..., pata-paca..., gyűl-gyűl..., fék-szék...	12	
IV. Auditív emlékezet			
IV/1.Akusztikus szeriális emlékezet	Ház-kutya-virág, asztal-felhő-olló-ceruza, fa-cica-ajtó-bácsi-szekrény, nap-lámpa-könyv-játék-telefon-hóember Számsor:	8	
V. Téri tájékozódás, téri orientáció			
V/1.A. Téri relációkat jelölő névutók alkalmazása/passzív	A fejed fölött..., a fejed mögött..., az orrod előtt..., a fejed mellett..., az asztal alatt..., a két lábad között...	6	
V/1.B. Téri relációkat jelölő névutók alkalmazása/aktív	A fejem...(fölött), a fejem... (mögött), az orrom... (előtt), a fejem... (mellett) az asztal ...(alatt), a két lábam... (között)	6	
V/1.C.Mozgásos feladatok			
1/a. Állás egy lábon nyitott szemmel	Hiba: kibillenés bokában..., ingás..., kibillenés törzsben..., további billegés..., összefogott karok elengedése..., egyensúlyozás karral..., emelt láb letétele...,	2	
1/a. Állás egy lábon csukott szemmel	Hiba: kibillenés bokában..., ingás..., kibillenés törzsben..., további billegés..., összefogott karok elengedése..., egyensúlyozás karral..., emelt láb letétele...,	2	
2. Mozgásminta követés, keresztmozgás	j.kar mellső középt..., b.kar mellső középt..., b.láb emel..., j.láb emel...,j.kar,b.láb emel..., b.kar, j.láb emel...,	3	
3. Labdaelkapás páros kézzel	Hiba: nem készíti előre a kezét..., nem néz oda az elkapás pillanatában a kezére..., 1-szer elejti a labdát..., túl merev ujjtartás..., túl erősen vagy túl gyengén dob..., nem megfelelő irányba céloz..., 2-szer ejti el a labdát..., nem tud két kézzel dobni...,	2	
4. Ugrás helyben zárt lábbal	Hiba:10-nél többet vagy kevesebbet ugrik..., rosszul számol..., nem zárt	2	

	lábbal ugrik..., nem egy helyben ugrik..., ugrások ritmusa egyenetlen...,		
5. Célzó mozgás csukott szemmel	5 mp-n belül mutatja..., 5-8 mp-között mutatja..., hibázik az oldalon..., 10cm-nél távolabb mutat..., rossz oldalon mutat..., nem pontosan mutatja, de 3 mp-n belül javít...,	2	
VI. Idői összefüggések felismerése			
VI/1. Esemény képsor		2	
Nyelvi fejlettség, kifejezőképesség /nem pontozzuk/	Anyanyelvi fejlettség: Beszédhangok ejtése: Szókincs: Grammatikai fejlettség		
VII. Számfogalom			
VII/1.A. Keletkeztetés		4	
VII/1.B. Kiegészítés		2	
VII/1.C. Fogalmi szint		2	
VIII. Megfigyelések			
Magatartás			
Figyelem			
Összesített pontszám		108	
Százalékos érték		100%	

FEJLŐDÉSNAPLÓ

A fejlődésnapló tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.) 42. § (1) bekezdése értelmében az óvoda munkatársai nem közlik harmadik személlyel. E kötelezettségük a foglalkoztatási jogviszonyuk megszűnése után is fennáll. A fejlődésnaplóban rögzített adatok, tények, megállapítások tekintetében az óvoda adatvédelmi szabályzatában foglaltak az irányadók.

A gyermek szülőjével minden, a gyermekkel összefüggő adatot közlünk, kivéve, ha az a gyermek testi, értelmi vagy érzelmi fejlődését sértené [Nkt. 42. § (2) bek.].

A pedagógus köteles az intézmény vezetőjén keresztül haladéktalanul értesíteni az illetékes gyermekjóléti szolgálatot, ha megítélése szerint a gyermek más vagy saját magatartása miatt súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges [Nkt. 42. § (3) bek.].

ANAMNÉZIS

(A szülő tölti ki az óvodába lépés kezdetén.)

A gyermek neve: _____

Tisztelt Szülők!

Annak érdekében, hogy gyermeküket minél jobban megismerhessük, szükségünk van az óvodába lépés előtti fejlődésének ismeretére. Fontosnak tartjuk, hogy lássuk, miként fejlődik a gyermek önmagához képest, és arra törekszünk, hogy az Önök nevelését kiegészítve közösen érjünk el eredményeket. Az adatszolgáltatás nem kötelező, azonban nagymértékben segítenék munkánkat az anamnézis kitöltésével! Ha nem kívánja kitölteni, kérjük, üresen adja vissza a dokumentumot. Az anamnézis lapon szereplő adatokat a gyermek fejlődésnaplójának részeként bizalmasan kezeljük.

Köszönettel:

az óvoda nevelőtestülete

Születésének körülményei (a megfelelő rész aláhúzendő, illetve kitöltendő)

A megszületés módja:

- spontán
- rendben lezajlott
- fogóval
- császármetszéssel

A születés körüli komplikációk: _____

- születési súly: _____ g
- születési hossz: _____ cm

A megszületés ideje:

- időre született
- koraszülött volt
- túlhordta az anya

Örökbefogadott gyermek esetében:

- mikor került a gyermek a családba: _____
- tudja-e a gyermek, hogy örökbe fogadták: _____

A gyermek fejlődésének jellemzői

Csecsemőkori fejlődése:

- szopott-e: _____ meddig: _____
- jól evett-e: _____
- sírós csecsemő volt-e: _____
- milyen betegségei voltak: _____
- milyen sérülései voltak: _____

Kisgyermekkori fejlődése:

- mászott-e: _____
- a járás kezdete: _____
- melyik kezével nyúl a tárgyakért: _____
- alvási szokásai: _____
- mikor lett szobatiszta: _____
- vannak-e problémái a WC-használattal: _____
- mikor lett ágytiszta: _____
- cumizik-e: _____
- szopja-e az ujját: _____
- járt-e bölcsődébe/családi napközibe: _____ ha igen, mettől meddig: _____
- melyik bölcsődébe/családi napközibe járt: _____
- könnyen ment-e a beszoktatás: _____
- mit szeretett a bölcsődében: _____
- mit nem szeretett a bölcsődében: _____

A gyermek egészségével kapcsolatos jellemzők:

- krónikus betegségek: _____
- volt-e már kórházban: _____
- miért? _____
- hány alkalommal? _____
- van-e gyógyszerérzékenysége: _____ mire: _____
- allergia: _____
- sokat beteg-e: _____
- van-e olyan terület, amely speciális odafigyelést igényel az óvodai nevelőmunka során: _____

A gyermekre jellemző magatartásformák, tulajdonságok:

nyugodt	élénk	túl élénk
közlékeny	csendes	
mozgása lassú	mozgása gyors	
szófogadó	engedetlen	
játéka kitartó, elmélyült		nem tud kitartóan játszani
a játékban irányító		a játékban alkalmazkodó

a játékban szívesen vállal szerepeket   a játékban passzív
inkább kívülről figyeli a játékot   szívesen vesz részt a játékhelyzetekben
érti a humort   nem érti a humoros helyzeteket

van-e kedvenc játéka: _____

történt-e valamilyen vizsgálat a gyermek fejlődésével kapcsolatban: _____

hol vizsgálták: _____

miért volt szükség a vizsgálatra: _____

ki kérte a vizsgálatot: _____

A gyermek beszédének fejlődése:

mikor kezdett beszélni: _____

érthető-e a beszéde: _____

milyen problémát észleltek a beszéddel kapcsolatban: _____

A gyermek alvási szokásai:

mennyit alszik napközben: _____

mikor fekszik le este? _____

van-e valamilyen szokása elalvás előtt: _____

használ-e elalvást segítő tárgyat (pl. cumi, rongybaba...): _____

A gyermek étkezési szokásai:

válogatós   vannak ételek, amiket mindig megeszik   mindent megeszik

kedvenc ételei: _____

hányszor eszik naponta: _____

az étkezésben önálló   segítségre szorul   etetni kell

milyen evőeszközöket tud használni: _____

jobbkezes   balkezes   mindkét kezét használja

ételérzékenység: _____

Azon gyermekek fejlődése, akik nem a mi óvodánkba járnak először

Járt-e már a gyermek óvodába: _____

Melyik óvodába járt: _____

Könnyen ment-e a beszoktatás: _____

Szeretett-e óvodába járni: _____

Mit szeretett az óvodában: _____

Mit nem szeretett az óvodában: _____

A gyermek családjának jellemzői

A családban együtt élő személyek:

Édesapa   édesanya   nevelőapa   nevelőanya   nagypapa   nagymama

Egyéb személy: _____

A gyermek testvéreinek száma: _____

Milyen nyelven beszélnek egymással a családtagok:

magyar   német   angol   egyéb: _____

Az apa legmagasabb iskolai végzettsége: _____

Az anya legmagasabb iskolai végzettsége: _____

A lakás komfortfokozata: _____

A szülő által fontosnak tartott, egyéb adatok, gondolatok: _____

Köszönjük, hogy kitöltötte a kérdőívet!

A CSALÁDLÁTOGATÁS FELJEGYZÉSEI

(A pedagógus tölti ki!)

A látogatás időpontja: _____

A látogatás időpontjának egyeztetése a szülőkkel:

elsőre sikerült   többszöri egyeztetés után sikerült   nem sikerült időpontot egyeztetni

A látogatás tapasztalatai:

- a látogatás hangulata: kedélyes   vendégszerető   feszengő   barátságtalan
- a gyermek viselkedése: barátságos   félénk   barátságtalan   durva
- a gyermek szót fogad-e szüleinek a látogatáson: igen   nem   változó
- van-e udvar: _____
- játszhat-e a gyermek az udvaron: _____
- van-e külön szobája a gyermeknek: _____
- a berendezés igazodik-e a gyermek életkori sajátosságaihoz: _____
- tiszta, rendezett-e a lakás: _____
- milyenek a gyermek játéakai: _____
- van-e a gyermeknek következetesen kialakított napirendje: _____
- jutalmazási szokásaik: _____
- büntetési szokásaik: _____
- mennyit tévézik a gyermek: _____
- a szülő mediátori szerepét betölti-e a televíziózással kapcsolatosan: _____
- ha igen, melyik formáját alkalmazza:
  - együtt tévéznek: _____
  - nem tévéznek együtt, de korlátozza, hogy mit nézhet meg: _____
  - a tv-ben látottakat megbeszélük: _____
- mennyit számítógépezik a gyermek: _____
- kontrollálják-e a szülők
  - a számítógép előtt eltöltött időt: _____
  - mivel játszik a gyermek a gépen: _____
  - „hol jár” az interneten: _____

A pedagógusok összbenyomása a látogatás után: _____

_____

_____

A BESZOKTATÁS TAPASZTALATAI

Ki vett részt a beszoktatás során a családtagok közül: _____

A beszoktató felnőtt viselkedése:

Passzív   együttjátsszó   tanácsokat megfogadó

A saját gyermekére figyelt   más gyermekekre figyelt   nem törődött a gyermekekkel

Ha az anya szoktatta a gyermeket, milyen volt a gyermek kötődése hozzá:

Szorosan kötődő   gyengén kötődő

Könnyen ment-e a felnőtttről való leválás: _____

Hogyan teremtett kapcsolatot a gyermek az óvodapedagógusokkal, dajkával:

Könnyedén   tartózkodó volt mindenkivel szemben   egy személyhez kötődött

A társakhoz való viszonya:

Barátságos   óvatos   kívülről szemlélő   erőszakos

Az új szokások elsajátítása:

Könnyen ment   nem tudta megjegyezni   nem akarta betartani   változó

A beszoktatás egyéb tapasztalatai: _____

A FEJLŐDÉS MENETÉNEK RÖGZÍTÉSE

Kitöltési útmutató

A *gyermek fejlődési mutatói* című dokumentumot minden korcsoportban félévente töltjük ki. A megfigyeléseket leghatékonyabban úgy tudjuk elvégezni, amikor a két óvodapedagógus egyszerre van jelen a csoportban, és egyikük végzi a megfigyelést, közben feljegyzéseket készít, míg a másik pedagógus irányítja a gyermekcsoportot. A táblázatban a meghatározásokat úgy állítottuk össze, hogy a fejlődési folyamatot kövesse. Az adminisztrációs terheket csökkentve a pedagógusnak csak a megfelelő sorban az adott életkor oszlopában kell a kiválasztott jelölést alkalmazni: (kategóriák, fokozatok).

1 – kialakulóban

2 – alap szinten

3 – átlag közeli

4 – átlag feletti

5 – kimagasló, tehetség

X – értékelés jelzése a megfelelő kategóriák helyén.

A táblázat utolsó két oszlopa lehetőséget nyújt arra is a pedagógusnak, hogy a kiemelkedő képességeket, valamint az intenzív fejlesztésre szoruló területeket külön is megjelölje. Az óvodapedagógus mellett a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus és az óvodapszichológus is be tudja jegyezni észrevételeit, megállapításait.

A kitöltés idejét érdemes a szülői beszélgetéseket megelőző időszakra időzíteni, mivel a dokumentum a gyermek fejlődésének bemutatására is szolgál. A pedagógus a szülőt úgy tájékoztatja a fejlődés menetéről, hogy közösen tekintik át a fejlődési mutatókat, miközben a szülő is elmondja, ő mit tapasztal gyermekénél.

A dokumentumban napi történéseket is feljegyezhetünk. Erre akkor van szükség, ha a gyermek óvodai nevelése során olyan esemény történik, amelyet a pedagógus fontosnak vél rögzíteni.

A dokumentum kiváló segítség az óvodapedagógus számára a gyermek jellemzése során is, amennyiben óvodai jellemzést kell kiadni a gyermekről pl. a szakértői bizottság felé, továbbá az óvodai szakvélemény kiállításakor a gyermek fejlettségének megállapításához.

A GYERMEK FEJLŐDÉSI MUTATÓI

A gyermek neve: _____

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
Testi fejlettség, egészségi állapot											
testsúly	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg			
testmagasság	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm			
sokat beteg											
keveset beteg											
Mozgásfejlődés											
nagymozgása összerendezett, harmonikus											
nagymozgása összerendezetlen											
végtagjai merevek, feszesek											
végtagjai lazák											
tempója gyors											
tempója átlagos											
tempója lassú											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
finommozgása pontos, könnyed											
finommozgása görcsös											
kezesség: jobbkezes											
kezesség: balkezes											
kezesség: váltogatja											
mozgásos tevékenységekben fegyelmezett											
mozgásos tevékenységekben figyelmetlen											
mozgásos tevékenységekben szorongó											
mozgásos tevékenységekben felszabadult											
Érzelmi-szociális fejlődés											
kiegyensúlyozott											
nyugtalan											
nyílt											
zárkózott											
szeretetteljes											
indulatos											
felszabadult											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
szorongó											
önmagát alulértékeli											
önmagát túlértékeli											
önértékelése reális											
kötelességtudó											
engedetlen											
kíváncsi, érdeklődő											
nem érdeklik az események											
kitartó											
hamar feladja											
alapos											
felületes											
szabálytartó											
nem képes elfogadni a szabályokat											
képes szabályokat alkotni											
kudarctűrő											
nem képes elviselni a kudarcot											
felnőttekkel nyílt, ragaszkodó											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
nem kötődik a felnőttekhez											
kortársaival barátkozó, együttműködő											
kortársaival ellenséges, durva											
Értelmi fejlődés											
emlékezete rövid távú											
hosszú távú											
gondolkodása cselekvő-szemléletes											
gondolkodása szemléletes-képszerű											
az ok-okozati összefüggéseket felismeri											
figyelme spontán											
szándékos											
rövid távú											
tartós											
könnyen elterelhető											
ismeretei szerteágazóak, gazdagok											
ismeretei átlagosak											
ismeretei szegényesek											
feladattartása kialakult											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
feladattartása segítségre, motivációra szorul											
nem képes összpontosítani a feladatra											
a feladatokat mindig teljesíti											
részben teljesíti											
nem képes teljesíteni											
közvetlen környezetében (pl. az óvodában) jól tájékozódik											
a tájékozódásban segítségre szorul											
tempója gyors											
átlagos											
lassú											
a feladatokat precízen elvégzi											
feladatvégzésben felületes											
hallása jó											
nem hall jól											
látása jó											
közel hajolva lát jól											
megfigyelése pontos											
felületes											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
Verselés, mesélés											
a meséket szereti, szívesen végighallgatja											
nem szeret mesét hallgatni											
mesehallgatás közben hamar elfárad											
könnyedén dramatizál, élvezi a helyzetet											
szívesen vállal szerepet a dramatizálásban, de segítségre szorul a szöveg-tudás hiányossága miatt											
nem szívesen szerepel											
még a passzív szerepeket sem vállalja el											
a mondókákat gyorsan megtanulja											
néhány ismétlés szükséges az elsajátításhoz											
nehezen tanulja meg											
a verseket gyorsan megtanulja											
néhány ismétlés után elsajátítja											
nehezen tanulja meg											
Zenei képességek:											
hallása jó, tisztán énekel											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
hallása fejlesztésre szorul											
ritmusérzéke megfelelő											
fejlesztésre szorul											
szívesen vesz részt a zenei tevékenységekben											
nem szívesen énekel, mondókázik											
szereti a gyermektáncot											
nem szívesen vesz részt benne											
Vizuális képességek:											
ismeri a rajzeszközöket											
szívesen használja a rajzeszközöket											
ritkán ül le rajzolni											
nem szeret rajzolni											
Az ábrázolás fejlődése:											
szándéktalan firkálás jellemzi											
szándékosan firkál											
lengővonalas firka											
körvonalfirka											
emberi alak jelenik meg rajzán											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
emberalakja fejes-lábas figura											
emberalak ábrázolása gazdagodik											
emberalakját részletesen rajzolja											
megjelent a profilból ábrázolt ember-képzet											
térábrázolása sorakoztató											
kevert nézőpontú											
a cselekmény kifejezése töredékes											
elbeszélő szalagkép											
folyamatos elbeszélő											
nem ismeri fel a színeket											
néhány színt képes felismerni, megnevezni											
jól ismeri a színeket											
a színárnyalatokat is képes megnevezni											
szívesen használja az ollót											
nem szívesen használja											
jól fogja az ollót											
nem jó az ollófogása											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
vonal mentén pontosan nyír											
segíteni kell a nyírásban											
ügyesen használja a ragasztót											
segíteni kell a ragasztásban											
nem tud ragasztani											
szívesen fest											
nem szeret festeni											
szívesen gyurmázik											
nem szeret gyurmázni											
kevert technikákkal képes ábrázolni											
fantáziája szárnyal a vizuális tevékenységek közben											
fantáziája kötött, segíteni kell neki											
Általános tájékozottsága											
sorrendben megnevezi a napokat											
segítséggel nevezi meg a napokat											
nem képes a napok felsorolására											
képről felismeri és megnevezi a nap- szakokat											
segítséggel ismeri fel és nevezi meg a											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
napszakokat											
nem ismeri a napszakokat											
gyűjtőfogalmakat ismer (pl. gyümölcs, zöldség, bútor...)											
gyűjtőfogalmakat segítséggel képes megnevezni											
nem ismeri a gyűjtőfogalmakat											
ellentétpárokat képes megnevezni											
segítséggel nevezi meg											
nem képes megnevezni											
tárgyak között képes hasonlóságokat felfedezni											
segítséggel fedezi fel a hasonlóságokat											
nem képes hasonlóságot megnevezni											
képes halmazokat alkotni megadott szempontok szerint											
segítséggel képes											
nem képes a halmazalkotásra											
mennyiségi relációkat képes megnevezni, felismerni											
segítséggel képes											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
nem képes											
testsémája kialakult, testrészeit biztonsággal képes megnevezni											
segítségre szorul											
megnevezi a testrészek funkcióit											
számlálási készség:											
nem tud számlálni											
10-ig számlál											
20-ig számlál											
20-nál tovább számlál											
számolási feladatokban biztos, jól számol											
segítségre szorul											
számolási képességei gyengék											
meg tudja nevezni a tárgyak formáját											
segítségre szorul a megnevezésben											
megnevezi és helyesen alkalmazza a névutókat											
segítségre szorul											
A beszéd fejlődése											
minősége: kidolgozatlan											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
egyszavas mondatok											
néhány szavas mondatok											
jól ragoz											
hibásan ragoz											
beszédhibás											
kidolgozott											
tisztán beszél											
szókincse: gazdag											
átlagos											
szegényes											
beszédében közlékeny, nyílt											
keveset beszél											
elektív mutizmus (átmeneti némaság) jellemzi											
beszédfegyelme kialakult											
nincs beszédfegyelme											
beszédének ritmusa gyors, hadaró											
egyenletes											
akadozó											

A terület megnevezése	Korcsoport								A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései	Kiemelkedő képességű	Fejlesztésre szorul
	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév			
dadog											
A munka jellegű tevékenységekhez való viszonya											
örömmel végez munkát											
nem szívesen végzi											
nem akar részt venni a munka jellegű tevékenységben											
munkavégzése pontos											
munkavégzése felületes											
munkavégzésben kitartó											
munkavégzésben hamar fárad, feladja											
önkiszolgálásban önálló											
segítségre szorul											

NAPI BEJEGYZÉSEK

FEJLESZTÉSI TERV

Korcsoport	A fejlesztendő terület megnevezése	Intézkedések	Módszerek, eszközök	Eredmények	Konzultációs aláírás a gyógypedagógussal, pszi- chológussal...

A FEJLESZTŐ PEDAGÓGUS, GYÓGYPEDAGÓGUS MEGÁLLA- PÍTÁSAI

A LOGOPÉDUS MEGÁLLAPÍTÁSAI

A SZAKÉRTŐI BIZOTTSÁG MEGÁLLAPÍTÁSAI

SZÜLŐI BESZÉLGETÉSEK (FOGADÓÓRÁK)

Korcsoport	Időpont	A beszélgetés témája	A szülő aláírása	A pedagógus aláírása